

VERPELÉT

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2015

Módosítva: 2023.

Véleményezési dokumentáció

VERPELÉT VÁROS

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2015. december

módosítva: 2023

Véleményezési dokumentáció
2023. 08.

Megbízó:

Verpelét Város Önkormányzata
3351 Verpelét, Kossuth Lajos út 73.
Farkas Sándor Polgármester
Tel: 06-36-559-300
Email: farkassandor@verpelet.hu

Készítették:

Név:

Alíírás:

Poltrade Bt. Urban Landscape Design
1096 Budapest, Telepy u. 23.
www.uld.hu

Mohácsi Katalin
vezető településtervező
okl. településmérnök,
kulturális örökség menedzser és
fenntartható fejlődés szakreferens

Mohácsi Katalin

Tölgyesi Diána
településtervező
TT 13-1374
okl. településmérnök,
ingatlan értékbecslő

Tölgyesi Diána

Tartalom

1. Bevezetés.....	4
2. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK, ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	4
2.1. Stratégiai fejlesztési célok meghatározása.....	5
2.2. A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása.....	17
3. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK.....	20
3.1. Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával	20
3.2. Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása, a fejlesztések ütemezése	27
3.3. A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve	30
3.4. Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések és ezek illeszkedése a stratégia céljaihoz	35
4. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	36
4.1. Társadalmi helyzetkép.....	36
4.2. A szegregációval veszélyeztetett területek	38
4.3. Anti-szegregációs program.....	41
4.3.1. Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások.....	41
4.4. Anti-szegregációs intézkedési terv	42
4.4.1. A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	42
4.4.2. A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések.....	47
5. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	48
5.1. Külső összefüggések (a stratégia illeszkedése a településrendezési eszközökhöz, az ágazati stratégiákkal, az önkormányzat gazdasági programjával, a települési környezetvédelmi programmal és más környezetvédelmi tervekkel, a területfejlesztési tervdokumentumokkal, védettségekkel való összhang bemutatása).....	49
5.1.1. Nemzeti Vidékfejlesztési Stratégia 2012- 2020	49
5.1.2. Országos Fejlesztési Koncepció és Országos Területfejlesztési Koncepció (az 1/2014 (I.3.) OGY Határozatával elfogadva)	50
5.1.3. Terület- és Településfejlesztési Operatív Program.....	51
5.1.4. Heves Megye Területfejlesztési Koncepciója (2021-2027)	55
5.1.5. Heves Megye Területfejlesztési Programja (2021-2027)	57
5.1.6. Heves Megye Területfejlesztési Programja (2021-2027) - Operatív program	58
6. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI.....	61
6.1. Felmerülő kockázatok.....	61
6.2. kockázatkezelési stratégia	62
7. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	64
7.1. A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek	64
7.2. Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósításának szervezeti kereteinek meghatározása	69

7.2.1.	Önkormányzati Hivatal szervezeti rendszere	69
7.2.2.	Az integrált stratégia megvalósításával kapcsolatos szervezeti elvárások.....	70
7.2.3.	A stratégiai menedzsment.....	70
7.2.4.	Operatív menedzsment	71
7.3.	Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok.....	71
7.3.1.	Járási kapcsolatok.....	72
7.3.2.	Településközi egyeztetések	72
7.3.3.	Társadalmi részvétel.....	73
7.4.	Monitoring rendszer kialakítása (output és eredményindikátorok meghatározása az egyes akcióterületi beavatkozásokra és az integrált településfejlesztési stratégia intézkedéseire, azok mérési módjának, gyakoriságának rögzítése; a monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása).....	73

ADAT- ÉS FORRÁSJEGYZÉK

Internetes források:

www.afsz.hu

www.ksh.hu

www.bnpi.hu

www.verpelet.hu

www.jaras.info.hu

www.nfu.hu

www.ginop.hu

Tanulmányok, szakmai anyagok, adatszolgáltatás, felmért adatok:

- Megalapozó vizsgálat Verpelét város településrendezési eszközeinek felülvizsgálatához, Poltrade Bt. Urban Landscape Design, 2015.
- Városfejlesztési kézikönyv, 2009
- Terület- és településfejlesztési operatív program 2014-2020, Nemzetgazdasági minisztérium
- TelR adatbázis
- KSH népszámlálási adatai

Fejlesztési tervek:

- Nemzeti Vidékstratégia 2012-2020
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program 2014-2020.
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program 2014-2020.
- Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia – Mélyszegénység, gyermekszegénység, romák 2011-2020.
- Verpelét Város településfejlesztési koncepciója, 2015 (munkaközi anyag)
- Verpelét Város Gazdasági Programja
- Verpelét Város Önkormányzatának Szervezeti és Működési Szabályzata

1. BEVEZETÉS

Verpelét város településfejlesztési koncepcióját az Egri Építész Iroda készítette, és a 71/2004. (V.6.) sz. önkormányzati határozattal lett elfogadva.

A Koncepció foglalkozik az általános, negatív országos tendenciákkal (munkanélküliség, népesség-megtartás, idősgondozás, stb.), de azok megvalósíthatóságát nem fejti ki.

Verpelét város településrendezési tervei 2005-ben készültek, melyek a teljes közigazgatási területet lefedik. A meghatározott területfelhasználások az adottságokhoz illeszkedőek, nincsenek bennük túlkapasok, nincsenek kihasználatlan beépítésre tervezett területek (pl. lakóparkok).

Az eltelt több mint tíz év alatt a demográfiai és gazdasági folyamatok teljesen megváltoztak, a korábbi településfejlesztési koncepció ma már nem mutat pontos irányt.

A Képviselő-testület 2014-ben ezért úgy döntött, hogy az időközben megváltozott jogszabályok szerint felülvizsgálja településfejlesztési koncepcióját, integrált településfejlesztési stratégiát készít, és ezen településfejlesztési dokumentumok alapján felülvizsgálja településrendezési eszközeit.

A tervek elkészítésével 2015 januárjában a Poltrade Bt-t bízta meg. **A terveket pedig 2017-ben fogadta el a testület. Az elmúlt évek során új EU-s programozási időszak lépett életbe, új területrendezési tervek születtek. Verpelét város fejlesztési igényei és pályázati lehetőségei (jelen módosítás leginkább a TOP_Plusz-1.2.1-21 pályázat miatt szükséges) megkívánják jelen Integrált Településfejlesztési Stratégia frissítését, kiegészítését.**

2. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK, ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

A **településfejlesztési koncepció hosszú távra** rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására. A településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti.

Az **integrált településfejlesztési stratégia** a rendelkezésre álló és bevonható források ismeretében meghatározza a településfejlesztési koncepcióban meghatározott célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló beavatkozásokat, programokat, továbbá a megvalósítás eszközeit és nyomon követését. Összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közszféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

Az integrált településfejlesztési stratégia tematikus szempontokat integráló, területi alapú tervezési szemlélettel készül. Területi alapon hangolja össze a különböző szakpolitikai megközelítéseket (pl. gazdaságfejlesztés, környezeti fejlesztés, közlekedésfejlesztés, társadalmi célok megvalósítása, stb.), összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közszféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait az önkormányzat településfejlesztésben meghatározó és döntéshozó szerepe mellett. Az integrált megközelítés további eleme, hogy a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, megvalósítási és fenntartási módját is összefüggéseiben kezeli. Az integrált településfejlesztési stratégia minden város számára eredményes eszköz fejlesztéseinek összehangolása, optimalizálása céljából. A fenntartható településrehabilitációs tervezés nem a városi méret függvénye. Az ITS lényeges eleme, hogy a helyzetértékelésre alapozó fejlesztési célok és irányok meghatározásán túl megvalósítási elemeket is magában foglal, ennek keretében a lehetőségek figyelembevételével a **lehető legpontosabb becslését** adja a településfejlesztés céljaira igénybe vehető forrásoknak és azok lehetséges eredetének. Ezért is szükséges az integrált településfejlesztési stratégia rendszeres áttekintése. A stratégia elsődlegesen a település önkormányzata számára fogalmazza meg az általa irányítható, befolyásolható beavatkozások tervezett irányait, céljait. Mindazonáltal fontos szerepe

emellett a stratégiának az annak megvalósulásában érdekelt – a tervezési folyamatba bevont – partnerek támogatásának fenntartása, a magán- és civil szféra tevékenységének orientálása szempontjából.

2.1. STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

A helyzetfeltárás alapján a Településfejlesztési Konceptióban elkészített SWOT-analízis rámutat a település erősségeire, azokra a területekre, melyek kihasználtsága még nem teljeskörű, fejlesztésre szorul, valamint a megszüntetendő gyengeségekre, elhárítandó veszélyekre.

Ennek alapján határoztuk meg Verpelét **szlogenjét**, amely megadja a város jövőbeni **fejlesztési irányait**, melynek mentén levezethetőek a stratégia elemei és az egyes **fejlesztési területek**. A szlogen alapján megfogalmazott **jövőkép**ből levezethető az ITS, azaz a településfejlesztés **átfogó, tematikus céljai**, valamint az ezek megvalósítására alkalmas **akcióterületek**.

A helyzetelemzés és a fellelhető potenciálok révén látható, hogy a település **legerősebb kitörési pontjai** a kiemelkedő **természeti adottságok**, a fenntarthatóság, környezetvédelem eszméjén alapuló **gazdálkodás**, a **tudatos tájhasználat**, ezen elvek mentén pedig a **vállalkozói környezet fejlesztése** és a táj által kínált **turisztikai lehetőségeket** kihasználó fejlesztések.

A jövőkép tehát:

„Verpelét az üzleti, az állami, a non-profit szféra és Verpelét lakosai közötti együttműködés mentén létrejövő élhetőbb város, ahol a befektetések és az infrastrukturális beruházások révén egyszerre valósul meg a fenntartható gazdaság növekedése, a természeti erőforrások hatékony felhasználása és az életminőség javulása.”

A jövőkép összefoglalja az egyensúly megőrzésének szükségességét, mely szerint a civil emberi élethez a természetet és az épített örökséget használni szükséges olyan módon és mértékben, hogy együtt élünk velük annak az érdekében, hogy az emberek élettere hosszú távon a lehető legnagyobb maradjon.

**2.1.1. VERPELÉT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁNAK ÉS
INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJÁNAK FEJLESZTÉSI CÉLRENDSZERE**

TÁRSADALOM		
Hosszú távú célok (TFK)		Középtávú tematikus célok (ITS)
Verpelét népességmegtartó képességének javítása és a társadalmi együttműködés erősítése	Közösségért felelős társadalom	Civil Ház létrehozása, szervezett programok, oktatás, Közösségi kert/tankert kialakítása, Üvegházi zöldségtermesztés
	Családbarát település	Parkoló kialakítása, Park és játszótér kialakítása
	Munkahelyek védelme és munkalehetőségek teremtése	Termelői piac létesítése, Kerékpárút építése a gazdasági területhez

GAZDASÁG		
Hosszú távú célok (TFK)		Középtávú tematikus célok (ITS)
Fenntartható gazdasági környezet fejlesztése	Az agrárvertikum versenyképességének, tájfenntartó- és foglalkoztatási potenciáljának növelése	Szőlő- és gyümölcsstermesztés, borászati ágazat támogatása, Állattenyésztés ösztönzése, Helyi mintagazdaságok, mintaprogramok ösztönzése
	Funkcióbővítő, életminőség javító, telephelyvonzó képességének összehangolt fejlesztése	Gazdasági infrastruktúra fejlesztés, Helyi vállalkozások támogatása, Helyi anyagokra, adottságokra építő ipar
	Idegenforgalom, turizmus	Zöldút kijelölése, meglévő zöldút-rendszerhez csatlakozás, Tájház mozgalom segítése (Kovács műhely), Tájház létrehozása, Kézműves ház kialakítása

TÁJI, TERMÉSZETI KÖRNYEZET		
Hosszú távú célok (TFK)		Középtávú tematikus célok (ITS)
Tudatos tájhasználat fejlesztése	Verpelét fogadókapuja	Vásártér táji környezetének rendezése, Takaró fásítások
	Tájképvédelem kiemelt szerepe	Átgondolt építés-szabályozás, tájba illesztés
	Tájérték kataszter kidolgozása	

ÉPÍTETT KÖRNYEZET		
Hosszú távú célok (TFK)		Középtávú tematikus célok (ITS)
<p><i>Verpelét szerves fejlődése, belső és megújuló erőforrásokra támaszkodva, amelyek fenntartható módon elégítik ki a népesség megtartását, biztosítva az élhető környezetet és a tájitermészeti, épített értékek hosszú távú megőrzését.</i></p>	Zártkerti területek átalakulásának ösztönzése	Építési és telekalakítási szabályok újragondolása
	A települési közterületi rendszer megújítása	Gyümölcsös sétány kialakítása, Díszter felújítása, Utcabútorok cseréje, Köztéri burkolatok cseréje a Városközpontban, Egy-egy frekvenciált területen több funkciót tartalmazó alközpont kialakítása (üzletekkel, szolgáltatásokkal - épített környezeti minőséggel jelezve)
	Településközpont megújítása, alközpontok létrehozása	
	Gazdaság- és környezettámogató, fenntartható vízgazdálkodási rendszer létrehozása	Integrált vízgazdálkodási terv elfogadása

2.1.2. VERPELÉT FEJLESZTÉSI CÉLJAINAK ÖSSZEFÜGGÉSRENDSZERE AZ OPERATÍV PROGRAMOKKAL (2014-2020.)

A Kormány az 1600/2012. (XII. 17.) számon határozatot hozott a 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról.

A Kormány a határozatával megerősíti, hogy

- a magyar **gazdaság növekedési potenciáljának erősítésére kell összpontosítani, növelni kell a gazdaságfejlesztésre irányuló források részarányát (...)**
- a **magas hozzáadott értéket biztosító termelés és a foglalkoztatás erősítését kell stratégiai célnak tekinteni (...)**

A határozat 1. sz. melléklete tartalmazza az európai uniós források felhasználását biztosító operatív programok szerkezetét (kivonat):

Operatív program (indikatív megnevezés)	Forrás	Szakmai tartalom meghatározásáért első helyen felelős tárca	Irányító hatóság elhelyezése
Gazdaságfejlesztési és Innovációs OP (GINOP)	ERFA	NGM	NGM
Versenyképes Közép-Magyarország OP (VEKOP)	ERFA	NGM	NGM
Terület- és Településfejlesztési OP (TOP)	ERFA	NGM	NGM
Intelligens Közlekedésfejlesztési OP (IKOP)	ERFA, KA	NFM	NFM
Környezeti és Energetikai Hatékonysági OP (KEHOP)	ERFA, KA	NFM, VM	NFM
Emberi Erőforrás Fejlesztési OP (EFOP)	ERFA, ESZA	EMMI	EMMI
Koordinációs OP (KOP)	KA	ME	ME
„Vidékfejlesztés, halászat” OP	EMVA, ETHA	VM	VM

A kormány célja, hogy 2030-ra Magyarország az Európai Unió 5 legélhetőbb országa közé tartozzon. Ennek érdekében a következő évek uniós és hazai forrásait elsősorban a gazdaságélénkítésre, a kis- és középvállalkozások támogatására, a magyar települések erősítésére, valamint a kutatás, fejlesztés és innovációs célú beruházásokra fordítja. Az uniós forrásokból a legnagyobb arányban továbbra is a gazdaságfejlesztési program részesül. Minden korábbinál több pénzt szán a kormány a vidéki Magyarország és a magyar települések erősítésére is. Emellett kiemelt szerepet kap a közlekedésfejlesztési, illetve a környezeti és energetikai program, amelyek többek között a közösségi és vasúti közlekedés korszerűsítését, valamint a megújuló energiafelhasználás elterjedését segítik elő. A közoktatás fejlesztését, a társadalmi felzárkózási programokat, az egészségügyi és szociális beruházásokat külön operatív program, valamint a magyar Helyreállítási Terv is finanszírozza. A közigazgatás, az állampolgárok, illetve a gazdasági szereplők digitális fejlesztéseit azonban egy új, önálló operatív program fogja össze.

GINOP:

A 2014-2020-as időszakra vonatkozó Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) a magyar gazdasági növekedés ösztönzése miatt jött létre. Az operatív program egyik legfontosabb célkitűzése, hogy a magyarországi foglalkoztatási ráta elérje a 75%-ot.

Öt fő beavatkozási területet határoz meg:

- Foglalkoztatás növelése és munkahelyteremtés
- vállalkozások, valamint kiemelt növekedési potenciállal rendelkező ágazatok és térségek versenyképességének fejlesztése
- K+F+I tevékenységek ösztönzése és a tudás gazdaság erősítése
- Integrált infokommunikációs fejlesztések, az Információs és Kommunikációs Technológiai (továbbiakban: IKT) szektor fejlesztése,
- Alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságszerkezetre való áttérés támogatása, valamint a környezet megőrzése és védelme, és az erőforrás-hatékonyság növelésének elősegítése.

GINOP Plusz:

A 21. századi kihívások szükségessé teszik a magyar vállalkozások technológiaváltását, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését, valamint a munkavállalók képzését, termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében.

A 2021-2027 közötti időszakra szóló Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz) keretében a kormány célja a 2014-2020 közötti Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) eredményeire építve a magyar vállalkozások támogatása.

Prioritások és azok főbb támogatási célterületei:

1. Vállalkozásfejlesztés

- KKV-k termelő beruházásai, működésük megújítása
- kiemelt növekedési potenciállal bíró KKV-k
- környezetbarát gyártási eljárások
- hatékonyságnövelés, üzletszervezés, marketing
- vállalkozásfejlesztési ügynökségi modell

2. Kutatás, fejlesztés, innováció

- 21. századi vasúti közlekedés
- elővárosi és távolsági közlekedés fejlesztése
- gyorsabb és biztonságosabb közúti közlekedés
- kerékpár-hálózat fejlesztése

3. Fenntartható munkaerőpiac

- megújuló energia
- elektromos és kibocsátásmentes közösségi közlekedés
- energiahatékonyság növelés
- körforgásos gazdaság és fenntarthatóság
- zöld-kék fejlesztések és természetvédelem

4. Ifjúsági garancia

- Modern, hozzáférhető és befogadó hozzáférhető oktatás, felsőoktatás, szakképzés
- vonzó pedagógus életpálya
- szociális ellátások és szolgáltatások bővítése
- társadalmi felzárkózási programok
- bölcsődék, óvodák bővítése
- családügyi, gyermekjóléti és fiatalokat támogató programok

5. Felsőoktatás, szakképzés

- települések fejlődésének támogatása
- infrastruktúra, szolgáltatások és életminőség javítása
- helyi közösségek erősítése
- vidéki térségek megtartóerejének növelése, elérhetőségének javítása
- helyi turisztika, térségek vonzerejének növelése

TOP:

A Terület és Településfejlesztési Operatív Program stratégiai célja és a hozzájuk kapcsolódó beavatkozási irányok több, az Európa 2020 Stratégia alapján meghatározott uniós tematikus célkitűzés elérését támogatják, ezáltal hozzájárulnak az EU2020 célkitűzések teljesüléséhez, kiemelten a fenntartható és az inkluzív növekedéshez kapcsolódó stratégiai célokhoz.

A TOP az alábbi EU2020 stratégiai célokhoz járul hozzá, összhangban a Nemzeti Reform Programban (NRP) és a Partnerségi Megállapodásban (PM) rögzítettekkel:

- Foglalkoztatás növelése
- Éghajlatvédelem és fenntartható energiagazdálkodás
- Küzdelem a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen.

TOP Plusz:

A TOP Plusz Magyarország 2021-2027 programozási időszakra szóló területi operatív programja, amely a 2014-2020 közötti Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) eredményeire épít. Célja az EU szintű és az országon belüli területi kohézió javítása, ennek érdekében a régiók és megyék fejlettségi pozíciójának javítása az EU átlag viszonylatában, az országon belüli egyenlőtlenségek csökkentése, kiemelten a négy legkevesbé fejlett régió (Dél-Alföld, Dél-Dunántúl, Észak-Alföld, Észak-Magyarország) és a komplex programmal fejlesztendő 36 járás fejlesztése.

Prioritások és azok főbb támogatási célterületei:

1. Élhető vármegye

- a klíma-alkalmazkodás fejlesztése,
- a helyi közlekedési infrastruktúra és szolgáltatások, a települési zöld és kék infrastruktúra, helyi közösségi és kulturális, sport és szabadidős terek és szolgáltatások, IKT és okos település-fejlesztések,
- szociális városrehabilitáció,
- belterületi utak fejlesztése,
- fenntartható városfejlesztés kapcsolódó fejlesztései.

2. Klímabarát vármegye

- önkormányzati épületek és gyógyfürdők energiahatékonysági korszerűsítése, valamint a megújuló energia-felhasználás növelése,
- fenntartható városfejlesztés kapcsolódó fejlesztései.

3. Gondoskodó vármegye

- vármegyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések,
- szociális városrehabilitáció soft programjai,
- helyi közösség fejlesztése,
- gyermekjóléti alapellátás, bölcsődei és óvodai ellátás infrastrukturális fejlesztése,
- egészségügyi és szociális alapellátás infrastrukturális fejlesztése,
- köznevelés infrastruktúra fejlesztése,
- fenntartható városfejlesztés kapcsolódó fejlesztései.

4. Budapest infrastrukturális fejlesztések

- Esélyteremtő és Zöld Budapest beavatkozások,
- élhetőbb városi környezet megteremtése integrált településfejlesztési beavatkozásokkal,
- szociális célú városrehabilitáció,
- épületállomány energiahatékony infrastrukturális háttérének javítása.

5. Budapest humán fejlesztések

- szociális szolgáltatások kapacitásainak megerősítése,
- a lakhatáshoz és a lakhatást segítő szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítése,
- Fővárosi Foglalkoztatási Paktum létrehozása, a szociális, egészségügyi és munkaerőpiaci szolgáltatások és támogatások összehangolt biztosítása,
- a lakásfelújításokat támogató energiaügynökségi modell létrehozása.

6. Versenyképes vármegye

- helyi, térségi gazdaságfejlesztési infrastruktúra (pl. üzleti infrastruktúra),
- a helyi gazdasághoz kapcsolódó térségi és helyi közlekedési infrastruktúra (pl. alacsonyabb rendű utak),
- helyi és térségi turizmusfejlesztés, gyógyfürdőkhoz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése,

- **aktív- és ökoturisztikai beruházások támogatása,**
- **fenntartható városfejlesztés kapcsolódó fejlesztései.**

Az ITS fejlesztési céljait a Verpelétre alkalmazható operatív programok 2014-2020 időszakra készült tartalmába illeszkedően dolgoztuk ki. Verpelét adottságaiból és helyzetéből adódóan a Gazdaságfejlesztési és innovációs OP, és a Terület- és Településfejlesztési OP pályázatait által juthat Európai Unió támogatásához. Az alábbiakban tehát ezek céljai szerinti fejlesztéseket részletezzük.

A GINOP ÉS TOP VERPELÉTRE ALKALMAZHATÓ PRIORITÁSI TENGELYEI:

1. PRIORITÁSI TENGELY

TOP:	Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére
GINOP:	Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása Turizmus

1.1.

Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése (TOP intézkedés)

Piacképes és együttműködő KKV szektor megteremtése (GINOP intézkedés)

- a kkv-k növekedési lehetőségeinek megteremtése

Az állami beavatkozás eredményeként bővülni fog a magasabb szintű szolgáltatások nyújtására képes ipari parkok, ipari területek, tudományos parkok köre, így nőni fog az ezeket igénybevevő kkv-k száma.

- piacképes és együttműködő kkv-szektor megteremtése

Az együttműködési hajlandóság javításán, a meglévő és létrejövő együttműködések hatékonyságának fokozásán, illetve a piacra jutás feltételeinek megteremtésén keresztül a vállalatok termékértékesítési képessége javul, piaci részesedése és versenyképessége bővül.

Verpelét stratégiai céljai:

→ Munkahelyek számának növelése:

Legfőbb feladat a helyben lévő munkahelyek számának növelése, a munkahelyteremtő vállalkozások támogatása. A város fontosnak tekinti, hogy a jelenleg munka nélkül lévők szakmával rendelkezzenek.

→ Az ÉNY-i Gazdasági központ bővítése, fejlesztése:

A Gazdasági központ elhelyezkedése megfelelő, bővítésére, infrastrukturális fejlesztésére igény mutatkozik. A fejlesztések során alapvető fontosságú az infrastrukturális hiányosságok megszüntetése olyan módon, hogy az a vállalkozások szempontjából igényvezérelten történjen. A bővítés kijelölése során figyelembe kell venni a Várhegy látványának megtartását.

→ Szennyvíztisztító telep bővítése:

A város engedélyes tervvel rendelkezik a szennyvíztisztító telep bővítésére. Ha a beruházás megvalósul, akkor a telepről kibocsátott szennyvíz paraméterei megfelelnek majd az EU-s szabványoknak. A feldolgozható szennyvíz mennyiséget 30-40%-kal lehetne növelni. Jelenleg ugyanis nagyobb ipari fogyasztót már nem lehet bekapcsolni a csatornahálózatba, mert kapacitása 100%-án működik.

1.2.

Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés (TOP intézkedés) **Versenyképes turisztikai kínálat (GINOP intézkedés)**

Verpelét stratégiai céljai:

→ Kulturális örökség:

Kulturális örökség alapja a sikeres gazdaságfejlesztésnek, vidéki turizmus fejlesztésének. A helyi értékek gyűjtése és felélesztése közösséget formál, segít a generációk közötti távolság csökkentésében és rávilágít a saját közösség által hordozott értékekre, megismerteti azokat. A város célja a helyi értéktár létrehozása, értékőr mozgalom beindítása, különös figyelmet szánva a kisebbségek kulturális értékeire is.

→ Világörökséghez csatlakozás – Tájház mozgalom:

Verpelét világörökség várományos helyszíne a kovácműhely a Magyar tájház hálózat keretében. Ennek az országos településhálózati együttműködésnek a keretében a város feladatának tekinti, hogy segítse a szakmai együttműködések információellátással, részt vegyen a magyarországi tájházak jellemzőit tartalmazó adatbázis létrehozásában és rendszeres karbantartásában a kovácműhely tevékenységével kapcsolatos információk folyamatos frissítésével, naprakészen tartásával.

→ Tájképvédelem – Tájérték kataszter készítése:

Az Európai Táj Egyezményben foglaltakkal és a 2012-2020 időszakra vonatkozó Nemzeti Vidékstratégia fő stratégiai céljaival is összhangban Verpelét feladatának tekinti a kulturális és természeti örökségét magában foglaló táji örökségének megőrzését, fenntartását, helyreállítását célzó fejlesztések társadalmilag integrált megvalósítását.

A tájérték kataszter kidolgozása a természeti értékek, erőforrások megőrzéséhez, a város közösségének megerősítéséhez és életminőségének javításához és a gazdaság létalapjainak biztosításához, a foglalkoztatás növeléséhez járulhat hozzá.

→ Halastó és környékének fejlesztése:

A Horgásztó környezete a szőlőkkel a város legértékesebb része tájképi szempontból. A horgászathoz kapcsolódó szociális létesítmények egységes építészeti arculattal történő kialakítása, amely biztosítja a komfortos, környezetkímélő, és esztétikus területhasználatot. A horgászok és kerékpárral, esetleg autóval érkező turisták számára kemping kialakítása a szükséges szociális létesítményekkel, infrastruktúrával, a horgászati építményekkel összhangban.

→ Zöldutak kijelölése:

Verpelét célja olyan közösségi összefogáson alapuló településközi együttműködések kialakítása, meglévő kapcsolatok élettellel való megtöltése (pl. Egri borút felélesztése), mely által a környező településekkel együttesen a minőséget előtérbe helyezve bemutatottá válnak a város természeti, szellemi- és épített örökségi értékei. A zöldút hálózathoz való csatlakozás keretében lehetővé válik új kerékpáros-, lovas- és gyalogos útvonalak kijelölése, a helyiek számára az általuk gyakran már mindennapinak tűnő tájelemekben rejlő értékek újbóli felfedezése. Új turistaút létesítésére lenne lehetőség a verpeléti Várhegy, majd a verpeléti földvár Túró-mező érintésével a „Mátrai bérc túra” útvonalához.

1.3.

A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, a munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével (TOP intézkedés)

Fiatalok fenntartható munkaerőpiaci integrációja (GINOP intézkedés)

Verpelét stratégiai céljai:

→ A szegregátumban élők problémáinak komplex kezelése:

A munkahelyek hiánya, az együttműködés, a munkához, és a szabadidő közös eltöltéséhez kötődő közös alkalmak teljes körű beszűkülése. Verpelét célja, hogy ezt a zárt világot kinyissa, továbbá lehetőséget nyújtson arra, hogy mind a helyi lakosok, mind pedig a szegregátumban élők közelebb kerüljenek egymáshoz, problémáik komplex módon, egymásra épülten kerüljenek kezelésre.

A Stratégiában Anti-szegregációs terv készült a problémák komplex kezelésére (lásd: 4. fejezet).

→ Családbarát szemlélet:

A családbarát település eszméje a teljes életpályára ki kell, terjedjen. A gyermekellátási intézményekkel való sűrű ellátottság megteremtése mellett igen fontos, hogy az infrastruktúra hálózat, a közösségi terek és -programok kialakítása is ezen elv mentén történjen. A városfejlesztés során fontos feladat az emberek közti viszonyok erősítése. Az ebből fakadó legfontosabb feladatok közé tartozik a családi és a munkahelyi feladatok összehangolását segítő szolgáltatások kialakítása; az idősek helyi ellátása annak érdekében, hogy saját otthonaikban maradva lakhassanak.

→ Önellő helyi mintagazdaságok, mintaprogramok ösztönzése:

Első sorban az Önkormányzat feladata, hogy segítse a hagyományos gazdálkodási módok átadását célzó mintaterület és mintaprogram kialakítását a nemzeti parkkal való együttműködésben. A mintaterületek kijelölésekor javaslatot kell kidolgozni a jelenleg parlag volt honvédségi területek megtisztítására és hasznosítására (pl.: szőlőtermesztés, erdősítés). A vidék számára kulcskérdés, hogy legyenek olyan mintaprogramok, melyek pozitív követendő példává válhatnak, és ezáltal segíthetnek azoknak a fiataloknak, akik a vidéki életet és a gazdálkodást választják, gyermekeket vállalnak, helyben szeretnének boldogulni.

Középtávú cél, hogy a város hálózati együttműködések keretében Közép-Európában a testvérvárosi kapcsolatokkal kialakítsa civil szervezetek, önkormányzatok, családi gazdaságok közreműködésével az Európa2020 stratégiai célok elérését célzó együttműködési hálózatot.

2. PRIORITÁSI TENGYELY

TOP:	Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés
GINOP:	Vállalkozói szellem előmozdítása, vállalkozóvá válás elősegítése

2.1.

Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés (TOP intézkedés) **Vállalkozói ismeretek elterjesztése (GINOP intézkedés)**

→ **Helyi vállalkozók támogatása**

Verpeléten fenntartható, versenyképes, mikro-, kis- és középvállalkozásokra alapozott helyi gazdaság valósuljon meg a lakosság foglalkoztatásának növelésével. Növekedjen a gazdasági szereplők által megtermelt hozzáadott érték, ezzel együtt erősödjön a gazdasági szereplők kapcsolati rendszere.

→ **Vállalkozói térkép, interaktív felület a helyi kereskedelemhez:**

A helyi vállalkozások támogatása, érvényesülésének segítése érdekében össze kell állítani az ún. Vállalkozói térképet, mely tartalmazza, hogy a településen mely vállalkozások mivel foglalkoznak, milyen címen található a telephelyük, mi a nyitva tartásuk és az elérhetőségük. Az Önkormányzat honlapján is bemutatkozási lehetőséget kell biztosítani a helyi vállalkozásoknak.

→ **Ingtatlanstratégia kidolgozása:**

Annak érdekében, hogy a városban megjelenő különféle vállalkozási szándékok becsatornázhatók legyenek az önkormányzati fejlesztési elképzelések megvalósításába, elengedhetetlen a jelenleginél lényegesen aktívabb ingatlanstratégia kialakítása.

3. PRIORITÁSI TENGYELY

TOP:	Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken
GINOP:	Energiahatékonyság és a megújuló energia használatának elősegítése

Verpelét stratégiai céljai:

→ **Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése:**

Verpelét az önkormányzat és intézményei által fenntartott, üzemeltetett épületek energia-takarékosság - hatékonyság és megújuló energiafelhasználás - fokozására irányuló beruházás keretében úgynevezett fotovoltaikus naperőművet létesített az iskola nagy épületének tetején. Ez a minierőmű képes arra, hogy az évi közel 35ezer kW/h villamos energiát megtermelje és így jelentősen csökkentse az iskola rezsiköltségét.

A helyi adottságok figyelembevételével meg kell határozni a településen rendelkezésre álló, károsodás nélkül kitermelhető termálvíz-potenciált. A zöld gazdaság fejlesztésén belül a kertészeti hasznosításukon kell elgondolkozni. Ezáltal az üvegházi zöldségtermesztés kitörési pont lehet Verpelét számára. Az egész évben olcsó energiával előállított friss zöldség termesztéséhez éppen a segélyeken élő, képzetlen inaktív munkaerőt lehet, némi képzéssel mobilizálni. Az üvegház

működtetéséhez szükséges szakemberek biztosítása miatt a városnak együttműködési lehetőségeket kell keresnie egyetemekkel, vállalatokkal.

4. PRIORITÁSI TENGELY

TOP Plusz: Élhető települések- a helyi közlekedési infrastruktúra és szolgáltatások, a települési zöld és kék infrastruktúra fejlesztések

GINOP: Zöld-kék fejlesztések és természetvédelem

Verpelét stratégiai céljai:

→*Csapadékvíz elvezető rendszer rekonstrukciója, települési kékinfrastruktúra fejlesztése*

A település külterületeiről szabályozatlanul érkező vizek nagy esőzések alkalmával igen jelentős hordalékot szállítva veszélyt jelentenek a lakóingatlanok és az ott élők számára, illetve nagy károkat okoznak a természetes és épített környezetben.

A tulajdonos jogszabályok által nevesített alapfeladatai közé tartozik a kezelésében lévő felszíni vízfolyásokkal összefüggő vízkárelhárítási-, mederfenntartási-, vízminőség-védelmi feladatok ellátása, illetve az ehhez kapcsolódó megelőző intézkedések elvégzése; a kezelésében lévő ár- és belvízvédelmi művek és kapcsolódó létesítmények fenntartása, fejlesztése, üzemeltetése.

A projekt célja a település környezeti állapotának javítása, a helyi vízkár, dombvidéki árvíz veszélyeztetettségének csökkentése. A fejlesztés rövid, közép és hosszútávon is garantálja a rendkívüli csapadék/belvíz biztonságos elvezetését a belterületről a külterületek veszélyeztetése nélkül, így a dombokról lefolyó víz rendezett, egyenletes módon tud a befogadó felé áramolni, ezáltal csökkentve a település helyi vízkár veszélyeztetettségét. A tervezett csapadékvíz elvezető rendszer gravitációs vízvezetést biztosító, döntően nyílt felszínű, előre gyártott mederelemekkel burkolt árok. A fejlesztés első ütemének keretében a Tarna patakhoz közvetlenül történő csatlakozás nem valósul meg, hanem a 0277/10 hrsz-ú, ingatlannyilvántartás szerint kivett árok (Tarna holtág) esetében egy helyen történik csatlakozás kialakítása. A tervezett vízvezető rendszer kialakításában a Bajcsy Zs, Dózsa Gy. Ady E. út, Kossuth L., Akácfa, Kastély, Vörösmarty M., Hegy, Templom utcákon lévő ingatlanok érintettek. A project a következő években is folytatódik a település csapadékvíz elvezető rendszerének teljes rekonstrukciójáig. A feltárt szükséges vízgazdálkodási fejlesztések/programok rangsorolása az alábbiak szerint javasolt:

- Belterületi csapadékvíz elvezető rendszer rekonstrukciója
- Szennyvíztisztító telep fejlesztése
- Települési vízellátó rendszer fejlesztése
- Helyi vízkárok megelőzése

Jövőkép:

„Verpelét az üzleti, az állami, a non-profit szféra és Verpelét lakosai közötti együttműködés mentén létrejövő élhetőbb város, ahol a befektetések és az infrastrukturális beruházások révén egyszerre valósul meg a fenntartható gazdaság növekedése, a természeti erőforrások hatékony felhasználása és az életminőség javulása.”

Átfogó cél:

Verpelét – a táj gazdája, a gazdák tája

Tematikus célok (4-6 év):

„KEMÉNY” FEJLESZTÉSI ELEMELK

LÁGY” FEJLESZTÉSI ELEMELK

Táji és épített értékek védelme és hasznosítása

- Horgászközpont kialakítása a tavn
- Kemping létesítése
- A Város fogadóképének javítása
- Sóderbánya átalakítása tov

- Az egyedi tájértékek kataszterbe gyűjtése,
- Építés-szabályozás
- Világörökséghez csatlakozás
- Zöldutak

Energia-, nyersanyag- és humán erőforrás-gazdálkodás

- Szolár energia felhasználása a közintézmények melegvíz, és fűtés ellátásában
- Kőbánya bővítése
- Közösségi kert/tankert kialakítása

- Helyi vállalkozások térképének, adatbázisának elkészítése
- Mintagazdaságok, mintaprogramok elindítása
- Helyi vállalkozások előnyben részesítése

Városközpont- és közösség-rehabilitáció

- Közterületek megújítása
- Parkosítás, játszótér építés
- Gyümölcsös sétány kialakítása
- Termelői piac létesítése
- Parkoló építés
- Díztér felújítása

- Valódi közösség kialakítása
- Szegregátumban élők problémáinak komplex kezelése
- Családbarát szemlélet elterjesztése, alkalmazása
- Civil szervezetek aktivizálása

Ökológikus tájhasználat

- Fenntartható tájhasználat
- Üvegházi zöldségtermesztés

- Agrárvertikumban szerzett tudás használata, továbbadása
- Ösztönzés a mezőgazdasági termelésre

Infrastruktúra-fejlesztés

- Kerékpárút építése
- Kisléptékű településfejlesztés (út, híd, infrastruktúra)
- Vasúti kórákódó építése
- Szennyvíztisztító telep bővítése
- Állat- és kirakodóvásár kialakítása
- **Csapadékvíz-elvezető rendszer rekonstrukciója**

- **Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT) kidolgozása**

2.2. A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA

		Városrészek / területi célok					
		Tarnóca kőbánya	Gazdasági akcióterület	Városközpont akcióterület	Szegregáció	Vásártér	Halastó és környéke
Tematikus célok	Kőbánya bővítése						
	Szolár energia felhasználása a közintézmények melegvíz, és fűtés ellátásában						
	Közösségi kert/tankert kialakítása						
	Helyi vállalkozói adatbázis, térkép						
	Mintagazdaságok, mintaprogramok						
	Helyi vállalkozások előnyben részesítése						
	Gyümölcsös sétány kialakítása						
	Termelői piac létesítése						
	Központi parkoló kialakítása						
	Parkosítás, játszótér építés						
	Díszter felújítása						
	Közterületek megújítása						
	Valódi közösség kialakítása						
	Szegregátumban élők problémáinak komplex kezelése						

	Városrészek / területi célok					
	Tarnóca kőbánya	Gazdasági akcióterület	Városközpont akcióterület	Szegregáció	Vásártér	Halastó és környéke
Családbarát szemlélet						
Civil szervezetek aktivizálása						
Szennyvíztisztító telep bővítése						
Csapadékvíz elvezető rendszer rekonstrukciója						
Kerékpárút építése						
Kisléptékű településfejlesztés						
Vasúti kőrakodó építése						
Horgászközpont kialakítása						
Kemping létesítése						
Város fogadóképének javítása						
Tájérték-kataszter készítése, Világörökséghez csatlakozás						
Építés-szabályozás						
Zöldutak kijelölése						
Fenntartható tájhasználat						
Üvegházi zöldségtermesztés						
Agrár-tudás használata, továbbadása						
Ösztönzés a mezőgazdasági termelésre						

Általános kapcsolat - kevésbé érvényesíthető cél

Közepes kapcsolat - általánosan érvényesíthető cél

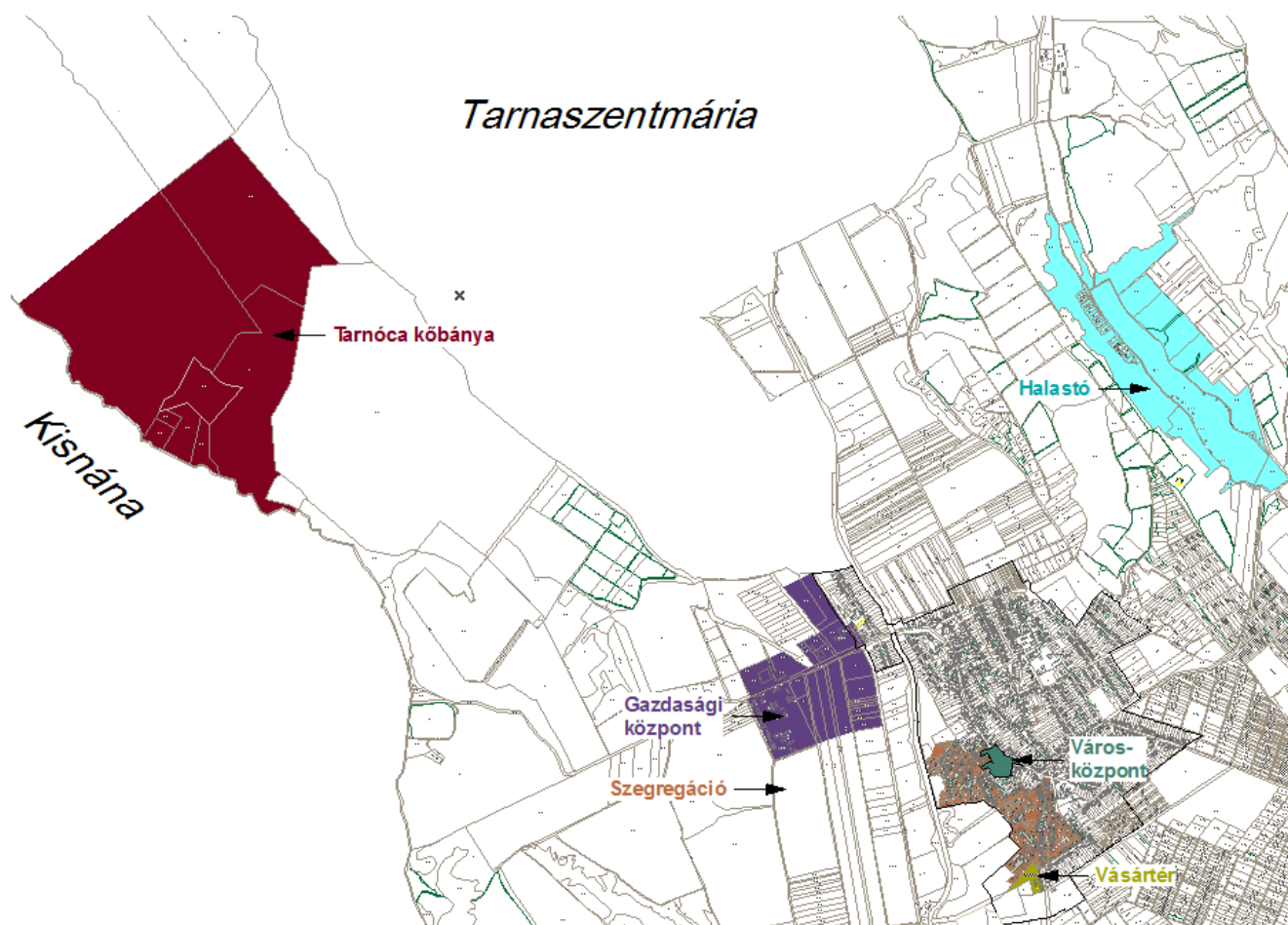
Erős kapcsolat - közvetlenül érvényesíthető cél

3. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

3.1. AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A KIJELÖLÉS ÉS A LEHATÁROLÁS INDOKLÁSÁVAL

Jelen stratégiában 6 akcióterület került kijelölésre a SWOT analízisből, a külső és belső összefüggésekből levezethető célok és fejlesztések alapján. A területfelhasználásban is jól elkülöníthető területek kijelölését nagyban meghatározta, hogy az ITS-ben megfogalmazott programok a valós igényekhez és települési léptékhez igazítva kerültek meghatározásra. A tervezés jelenlegi fázisában még nem célszerű az akcióterületek végleges és pontos meghatározása, azok pontos lehatárolása a településrendezési eszközökben történhet meg.

2. ábra: Akcióterületek lehatárolása

Tarnóca kőbánya

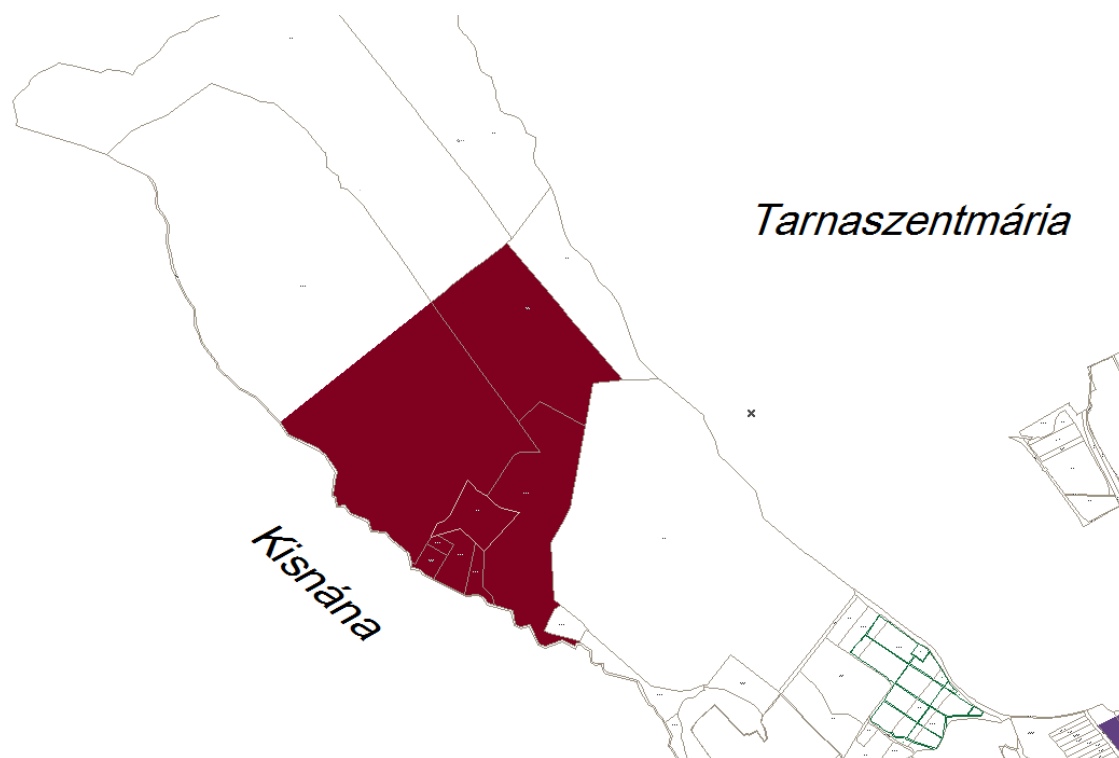
Meglévő adottság, hogy az andezit bánya kb. 20ha nagyságú területe teljes egészében Verpelét közigazgatási területéhez tartozik, a feldolgozó üzem, a tárolótér és a nagyforgalmú osztályozó pedig Kiszána területén fekszik.

A bánya jelenleg is üzemel, bővítése napjainkra időszerűvé vált. A tervezett bővítés Verpelét 0358/7; 0357/1; 0362 hrsz-ain lehetséges.

Mivel a terület jelenleg az országos ökológiai hálózat magterületébe tartozik, a bánya bővítésének feltétele a magterületből (ökológiai hálózatból) való kivonás. Ezzel egyidejűleg a bővítés feltételeként a felhagyott, lebányászott területek ökológiai rehabilitációját is el kell végezni, a felhagyott bányaterületeket élővé kell tenni. A hagyományos „részűbeállítós” tájrendezés nem elfogadható!

Lehatárolás: A település északnyugati csücskénél található a meglévő, részben Kiszána területét érintő kőbánya.

Határoló ingatlanok: 0358/7; 0360; 0361; 0363; 0364; 0333/2; 0333/3 hrsz-ok.

3. ábra: A Tarnóca kőbánya akcióterület lehatárolása

A Tarnóca kőbánya akcióterület lehatárolását a következők indokolták:

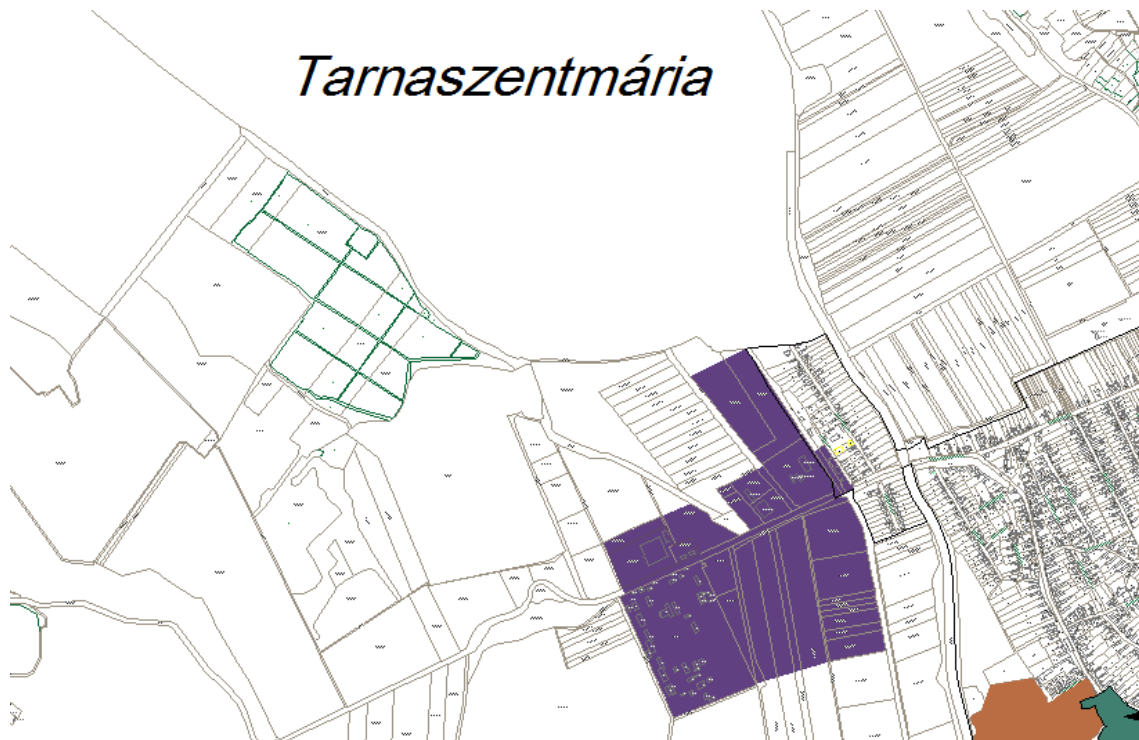
- Az andezit bánya kb. 20ha nagyságú területe teljes egészében Verpelét közigazgatási területéhez tartozik, így az akcióterület lehatárolása adott volt.

Gazdasági akcióterület:

Lehatárolás: A település gazdasági központja már a korábbi rendezési tervekben is a Gyöngyös-Verpelét-Eger összekötő út mentén lett kijelölve. Ez északnyugaton, a vasúttól nyugatra eső és a volt honvédségi területet tartalmazza. Elsősorban elhelyezkedésük, a meglévő és tervezett jó közlekedési kapcsolatuk miatt alkalmasak gazdasági célokra.

Határoló ingatlanok: 2/4; 2/6; 0289/2 út; 0321/15; 0321/1-4; 0313/1; 0312 út; 0373/8 út; 0373/9; 0376; 0377/8; 0383 hrsz-ok.

8. ábra: A Gazdasági akcióterület lehatárolása

A Gazdasági akcióterület lehatárolását a következők indokolták:

- A terület lehatárolása adódik, a meglévő gazdasági terület az egyik fő közlekedési út, a Gyöngyös-Verpelét-Eger összekötő út mentén lett kijelölve – így könnyen megközelíthető és közművekkel könnyen ellátható – a belterülettől elkülönülve, azt nem zavarva.

Városközponti akcióterület:

Itt találhatóak a főbb intézmények, a régi polgári házak többsége, valamint a megmaradt településszerkezet, telekstruktúra. A terület a település „szíve”. Megújításának célja, hogy a település életében jelentős városközpont léttelivé váljon és környezeti minőségében is kiemelt területté váljon. Ennek érdekében jelentős szerepet kell kapnia a közterületek magas szintű kialakításának, rendezésének, gyalogutak és funkcionális egységek kialakításának.

Lehatárolás: A Kossuth út – Tűzoltó utca – Templom utca – Csokonai Vitéz Mihály út (a 1683/1-2 és a 1564/1-2 hrsz-okkal együtt).

4. ábra: A Városközponti akcióterület lehatárolása

A Városközponti akcióterület lehatárolását a következők indokolták:

- A Szabadság tér, mint jelenlegi főtér nem elégíti ki a lakosság és az ide látogatók jogos igényeit, így annak megújításával, valamint a környező, templom és plébánia körüli telkek bevonásával összefüggő, változatos térrendszer alakítandó ki.
- A település környezetét és megjelenését javító kisléptékű infrastruktúra-fejlesztések (zárt árok, igényesebb burkolat kialakítása, földkábelek, parkolás megoldása), a Kossuth Lajos út mentén zöld felületek; látvány és használati térelemek kialakítása, meglévők fejlesztése kívánatos.
- A rendelkezésre álló közterek jelentős fejlesztési potenciált rejtenek. A közterek megújításával a terület jelentősen felértékelődik, és vonzóbbá válik a lakosság és ezáltal a gazdasági szereplők számára.

- A Kossuth Lajos út – Szabadság tér környékén új, a jelenlegi kínálatot kiegészítő vállalkozások, kereskedelmi egységek letelepedésének ösztönzése annak érdekében, hogy minél szélesebb árukínálat és magasabb minőséget nyújtó szolgáltatási paletta alakuljon ki.
- Kulturált, az egységes utcakép kialakításának ösztönzése.

Szegregációval érintett akcióterület:

Szegregációnak nevezzük azt a jelenséget, amikor egy-egy településen belül a különböző társadalmi rétegek, etnikai csoportok stb. lakóhelye erősen elkülönül egymástól. A szegregáció együtt jár a jövedelmi viszonyok és a települési infrastruktúra lényeges egyenlőtlenségeivel.

Az itt lakó roma nemzetiségek életmódja – udvar és utca használata jelentősen eltér a rendezett városi életmódtól. A kisebbség beilleszkedési, életvezetési problémái nem helyi szintű, hanem országos problémák. Ezeket a Településfejlesztési koncepció javaslatai, csak részlegesen tudják orvosolni.

5. ábra: A szegregációval érintett akcióterület lehatárolása

Lehatárolás: Verpeléten az egyetlen jelentős méretű szegregátum (Dankó P. út - Malom út - Kossuth L. út - Templom út - Ady E. út - Kossuth L. út - Dózsa Gy. út - Mikes K. út - Gárdonyi G. út - Dózsa Gy. út - Kossuth L. út - Vásár tér mindkét oldala - Bartók B. út - belterületi határ) roma lakosság által lakott, elhanyagolt teleszerű beépítés.

A Szegregációval érintett akcióterület lehatárolását a következők indokolták:

- A szegregált településrész hosszú idő óta meglévő adottság.
- Pontos lehatárolása a KSH adatszolgáltatása alapján készült.

Vásártéri akcióterület:

A Vásártér a rendszeres országos állat- és kirakodóvásár megrendezésére, a régi időkhöz hasonlóan jelenleg is kiváló területül szolgál, azonban a környezete közterületi és táji rendezést igényel.

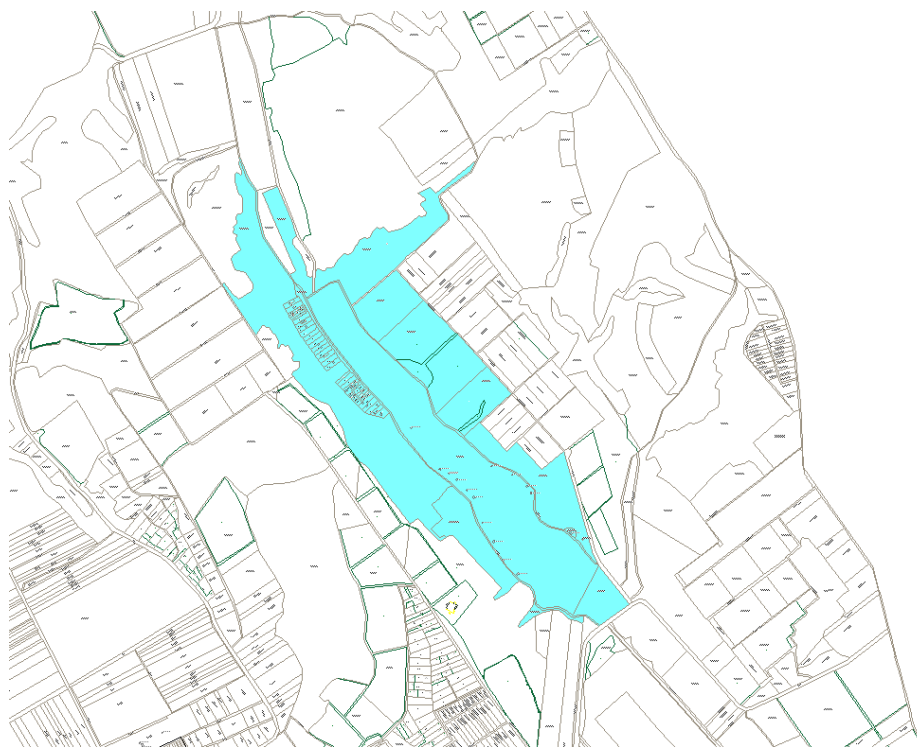
6. ábra: A Vásártéri akcióterület lehatárolása

Lehatárolás: A település déli kapujában, a Feldebrői út mentén, a benzinkút melletti 1336/5, 1337 hrsz-ú terület.

A Vásártéri akcióterület lehatárolását a következők indokolták:

- A terület korábban is vásártérként funkcionált.
- A település határában, a belterülettől elkülönülve, de attól nem messze, a főút mentén, kiválóan megközelíthető.
- A jó potenciálokkal bíró terület jelenleg alulhasznosított, mely által a település nyitóképe is szegényes.

Horgászközpont akcióterület:

7. ábra: A Horgászközpont akcióterület lehatárolása

Lehatárolás: A Horgászközpont akcióterületet az alábbi hrsz-ú utak és külterületi ingatlanok határolják: 0129/1-2; 0137 út; 0138/5; 0141 út; 0140/25 út; 0140/14-16; 0140/18 út; 0140/20-21; 0143 út; 0186; 0123/11; 0123/9-10; 0123/26; 0123/8; 0123/23; 079 út; 0123/13.

A Horgászközpont akcióterület lehatárolását a következők indokolták:

- A terület lehatárolása abból adódik, hogy ez a település egyik legszebb természeti környezetben kialakult része, melynek megóvása és környezetbarát funkciókkal való további hasznosítása időszerű.

3.2. AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN A MEGVALÓSÍTÁSRA KERÜLŐ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ JELLEGŰ BEMUTATÁSA, A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE

Project neve	Project helyszíne (hrsz)	Project rövid leírása	Kapcsolódás a célrendszerhez	Fejlesztés ütemezése	Fejlesztés hatása
Települési kékinfrastruktúra fejlesztése					
Csapadékvíz elvezető rendszer rekonstrukciójának I. üteme	773/3 hrsz-ú Bajcsy Zs. utca, a Dózsa Gy. utca, az Ady E. út, az 1467 és a 0277/10 hrsz-ú ingatlan, a 774 hrsz-ú utca 146/5 hrsz, a 247 hrsz-ú Akácfa utca, a Kossuth utcai befogadóig a 146/6 hrsz-ú közterületen keresztül, a Kastély utca, Vörösmarty M. utca, valamint a Hegy utcában érintett ingatlanok: 467, 336, 335, 173, 272, 327, 277 hrsz, ezeken kívül a 1467 hrsz-ú a 755, 1335/2, 1503, 1485, 1481, 1477 hrsz-ú ingatlanok érintettek.	Tervezett vízvezető rendszer kialakítása történik, amely csapadékvíz elvezető rendszer gravitációs vízvezetést biztosító, döntően nyílt felszínű, előre gyártott mederelemekkel burkolt árok. A csapadékvíz elvezető rendszer vízszintes vonalvezetése a település úthálózatának helyszínrajzi vonalvezetéséhez igazodik. Az árok-, folyókák helyének megválasztása minden utcában a helyi adottságoknak megfelelően történt. A vízszintes és magassági vonalvezetés tervezésénél a meglévő víz-, szennyvíz, gázvezeték, elektromos hálózatok, az azoktól való szükséges védőtávolságok is figyelembe vételre kerültek, kivéve, ahol a meglévő árok nyomvonalában kerültek megépítésre a közművek, ezeken a helyeken az érintett közművek kiváltása tervezett.	Élhető település	2023	települési
Csapadékvíz elvezető rendszer rekonstrukciójának folytatása	teljes település		Élhető település	2024-től folyamatosan	települési
Tarnóca kőbánya					
Bányaterület- és eszközpark bővítése	0358/7; 0357/1; 0362	A Tarnóca Kőbánya jelenlegi andezit bányája a művelésre alkalmas még néhány évig, ellátja a bányát alapanyaggal, de a rendelkezésre álló ásványvagyon megfelelő szintjét folyamatosan biztosítani kell, melyhez a bányaterület jövőbeni bővítése szükséges, mellyel az ásványvagyon hosszú időre elegendő lenne a kitermelés biztosításához. A Társaság a jelenleg üzemelő törő- és osztályozó gépsor mellé még egy ilyen gépsort is tervez beállítani, illetve ennek megfelelően a bánya gépparkját is bővíteni szándékozik új kotrógép, homlokrakodó gép és bányadómperek üzembe állításával.	Fenntartható gazdasági környezet fejlesztése	2016.	térségi
Gazdasági akcióterület					
Infrastruktúra fejlesztése		Itt található az AsiaFood Kft. üreme is, melynek a 2014. évi leágése utáni újjáépítése még idén befejeződik, az Evowine borászat, a Petrényi Borászat, valamint a Vegyimester Kft. telephelye. A meglévő gazdasági terület fejlesztése (telekosztás, út- és közmű infrastruktúra).	Fenntartható gazdasági környezet fejlesztése	2016.	települési

Vasúti kórákadó építése	0385/1 hrsz.	A bányából származó veszélyes, és utakat rongáló közúti közszállítás csökkentésére a jelenleg nem üzemelő vasút paraméterei alkalmasak. Az érintett települések célja ennek igénybe vétele, ezért a területen kórákadó kialakítása tervezett.	Fenntartható gazdasági környezet fejlesztése	2016.	térségi
Kerékpárút építése	Kölcsey Ferenc utca és folytatása, Tarna menti kerékpárút (Tarnaszentmária-Kál települések közötti tervezett nyomvonal)	A Kisnána felé vezető, a gazdasági területet feltáró út mentén gyalogos és kerékpárút kialakítása tervezett, a telephelyekre dolgozni járók biztonságos közlekedése érdekében, továbbá a Tarnaszentmária felé vezető tervezett kerékpár útvonal.	Fenntartható gazdasági környezet fejlesztése	2017.	települési
Városközpont akcióterület					
Gyümölcsös sétány kialakítása	Plébánia kert és szomszédos telkei 1506; 1515; 1518 hrsz.	A plébániakertet és a mellette lévő telkeket megnyitva a Csokonai útról és Templom utcáról, izgalmas, többfelé elágazó gyümölcsös sétány alakítandó ki a Főtérrel, piaccal, játszótérrel összekapcsolva. Ezzel a sétánnyal kiegészülve különleges és egyedi településközpontot kap a város.	Verpelét szerves fejlődése, belső és megújuló erőforrásokra támaszkodva, amelyek fenntartható módon elégtik ki a népesség megtartását, biztosítva az élhető környezetet és a táji, természeti, épített értékek hosszú távú megőrzését	2016.	települési
Termelői piac létesítése	Szabadság tér (750/3 hrsz.)	A helyi gazdaság, helyi termékkereskedelem, és turizmus szempontjából indokolt egy termelői piac létrehozása, a megújítandó városközponthoz szervesen kapcsolódva.	Fenntartható gazdasági környezet fejlesztése	2015.	szűk térségi
Tájház kialakítása	Templom u. 4. (1506 hrsz.)	A gyümölcsös sétányhoz kapcsolódóan a meglévő, felújításra érdemes házban tájház kialakítása a Magyar tájház hálózat keretében.	fejlődése, belső és megújuló erőforrásokra támaszkodva, amelyek fenntartható módon elégtik ki a népesség megtartását, biztosítva az élhető környezetet és a táji, természeti, épített értékek	2017.	térségi
Kézműves ház kialakítása	Csokonai u. 1. (1518 hrsz.)	A megnyitott telken és plébániakerten át kialakított gyümölcsös sétányhoz kapcsolódóan a meglévő szép kis öreg házban kézműves termékeket árusító, szakmákat bemutató terek kialakítása.	fejlődése, belső és megújuló erőforrásokra támaszkodva, amelyek fenntartható módon elégtik ki a népesség megtartását, biztosítva az élhető környezetet és a táji, természeti, épített értékek	2018.	települési

			hosszú távú megőrzését		
Központi parkoló kialakítása	1683/1 hrsz. hátsó része	A településközpont parkolószám növelése, legalább egy összefüggő területen több férőhelyes parkoló kialakítása, a Szabadság térről, mint jelenlegi helyéről, rejtett, de elérhető helyen kialakítva.	Verpelét népességmegtartó képességének javítása és a társadalmi együttműködés erősítése	2016.	települési
Közösségi kert/tankert kialakítása	1683/1 hrsz. első része	A Város támogatni kívánja az óvoda és iskolakertek (tankertek), valamint a közösségi kertek kialakítását, ezzel ösztönözve a helyi, vegyszermentes élelmiszerek termesztését, a hátrányos helyzetű lakosok étkeztetésének részbeni megoldását, az öngondoskodási kultúra kialakítását.		2016.	települési
Park és játszótér kialakítása	Szabadság tér (750/1 hrsz.)	A meglévő közpark intenzívebb kihasználása érdekében a parkmegújítás, játszótér-építés, biztonságos megközelíthetőség kialakítása (zebra) a Városközpont megújításához kapcsolódóan.		2016.	települési
Szolár energia felhasználása a közintézmények melegvíz-, és fűtés ellátásában	Önkormányzati intézmények	Napkollektorok, fotovoltaiikus naperőmű felszerelése az önkormányzati intézményekre	Városi közterületek család- és klímabarát megújítása	2017.	települési
Díszter felújítása	Polgármesteri Hivatal előtti tér (1335/1 hrsz.)	A Polgármesteri Hivatal előtti díszter reprezentatív funkciókat látna el, itt tarthatók az ünnepségek, megemlékezések.		2016.	települési
Üvegházi zöldségtermesztés	Üvegházak	Verpelét területén 5db termálkút található. A helyi adottságok figyelembevétele mellett meg kell határozni a rendelkezésre álló, károsodás nélkül kitermelhető termálvíz-készlet mennyiségét. A zöld gazdaság fejlesztésén belül a kertészeti hasznosításukon kell elgondolkozni. Ezáltal az üvegházi zöldségtermesztés kitörési pont lehet Verpelét számára. Az egész évben olcsó energiával előállított friss zöldség termesztéséhez éppen a segélyeken élő, képzetlen inaktív munkaerőt lehet, némi képzéssel mobilizálni.	Tudatos tájhasználat fejlesztése	2016.	települési
Szegregáció					
		Civil Ház létrehozása, ahol a szervezett programokon a szegregátumok teljes lakossága is részt vehet; a helyi média bevonásával az esélyegyenlőséget szolgáló - tájékoztató, szemléletformáló - műsorok készítése, sugárzása; ingatlan felújítás támogatása, integrációs programok szervezése, megvalósítása, oktatási, képzési támogatások,	Verpelét népességmegtartó képességének javítása és a társadalmi együttműködés erősítése	2018.	települési

		felzárkóztató képzések, átképzések a hatékony munkaerő-piaci integráció elősegítése			
Vásártér					
Országos kirakodó- és állatvásár épített és infrastrukturális feltételeinek kialakítása	1336/2-3 hrsz.	Verpelét célja a helyi és környékbeli mezőgazdasági és kézműipari termékek, élő állatok kereskedelmének felélesztése, a régi időkhöz hasonlóan. Szociális épületek, karámok, fedett-nyitott terek kialakítása a térség vásár-központjának megfelelő, egységes építészeti színvonalon.	Tudatos tájhasználat fejlesztése	2017.	térségi
Vásártér táji környezetének rendezése	1336/2-3 hrsz. és környéke, Kossuth Lajos út mente, Bartók Béla út mente	Takaró fásítások, utcafásítások, árnyékadó fásítások; a vásártér közpark-jellegének kialakítása		2017.	térségi
Halastó és környéke					
Horgászközpont kialakítása	0131/1 hrsz. halastó és szomszédos ingatlanai	A horgászathoz kapcsolódó szociális létesítmények egységes építészeti arculattal történő kialakítása, amely biztosítja a komfortos, környezetkímélő, és esztétikus területhasználatot.	Tudatos tájhasználat fejlesztése	2017.	térségi
Kemping kialakítása	0131/1 hrsz. halastó szomszédos ingatlanai	A horgászok és kerékpárral, esetleg autóval érkező turisták számára kemping kialakítása a szükséges szociális létesítményekkel, infrastruktúrával, a horgászati építményekkel összhangban.		2017.	térségi

3.3. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI AKCIÓK ÖSSZEANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI

TERVE

Project neve	Project helyszíne	Project rövid leírása	Project gazda	Előkészítettség	Megvalósítás kezdete és vége	Költség (Ft)	Forrás
Bányaterület- és eszközpark bővítése	Tarnóca kőbánya, Verpelét	A Tarnóca Kőbánya jelenlegi andezit bányája a művelésre alkalmas még néhány évig, ellátja a bányát alapanyaggal, de a rendelkezésre álló ásványvagyon megfelelő szintjét folyamatosan biztosítani kell, melyhez a bányaterület jövőbeni bővítése szükséges, mellyel az ásványvagyon hosszú időre elegendő lenne a kitermelés biztosításához. A Társaság a jelenleg üzemelő törő- és osztályozó gépsor mellé még egy ilyen gépsort is tervez beállítani, illetve ennek megfelelően a bánya gépparkját is bővíteni szándékozik új kotrógép, homlokrakodó gép és bányadömperek üzembe állításával.	Magán beruházó (Tarnóca Kőbánya Kft.)	Kutatási jog, Műszaki Üzemi Terv	2016 2018	nincs adat	Magán, GOP pályázat

Infrastruktúra fejlesztés	Gazdasági terület	. Telekosztás, a még szükséges közműfejlesztés, és a helyi építési szabályzatban az épületek megjelenésének szabályozása.	Önkormányzat/ Magán beruházó	Koncepció szint	2016	2016	nincs adat	ERFA
Project neve	Project helyszíne	Project rövid leírása	Project gazda	Előkészítettség	Megvalósítás kezdete és vége		Költség (Ft)	Forrás
Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT) kidolgozása	teljes település	A település környezeti, társadalmi és szociális, a vízzel és víz állapotokkal kapcsolatos igényeit kielégítő olyan vízgazdálkodási alapidokumentumának kidolgozása, mely gazdaság- és környezettámogató, fenntartható vízgazdálkodási feladatokat és azok alapjait egységes, működtethető rendszerben mutatja be.	Önkormányzat	vízgyűjtő-gazdálkodási és települési vízkárelhárítási terv, valamint a település Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv	2022	2023		TOP_Plusz-1.2.1-21
Csapadékvíz elvezető rendszer rekonstrukciójának I. üteme	Bajcsy Zs., Dózsa Gy., Ady E., Kossuth L., Akácfa. Kastély. Vörösmarty M., a Tűzoltó és a Hegy utcák, valamint 774 hrsz-ú utca.	A megvalósítani kívánt projekt alapvető célja a település belterületi csapadékvíz elvezetési, - gazdálkodási rendszerének fejlesztése. A projekt keretében a település belterületén vízvezető rendszer kialakítása történik a 773/3 hrsz-ú Bajcsy Zs. utcában mindkét oldali vízvezető árok bevonásával a Dózsa Gy. utcáig, innen egyoldali vízvezetés az Ady E. út, az 1467 és a 0277/10 hrsz-ú ingatlan érintésével a befogadóig, illetve a 774 hrsz-ú utcában egyoldali vízvezető árok és 1 db hordalékfogó kerül kialakításra. (1-es rendszer) A 2-es rendszerként kialakításra kerül a 146/5 hrsz-ú Kossuth L. úton mindkét oldali vízvezető árok, a befogadóig, majd a 247 hrsz-ú Akácfa utca mindkét oldali vízvezető árok, a Kossuth utcai befogadóig a 146/6 hrsz-ú közterületen keresztül, ezt követően Kastély utca, Vörösmarty M. utca, valamint a Hegy utcában egyoldali vízvezető árok, illetve a végszelvényben 1 db hordalékfogó (érintett ingatlanok: 467, 336, 335, 173, 272, 327, 277 hrsz) Kialakításra kerül továbbá a Tűzoltó - Kossuth L. utca irányából a Templom utcán, valamint az Ady E. utcán keresztüli vízvezetés az 1467 hrsz-ú ingatlanon kiépítésre kerülő vízvezető árokig a 755, 1335/2, 1503, 1485, 1481, 1477 hrsz-ú ingatlanok érintésével. Befogadó: 0277/10 hrsz-ú Tarna-holtág, valamint meglévő önkormányzati tulajdonú árkok. Belterületi csapadékvíz elvezető rendszer rekonstrukciója 7.285 m	Önkormányzat	Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT)	2022	2025	599.924.390	TOP_Plusz-1.2.1-21

		hosszon. A fejlesztéssel megvédett területen élő lakosság száma megközelítőleg 1 739 fő, a fejlesztéssel megvédett infrastruktúra önkormányzati becslésen alapuló értéke meghaladja a 3 milliárd Ft-ot.						
Project neve	Project helyszíne	Project rövid leírása	Project gazda	Előkészítettség	Megvalósítás kezdete és vége		Költség (Ft)	Forrás
Vasúti kórákadó építése	0385/1 hrsz.	A bányából származó veszélyes, és utakat rongáló, lakosságot zavaró közúti kőszállítás csökkentésére a jelenleg nem üzemelő vasút paraméterei alkalmasak. Az érintett települések célja ennek igénybe vétele, ezért a területen kórákadó kialakítása tervezett. a Tarnóca Kőbánya Kft. százezer tonnás nagyságrendű zúzottkő mennyiséget tudna vasúton elszállíttatni, így az érintett települések közúti terhelése jelentős mértékben (akár évi 10.000 gépjármű elhaladással) csökkenhet.	Önkormányzat	Koncepció szint	2016	2017	nincs adat	GOP pályázat
Kerékpárút építése	Kölcsey Ferenc utca és folytatása, Tarna menti kerékpárút Kál-Tarnaszentmária	A Kiszána felé vezető, a gazdasági területet feltáró út mentén gyalogos és kerékpárút kialakítása tervezett, a telephelyekre dolgozni járók biztonságos közlekedése érdekében.	Önkormányzat	Koncepció szint	2017	2017	40.000.000	TOP pályázat
Termelői piac létesítése	Szabadság tér (750/3 hrsz.)	A helyi gazdaság, helyi termékkereskedelem, és turizmus szempontjából indokolt egy termelői piac létrehozása, a megújítandó városközpontozat szervesen kapcsolódva.	Önkormányzat	Vázlatteví szint	2015	2016	5.000.000	LEADER, ERFA
Gyümölcsös sétány kialakítása	Plébánia kert és szomszédos telkei 1506; 1515; 1518 hrsz.	A plébániakertet és a mellette lévő telkeket megnyitva a Csokonai útról és a Templom utcáról, izgalmas, többfelé elágazó gyümölcsös sétány alakítandó ki a Főtérrel, piaccal, játszótérrel összekapcsolva. Ezzel a sétánnyal kiegészülve különleges térrendszert, egyedi településközpontot kap a város.	Önkormányzat	Vázlatteví szint	2016	2017	40.000.000	ERFA, EMMI-EGYH
Tájház kialakítása	Templom u. 4. (1506 hrsz.)	A Városközpont Gyümölcsös sétány részéhez kapcsolódva a meglévő, felújításra érdemes házban tájház kialakítása a Magyar tájház hálózat keretében.	Önkormányzat	Koncepció szint	2017	2018	25.000.000	ERFA

Project neve	Project helyszíne	Project rövid leírása	Project gazda	Előkészítettség	Megvalósítás kezdete és vége		Költség (Ft)	Forrás
Kézműves ház kialakítása	Csokonai u. 1. (1518 hrsz.)	A megnyitott telkeken és plébániakerten át kialakított gyümölcsös sétányhoz kapcsolódóan a meglévő szép kis öreg házban kézműves termékeket árusító, szakmákat bemutató terek kialakítása.	Önkormányzat	Koncepció szint	2018	2019	25.000.000	NKA
Központi parkoló kialakítása	1683/1 hrsz. hátsó része	A településközpont parkolószám növelése, legalább egy összefüggő területen több férőhelyes parkoló kialakítása, a Szabadság térről, mint jelenlegi helyéről, rejtett, de elérhető helyen kialakítva.	Önkormányzat	Koncepció szint	2016	2017	2.000.000	ERFA
Közösségi kert/tankert kialakítása	1683/1 hrsz. első része	A Város támogatni kívánja az óvoda és iskolakertek (tankertek), valamint a közösségi kertek kialakítását, ezzel ösztönözve a helyi, vegyszermentes élelmiszerek termesztését, a hátrányos helyzetű lakosok étkeztetésének részbeni megoldását, az öngondoskodási kultúra kialakítását.	Önkormányzat	Koncepció szint	2016	2016	500.000	GOP, TOP pályázat
Park és játszótér építés	Szabadság tér (750/1 hrsz.)	A meglévő közpark intenzívebb kihasználása érdekében a parkmegújítás, játszótér-építés, biztonságos megközelíthetőség kialakítása (zebra) a Városközpont megújításához kapcsolódóan.	Önkormányzat	Koncepció szint	2016	2016	8.000.000	TOP pályázat
Szolár energia felhasználása a közintézmények melegvíz-, és fűtés ellátásában	Önkormányzati intézmények	Napkollektorok, fotovoltatikus naperőmű felszerelése az önkormányzati intézményekre	Önkormányzat	Koncepció szint	2017	2018	40 000 000	LEADER
Díszter felújítása	Polgármesteri Hivatal előtti tér (1335/1 hrsz.)	A Polgármesteri Hivatal előtti díszter reprezentatív funkciókat látna el, itt tarthatók az ünnepek, megemlékezések.	Önkormányzat	Koncepció szint	2016	2017	nincs adat	TOP pályázat
Üvegházi zöldség-termesztés	Üvegházak, több helyszínen	Verpelét területén 5db termálkút található. A helyi adottságok figyelembevételével mellett meg kell határozni a rendelkezésre álló, károsodás nélkül kitermelhető termálvíz-készlet mennyiségét. A zöld gazdaság fejlesztésén belül a kertészeti hasznosításukon kell elgondolkozni. Ezáltal az üvegházi zöldségtermesztés kitörési pont lehet Verpelét számára. Az egész évben olcsó	Önkormányzat	Koncepció szint	2016	2016	200.000Ft/100m ²	Egyetemmel való együttműködés (BCE Tájépítészeti Kar)

		energiával előállított friss zöldség termesztéséhez éppen a segélyeken élő, képzetlen inaktív munkaerőt lehet, némi képzéssel mobilizálni.							
Termálvíz mezőgazdasági hasznosítása	Üvegházak, több helyszínen	Üvegházak fűtése termálvízzel	Önkormányzat	Koncepció szint	2018	2019	nincs adat	LEADER	
Civil Ház létrehozása	nincs kijelölt helyszín	Szegregátumok lakosságának integrálása a közös programok által	Önkormányzat	Koncepció szint	2016	2017	10.000.000	ESZA	
Vásártér környezetének rendezése, infrastruktúra kiépítése	Vásártér	Országos kirakodó- és állatvásár újraélesztése	Önkormányzat	Koncepció szint	2016	2017	20.000.000	LEADER	
Horgász-köz-pont kialakítása	Horgász-tó	Horgásztó környezetének rendezése, kemping létesítése	Önkormányzat	Koncepció szint	2016	2017	20.000.000	LEADER	

A kijelölt akcióterületek jellemzőit megvizsgálva a következő szempontok alapján rangsort szükséges meghatározni a fejlesztések között:

- **indokoltság, szükségesség:**
  - a fejlesztések által érintett lakosság száma és szociális helyzete,
  - az akcióterületi fejlesztések időszerűsége,
  - a fejlesztések lakosság általi elfogadottsága és támogatottsága,
- **hatások:**
  - az akcióterületi fejlesztések hatása a település egészére,
  - az akcióterület jelentősége a település lakófunkciójára nézve,
  - az akcióterületi fejlesztések gazdasági és társadalmi multiplikátor hatása,
- **finanszírozás és fenntarthatóság:**
  - a támogatási források megszerzésének lehetősége és esélye,
  - a rendelkezésre álló önkormányzati sajáterő nagysága,
  - a bevonható magánforrások mértéke,
  - a létrehozott kapacitások fenntarthatósága.

A kialakult prioritási sorrend összességében a megvalósítás ütemezését is befolyásolja, ahogyan azt az alábbi táblázat alapján is kirajzolódik.

Akcióterületek javasolt prioritási sorrendje	2016.		2017.		2018.		2019.		2020.	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Tarnóca kőbánya		X								
Gazdasági akcióterület			X							
Városközponti akcióterület		X								
Szegregáció					X					
Vásártér			X							
Halastó és környéke				X						

1. táblázat: Az akcióterületi fejlesztések ütemezése

3.4. AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK ÉS EZEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIA CÉLJAIHOZ

Bérlakás állomány kialakítása

A program célja nem pusztán a szociális lakásépítés, hanem a szegregált környezetből kitörni szándékozó romáknak való segítségnyújtás. Az önkormányzati bérlakás program keretében a meglévő, nem lakáscélú épület, építmény lakáscélra történő átalakítására, valamint új lakások építésére, lakások, adott esetben teljes épületek megvásárlására törekszik az önkormányzat. A bérlakás és lakásépítési program keretében támogatások formájában ösztönözni kell az energiahatékonysági, demográfiai, minőségi, fenntarthatósági, környezetvédelmi szempontok együttes megvalósulását.

Oktatási integráció

A szociálisan hátrányos helyzetű, ugyanakkor tehetséges tanulók számára Tanoda program megindítására van szükség. Fő cél az iskolai lemorzsolódás csökkentése és a továbbtanulási utak megerősítése a halmozottan hátrányos helyzetű, roma, valamint a gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló tanulók körében. A civil szervezet keretében kezdeményezett és működtetett tanodai környezet által biztosított nyitott, kirekesztésektől mentes, befogadó légkör, valamint a tanórán kívüli foglalkozásokon való részvétel elősegíti a személyiség szabad kibontakozását és a készségfejlesztést, ezáltal növelve a formális iskolai keretekbe történő integrálódás esélyét, hozzájárulva ezzel az általános iskolai és középiskolai tanulmányi sikerességéhez, iskolai lemorzsolódásuk csökkentéséhez. A tanoda a gyerekek és szülei által saját elhatározásból választott tanulást segítő és menedzselő családi, a résztvevők személyes oktatási igényeihez messzemenőig alkalmazkodó forma. Különösen fontos, hogy a tanodai tevékenységek magukból az egyes gyerekekből kiindulva személyes segítségre, mentorálásra/tutorálásra alapuljanak.

Az önkormányzat foglalkoztatottságot növelő programjai

Dolgozók és vállalkozások alkalmazkodóképességének növelése érdekében Verpelét kiemelt hangsúlyt helyez az élethosszig tartó tanulási rendszerek és stratégiák kidolgozására és végrehajtására, a képzésekhez való hozzáférhetőség növelésére az alacsony képzettségű és az idős dolgozók számára. Olyan rendszer kidolgozására van szükség, melyen keresztül naprakész információkat kapva, a szegregátumban élőkre szabottan, velük kapcsolatot tartva, személyes konzultációkon keresztül segíthető elő az elhelyezkedés, ha szükséges a képzések kiválasztása, a tanulmányok megkezdése. A fiatalok számára már az iskolai tanulmányaik befejezésének évében karriertervezést javasolt biztosítani.

Társadalmi-gazdasági élet szereplőinek együttműködése

A településnek ki kell elégítenie az odalátogatók változó igényeit, ezért mindenképpen szükség van a turizmus és a kultúra szoros együttműködésére. A kulturális szolgáltatások fejlesztésének azonban nem elsősorban a turizmust kell szolgálniuk, hanem a lakosság életminőségének javítását, a település lakóhelyként való vonzerejének növelését.

Ezekhez szükség van a kulturális szektor résztvevőinek a társadalmi-gazdasági környezet jelentős szereplőivel való együttműködésre.

Az önkormányzatnak segítenie kell a civil szféra képviselőinek, üzleti vállalkozásoknak, valamint az egyháznak működését.

Intézmények eszközellátása, programkínálat

Az Európai Unió pályázati kínálat lehetővé teszi az egyes projektek teljes voltukban pályázati forrásból történő megvalósulását. Fontos szem előtt tartani, hogy egy új beruházást nem elegendő létrehozni,

annak folyamatos üzemeltetése, szolgáltatásainak bővítése a későbbiek során a létrehozással azonos prioritású feladat.

A működés ellátásához szükséges, folyamatosan fejlesztendő eszközállomány, programkínálat kialakítása a menedzsment feladata.

Az önkormányzat számára azonban a leginkább közösségformáló és emellett költséghatékony megoldás, ha egyes településekre ható, közösségi célú projektjeibe a lakosságot vonja be.

A borászathoz kapcsolódó ipar, termékek és szolgáltatások fejlesztése

A versenyképesség és a kiszámítható gazdasági környezet érdekében a termelési alapok javítása, a szőlőültetvények versenyképességének erősítése, a szükséges szerkezetátalakítások (mind minőségben, mind fajtaösszetételben), a szőlőtermelés és felvásárlás egyensúlyának hosszú távú megalapozása, a legjobb termőhelyek védelme, valamint a szőlőtermő területek nagysága további csökkenésének megállítása, a borászati technológiai folyamatok minősége további fejlődésének erősítése.

A helyi szőlő fajták védelme és erősítése, különös tekintettel azon fajtákra, melyek borászati szempontból nemzetközi szinten is tudják képviselni a hazai borkultúrát.

A szőlőtermesztés- és bortermelés magas tudásszintet igénylő mezőgazdasági ágazat, ezért az oktatási, szakképzési, továbbképzési, és kutatási rendszerek tovább erősítése szükséges, különös tekintettel a nagy hagyományokkal bíró hazai szőlészeti és borászati kutatóintézeti hálózatra.

A borászat-szőlészeti területeinek integrálása, idegenforgalmi szerepük kiterjesztése, a borászat arculati elemeinek egységes fejlesztése – bortúrák – termelés bekapcsolása az idegenforgalomba.

A borturizmus erősödésével a forgalmas helyen lévők a helybeli borászatok vendéglátóhelyekké alakulnak. A borturizmus azonban nem növeli kellő mértékben a helyben töltött idő nagyságát, és az elköltött pénz mennyisége is korlátozott. Ezért szükséges a szolgáltatások csomagba szervezése, a borászok együttműködése (borklaszter) kistérségi és regionális szinten, és a borral összefüggő szolgáltatások számának és spektrumának növelése. Ezen kívül a kínálatot ki kell egészíteni a térségben meglévő egyéb vonzerők bemutatásával.

4. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM

4.1. TÁRSADALMI HELYZETKÉP

Verpelét népessége 2013-ban 3786 fő volt. Lakónépessége 2011-ig folyamatosan csökkent, majd 2012-ben kis emelkedés volt tapasztalható, de 2013-ban ismét folytatódott a népességfogyás. Ezt a tendenciát részben a természetes fogyás, azaz hogy a halálozások száma a településen meghaladja a születések számát, valamint a negatív vándorlási egyenleg indokolja (azaz az elvándorlás száma meghaladja az odavándorlók számát, bár ez a tendencia 2011-ben fordult, majd 2013-ban ismét meghaladta az elvándorlások száma az odavándorlásokét.) A lakosságon belül a fiatalkorúak száma 2001-es népszámlálás óta csökkenő tendenciát mutat, 2011-es népszámlálás adatai szerint a 0-14 évesek aránya 17% volt. A település öregedési mutatója az országos, megyei és járási átlagnál is kedvezőbb. Az verpeléti családok közel 48%-a gyermekes, mely az országos arányokhoz hasonló, minimálisan meghaladja azokat. Az időskorú lakosság száma folyamatos lassú növekedést mutat, 2011-es népszámlálási adatok szerint a 60 év felettek aránya elérte a lakosság 23,77%-át. A település lakossága stagnáló, lassú előregedést mutató.

Míg a Heves megyei járássok közül a második legalacsonyabb a roma nemzetiségűek aránya az Egri Járásban, addig a kistérség települései közül Kerecsend (35%) után Verpeléten a legjelentősebb (16%) ugyanezen nemzetiség aránya. A városban Roma Nemzetiségi Önkormányzat is működik.

Verpelét népességének képzettsége a megyei átlagtól elmarad és a kistérségen belül is csak Egerbaktát előzi meg. A lakosság 33%-a legalább érettségivel rendelkezik, míg 9,3%-uk egyetemi vagy főiskolai diplomát is szerzett. A kedvezőtlen képzettségi adatok a lakosság foglalkoztatottságában is tükröződnek. Az aktív korú (15-64 éves) népességen belüli regisztrált munkanélküliek száma, bár 2011 óta folyamatosan csökken, meghaladja az országos, megyei és járási átlagot. 2015 áprilisában a regisztrált munkanélküliek száma 302 fő volt, ugyanezen időszakban pedig a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek száma 89 fő volt. Verpelét lakosságának jövedelmi helyzete az országosnál kedvezőtlenebb, az egy lakosra jutó összes nettó jövedelem messze elmarad az országos, megyei és járási adatoktól. Verpeléten élő roma lakosság foglalkoztatási gondjainak kialakulását Csányiné Bankó Márta tanulmányában jól nyomon követhető: „A település közelmúltját a mezőgazdaság és ipar egyaránt jellemezte. A községben lévő mezőgazdasági szövetkezet korábban nagy létszámot foglalkoztatott, de az átalakulást követően csak vagyongekezelőként működik tovább, érdemben munkaerőt nem foglalkoztat. Verpelét ma is alapvetően mezőgazdasági adottságokkal rendelkezik. Jellemző a szőlészet, borászat, gyümölcsstermesztés és a pincegazdaság. A jelenben a település egyik legnagyobb beruházása a korszerű Varsányi Pincészet, 25 főt foglalkoztat. Különösen hátrányosan érintette Verpelét munkaképes lakosságát a Sirokhoz tartozó, 3500 főt foglalkoztató Mátravidéki Fémművek átalakulása. Korábban 600 szakmunkás dolgozott itt, ez a létszám jelenleg a 60 főt sem éri el. Ugyancsak hátrányosan érintette a nagyközséget a Mátravidéki Szénbányák és a Gagarin Hőerőmű privatizálása és összevonása, ami nagyarányú létszámleépítéssel is járt. A megyeszékhelyen működő nagyobb építőipari vállalatok közül több megszűnt, vagy kisebb vállalkozássá alakult. Ez különösen a roma lakosság számára volt kedvezőtlen, mert sokan betanított- és segéd munkásként dolgoztak itt. Nehéz fizikai munkát végeztek, de családjuknak biztos megélhetést nyújtottak. A kisebb üzemeknél folyamatos létszámleépítés történt, majd egy részük felszámolásra is került. Napjainkban a Vas- és Fémipari Kft működik, ahol 15 embert foglalkoztatnak. A verpelétiekre jellemző volt a kétlakiság: az ipari üzemekből hazaérve mezőgazdasági tevékenységeket folytattak, ezzel egészítették ki jövedelmüket. Hátrányosan érintette a települést a laktanya bezárása is, amely korábban közel 30 polgári alkalmazottat foglalkoztatott.” A város legnagyobb foglalkoztatója a térsza gyártással foglalkozó ASIAFOOD Kft., aki a gyár leágéséig több mint 100 verpeléti lakost alkalmazott, a gyár újjáélesztése után 2016-tól pedig a 120 fős alkalmazotti létszámát 220 főre szeretné emelni.

Verpeléten 1577 lakás található, melynek 95%-a két vagy több szobás, 87%-uk összkomfortos vagy komfortos. A lakásállomány minőségét jelző alacsony komfortfokozatú lakások - azaz félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakások - aránya 2011-ben 12,8% volt. Az önkormányzat tulajdonában nincs bérlakás állomány. A lakások 98%-a van közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba, 85%-a közcsatorna hálózatba bekapcsolva.

A városban a humán szolgáltatásokhoz való hozzáférés megfelelő. Verpeléten az egészségügyi járóbeteg alapellátás megoldott, az Egészségház számos járóbeteg-szakellátást biztosít, gyermek- és fogorvos is működik a városban. Fekvőbeteg-ellátást Egerben a Markhot Ferenc Kórház biztosít. Az Alapszolgáltatási Központ gondoskodik a szociális étkeztetésről, a házi segítségnyújtásról, családsegítésről, nappali intézményi ellátásról, gyermekjóléti szolgáltatásról, idősek otthona üzemeltetéséről. Az intézmény telephelyén található: családsegítés, gyermekjóléti szolgálat.

A város óvodai és alapfokú oktatási intézményei kielégítőek, bár bölcsőde még nem működik. Verpelét óvodája három településre (Verpelét - Feldebrő - Tarnaszentmária) kiterjedően látja el feladatát. A 2006-os óvodabővítésnek köszönhetően már 180 kisgyermek befogadására alkalmas az intézmény.

A település általános iskolájában a tanulók közel 20%-a más településen lakik. Az itt tanuló 314 fős tanulói létszám lemorzsolódási, évisméltési mutatója alacsony (5%). A 2013/2014-ben végzett tanulók 29%-a érettségit adó gimnáziumban, ugyanennyien pedig szakiskolában, közel 42%-a pedig szakközépiskolában folytatta tanulmányait. Az iskolában nappali rendszerű nyolcosztályos oktatás folyik. A 2006/2007-es tanévtől a megyében elsőként és egyben egyedülállóként megszervezték az angol-magyar két tanítási nyelvű osztályt. Az intézményben jelenleg 190 halmozottan hátrányos helyzetű gyerek tanul. Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok koordinálására és irányítására gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök

működnek. Emellett a településen az általános iskola részeként üzemel egy zeneiskola és alapfokú művészeti intézet is, mely jelenleg három tanszakon folytat képzést. A legkisebbekre is gondolva, beindították a zeneóvodát is.

Verpeléten nincs középiskola - szakközépiskola és gimnázium. Ezen a területen is Eger vonzáskörzetéhez tartozik. Petőfi Sándor Közösségi Ház és Könyvtár integrálja a klasszikus művelődési ház és a 8000 kötetes könyvtár funkcióit, valamint a gyermekéktézést is innen valósítják meg.

4.2. A SZEGREGÁCIÓVAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEK

A KSH elkészítette a település szegregátumainak, szegregációval veszélyeztetett területeinek térképét, melyet a szegregációs mutató vizsgálatára alapozott. A szegregáció fogalmát a hazai szakirodalom leggyakrabban a területi elhelyezkedéssel, lakhatással és az ebből következő intézményi – Magyarországon jellemzően az oktatás területén jelentkező – elkülönüléssel/elkülönítéssel kapcsolatban használja. Szegregációnak nevezzük azt a jelenséget, amikor egy-egy településen belül a különböző társadalmi rétegek, etnikai csoportok stb. lakóhelye erősen elkülönül egymástól. A szegregáció együtt jár a jövedelmi viszonyok és a települési infrastruktúra lényeges egyenlőtlenségeivel.¹

Verpelét városra a Központi Statisztikai Hivatal Népszámlálási főosztálya a 2011-es népszámlálás adatai alapján elvégezte a településen található szegregátumok lehatárolását. A lehatárolás a 314/2012-es Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történt. A szegregációs mutató a 2011-es népszámlálási adatokból állítható elő. A 314/2012-es Kormányrendeletben foglaltak szerint azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket. Egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges; szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is.

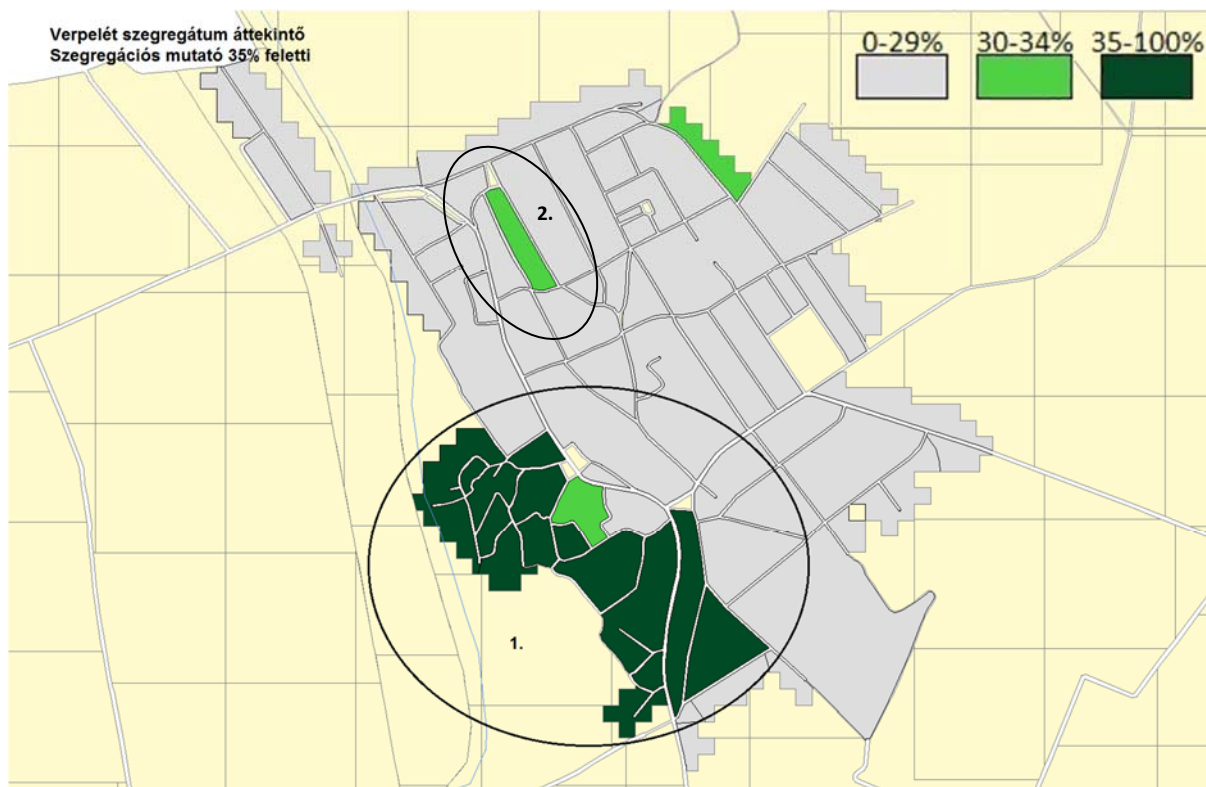
Verpeléten azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a területen élő népesség száma eléri az 50 főt, valamint a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot. A szegregációval veszélyeztetett területről 30%-os mutatóról beszélünk.

A következő térképen jól látható, hogy melyek azok a területek, ahol a szegregációs mutató 35%, illetve afölötti értéket vesz fel. Ez a térkép azt is mutatja, hogy melyek azok a területek, ahol a szegregációs mutató 30-34%, az ilyen területek szegregáció szempontjából veszélyeztetett területnek számítanak. Ezek a Templom utca— Ady Endre utca— Toldi Miklós utca—Csokonai utca és a Kossuth Lajos utcák által határolt tömb, valamint a Szent János út—Akác fa utca—Deák Ferenc utca— Vörösmarty utca által határolt tömb. A legveszélyeztetettebb városrész a Malom utca— Dankó Pista utca—Mező Imre utca— Ságvári Endre utca—Bartók Béla utca—Vásár tér— Gárdonyi Géza utca—Mikes Kelemen utca— Dózsa György utca—Ady Endre utca— Toldy Miklós utca—Csokonai utca—Szabadság tér— Kölcsey Ferenc utca által határolt terület.

A bekarikázott területek, amelyeken a magánháztartásokban élők száma meghaladja az 50 főt. Ezen területek szegregátumokként jelennek meg.

---

¹ Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába, Osiris kiadó, 1997. 194. o.

/Forrás: KSH adatszolgáltatás/

Verpeléten két helyen található látványosan szegregálódott terület.

Az 1. szegregátum (Dankó P. út - Malom út - Kossuth L. út - Templom út - Ady E. út - Kossuth L. út - Dózsa Gy. út - Mikes K. út - Gárdonyi G. út - Dózsa Gy. út - Kossuth L. út - Vásár tér mindkét oldala - Bartók B. út - belterületi határ) általános jellemzése: A település legrégebb óta lakott területe. A szegregátum Kossuth út legszélső, Ny-i oldalán található területe a leginkább lepusztult, a legveszélyeztetettebb városrész. Elhanyagolt telepszerű beépítés, többnyire komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások jellemzik, leginkább roma kisebbség által lakott. Az itt lakók életmódja – udvar és utca használata jelentősen eltér a város többi részére jellemző életmódtól. A lehatárolt terület részét képezi a Kossuth L. út - Dózsa Gy. út - Mikes K. út - Gárdonyi G. út - Dózsa Gy. út, mely egy sokkal rendezettebb településképet mutat. Az 1. szegregátum városon belüli fekvése kedvező. Nincs közvetlen kapcsolata a másik lehatárolt szegregátummal. A terület közszolgáltatásokhoz való hozzáférése biztosított, körülöleli Verpelét „szívét”, a Kossuth Lajos út középső részét, ahol a fontosabb kereskedelmi, szolgáltatási, vallási és intézményi funkciók találhatóak, de a busz is ide érkezik be. A lehatárolt szegregátum területén csak lakófunkció található. A szegregátum főbb utcái szilárd burkolattal ellátottak. Az alapvető infrastruktúrák (vezetékes víz, villany, szennyvíz és a gáz mindenhol hozzáférhetőek, de a szegregátumon belül vannak még ellátatlan utcák, hiányos hálózatra való csatlakozások.

A 2. szegregátum (Szent J. út - Akácfa út - Vörösmarty M. út - Deák F. út) is romák által lakott, de kevésbé rendezetlen tömb. Településképileg nem különül el a város többi részétől. Régi építésű, de többnyire jó állapotú épületek jellemzik. Utcái szilárd burkolattal ellátottak, az alapvető infrastruktúrák hozzáférhetőek. A városközponttól távolabb helyezkedik el, intézmények közül az óvoda érhető el legkönnyebben.

Az 1. területen 35%, a 2-on 30%-os a szegregációs mutató.

Verpelét - Szegregátumok adatai (Forrás: 2011. évi népszámlálás)

Mutató megnevezése	Verpelét összesen	1. szegregátum (Dankó P. út - Malom út - Kossuth L. út - Templom út - Ady E. út - Kossuth L. út - Dózsa Gy. út - Mikes K. út - Gárdonyi G. út - Dózsa Gy. út - Kossuth L. út - Vásár tér mindkét oldala - Bartók B. út - belterületi határ)	2. szegregátum (Szent J. út - Akácfa út - Vörösmarty M. út - Deák F. út)
Lakónépesség száma	3786	993	72
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	17,1	26,5	19,4
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,1	61,9	59,7
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	23,8	11,6	20,8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	28,0	61,6	37,2
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	9,3	2,2	2,0
Lakásállomány (db)	1577	305	29
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	12,8	32,5	27,6
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	49,9	72,0	62,8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	20,5	49,3	32,6
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	46,2	26,5	34,8
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	50,8	61,8	62,1
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	3882		
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	47,2	74,6	81,3
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	60,8	67,9	63,9
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	21,7	45,8	38,5
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	14,1	33,2	19,2
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	11,3	31,8	28,0
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	4,1	8,7	8,0

4.3. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM

4.3.1. AZ ELMÚLT ÉVEKBEN MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK

Verpelét 2004-ben fogalmazta meg Fejlesztési Konceptióját a készülő településrendezési terveihez. Akkor célként fogalmazódott meg a népesség megtartása és a szociális helyzet javításának keretében az elszegényedő lakosság társadalomtól való leszakadásának megakadályozása, az idősek gondozása, az aktív keresők számára a helyben végezhető munka lehetőségének segítése, munkahelyteremtő beruházások területi feltételeinek feltárása, a helyi gazdaság minőségi fejlesztése, kistérségi együttműködés erősítése, továbbképzés támogatása, a helyi igényekhez igazodó középfokú szakképzés, felnőttképzés (különös tekintettel a kisebbségre), továbbképzések, valamint a Gondozási központ bővítése. Bár a koncepcióban vállalt feladatok közül ma is számos fejlesztési igényként jelentkezik, de megvalósult a szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások infrastrukturális fejlesztése, egy mai kor minden igényét kielégítő Egészségház átadásával a város egészségügyi alapellátása és járóbeteg szakellátása fejlődött. Pályázat keretében lehetőség nyílt az idősek tartós bentlakásos szociális ellátásának fejlesztésére is. A szegregáció oldása és a szegregátumok lakhatási, infrastrukturális helyzetében nem történt jelentős változás.

Már az óvodai nevelésben is fontos szerepet kap a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése, az esélyegyenlőség megteremtése, másság elfogadása. Átfogó célként fogalmazódik meg az etnikai származású gyermekek-sajátos kultúrájából és családi életviteléből adódó másságra tekintettel sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése, valamint a sajátos nevelési igényű, illetve a tanulási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztése, hátrányaik csökkentése, sikeres iskolai beilleszkedésük elősegítése és a hátrányos helyzetű gyermekek szociális hátrányaiból fakadó hiányosságainak pótlása. A referencia értékű működési és pedagógiai gyakorlattal rendelkező köznevelési intézmény továbbadására, elterjesztésére, megismertetése érdemes nevelési-oktatási jó gyakorlatai közé tartozik az „Eltérő szokások, egyenlő esélyek” hatékony együttnevelési program is.

Heves Megyei Önkormányzat Egységes Gyermekvédelmi Intézményének Verpeléti Lakásotthona (3351 Verpelét, Csokonai u. 2.), a falu központjában a buszállomástól pár méterre található emeletes családi ház 10 különböző korú gyermek otthona, akik óvodába vagy iskolába járnak. A házban hat felnőtt dolgozik, akik mindent megtesznek azért, hogy minél nyugodtabb és családiasabb legyen az otthon légköre. 2015-ben a társadalmi előítélettel és munkaerő-piaci diszkriminációval küzdő munkanélküli roma emberek, elsősorban roma nők társadalmi befogadásának és foglalkoztatásának javítása érdekében, a szociális és gyermekjóléti ellátórendszer intézményeiben betölthető munkakörök ellátására való felkészítése, képzése és foglalkoztatása történt meg. A Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió Segítő Szolgálatnál is szociális gondozók foglalkoztatásának támogatása valósult meg. A Misszió saját tulajdonú ingatlanában szerveződnek kulturális és hitéleti közösségi programok a romák és nem romák számára, a békés együttélés, a hatékony társadalmi szerepvállalás érdekében.

Konszenzus Alapítvány Heves Megyei Szervezetének Perspektíva Programjának keretében 2005-től Verpeléten feladata volt, hogy komplex, integrált és differenciált fejlesztésközpontú szolgáltatásokat biztosítson a 16–25 év közötti fiatalok és a 45 év feletti tartós munkanélküliek számára a HEFOP (Humán erőforrás Fejlesztési Operatív Program) támogatásával. Ez csoportfoglalkozásokat, egyéni fejlesztéseket és az aktuális képzési és munkalehetőségekről való tájékoztatást jelentette, később pedig az általános iskolai tanulmányok befejezésében való segítséget, külső szakemberek bevonásával jogi és pszichológiai tanácsadást, családsegítés keretében a rászoruló családoknak a Vöröskereszt és Karitászs segítségével ingyenesen bútorok, ruhaneműk és játékok eljuttatását. Mindezek mellett segítséget nyújtott a szociális ügyintézésben: kérvények, kérelmek, űrlapok kitöltésének megtanításában, szociális intézményekkel való kapcsolat felvételben. Összesen 31 fő vett részt a programban – 22 férfi és 9 nő –, valamennyien romák.

A településen található szegregátumok külön-külön történő kezelésére nem terveztek korábban beavatkozásokat, azok a szegregátumok összességére vonatkoztak. A legfőbb beavatkozások a város

egészeire kerültek betervezésre. Verpelét Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programmal (HEP) rendelkezik (2013). Az önkormányzati esélyegyenlőségi program tartalmazza különösen a helyi közügyekkel és a települési önkormányzat által ellátott feladatokkal kapcsolatos célokat, megvalósításuk forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését. Kiemelten foglalkozik az időskorúak ellátásával, mindemellett fokozottabb odafigyelést fordít a nők helyzetére, ugyanakkor a fiatal családokra, akik a település jövőjének zálogai. A település küldetése, hogy az itt élők egyenlő eséllyel hozzáférjenek a foglalkoztatáshoz, a szolgáltatásokhoz, az oktatáshoz, különös tekintettel az esélyegyenlőség szempontjából a mélyszegénységben élőkre, a romákra, a gyermekekre, az idősekre, a nőkre és a fogyatékkal élőkre. A mélyszegénységben élők és a romák helyzetének javítása és esélyegyenlősége érdekében a mezőgazdasági tevékenységen belüli foglalkoztatást és egyéb kézműves foglalkoztatásokat helyeznék középpontba az ismét megnyitásra kerülő start munkaprogram keretén belül. A Verpeléti Alapszolgáltatási Központ tevékenységeinek köre szinte teljes egészében ellátja gondoskodásával a település egész lakosságát - természetesen korosztályok szerint különböző módokon. Alkalmas arra, hogy a környező településekkel összefogva, szakmai központként működjön. Feladatai közé az alábbi ellátási formák tartoznak: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, nappali intézményi ellátás, gyermekjóléti szolgáltatás, idősek otthona. A településen Roma Nemzetiségű Önkormányzat működik, akik rendszeresen szerveznek a romáknak családi napot, figyelnek a foglalkoztatásukra és figyelemmel kísérik a lecsúszóban lévő családok életvitelét. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége és gyermekszegénység megakadályozása érdekében az alsó tagozatos tanulók mindegyike ingyenes tankönyvellátásban részesül. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek ingyenesen vehetik igénybe az étkeztetést. A hátrányos helyzetű tanulók megkapják a szükséges fejlesztéseket, ellátásokat. A településen alapítványi családi napközi működik. Óvodai férőhelyek számának növelésével pedig a nők munkába állását segítik. Nappali ellátás és foglalkoztatás fogyatékos személyek számára helyben nem biztosított, de az étkeztetés, és a családsegítés igen. Fogyatékkal élő személyek részére pénzügyi ellátás biztosított, lakásfenntartási támogatás formájában. Természetbeni ellátásként alanyi jogon közgyógyellátásban részesülnek, közlekedési kedvezményt, és parkolási igazolványt kapnak. Az intézmények akadálymentesítése folyamatban van.

4.4. ANTI-SZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV

4.4.1. A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

Anti-szegregációs célok

Az anti-szegregáció célja, hogy a szegregátumnak minősülő lakókörnyezetben élő alacsony státuszú lakosok aránya csökkenjen, azaz a képzettségi-foglalkoztatottsági mutatók tekintetében közelítsen a Verpelét városi átlaghoz. Egyéb, szegregátumnak nem minősülő városrészre kiterjedő fejlesztések által pedig meg kell akadályozni az alacsony státuszú népesség koncentrációját, újabb szegregátumok kialakulását. A szegregáció ellen hosszú távú, tartós megoldást a terület átfogó rehabilitációja jelenti, mely nem csupán fizikai megújítást és társadalmi felzárkóztatást takar, hanem az oktatási integráción keresztül a közösségfejlesztésen alapuló mobilizálást is. Verpelét elemi érdeke és célja, hogy az egyenlő hozzáférés, az esélyegyenlőség és az integráció biztosításának elve az élet minden területén megvalósuljon a városban. Ehhez a lakhatási feltételek biztosítása mellett – széleskörű együttműködésen alapuló – többféle: szociális, képzési, foglalkoztatási, a szolgáltatásokhoz való hozzáférést javító intézkedések együttese szükséges. Az alacsony státuszú lakosok integrációjának előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik munkaerő-piaci hátrányaikat, javítják foglalkoztatási esélyeiket, hozzájárulva ezzel az alacsony státusz megváltozásához.

Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai

- Az esélyegyenlőség, a szegregáció-mentesség biztosítása valamennyi Verpeléten történő fejlesztési beavatkozással összefüggésben: A városon kívüli vagy belüli szegregáció kialakulásához és megerősödéséhez egyetlen fejlesztés sem járulhat hozzá.
- Az oktatási integráció biztosításán keresztül etikus és sikeres felnőtté válás elősegítése: Már gyerekkorban megteremteni az integráció esélyét, szociális és oktatási – iskolán kívüli – szolgáltatásokkal elősegíteni a tanulmányi sikeresség feltételeit.
- Foglalkoztatottság javítása az alacsony státuszú lakosság körében: A rendszeres munkajövedelemmel rendelkezők számának növelése. Az elsődleges munkaerő-piacon megjelenők számának növelése.
- A meglévő és újonnan létrehozandó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása. A szociális szolgáltatások színvonalának emelkedése, új szociális szolgáltatások biztosítása.
- Közösségfejlesztés, új közösségi szolgáltatások biztosítása. A szabadidő hasznos eltöltésének háttérfeltételeinek biztosítása. Az iskolán kívüli, tanulmányi előremenetelt segítő programok biztosítása.

Az önkormányzat foglalkoztatottságot növelő programjai

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiához (2011- 2020) szervesen illeszkedve roma személyek foglalkoztatása a szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, óvodai nevelés területén, mely által hozzájárul a roma közösségek és a szociális intézmények, óvodák közötti kapcsolat megerősítéséhez, illetve az intézménynek olyan szakembergárdát biztosít, mely által behozhatóak az ellátórendszerbe az ellátásból kimaradó –elsősorban roma– családok. Ezáltal a leginkább rászoruló, képzetlen, tartós munkanélküli, szegregált körülmények között élő személyek szociális és gyermekjóléti alap- és szakellátásokhoz való hozzáférése javul. Emellett a roma emberek foglalkoztatása csökkentheti a romákkal szemben érzett előítéleteket is. Hosszú távon fontos cél, hogy a jelen konstrukció hozzájáruljon a bevont személyek munkaerőpiacon való tartós elhelyezkedéséhez.

Dolgozók és vállalkozások alkalmazkodóképességének növelése érdekében Verpelét kiemelt hangsúlyt helyez az élethosszig tartó tanulási rendszerek és stratégiák kidolgozására és végrehajtására, a képzésekhez való hozzáférhetőség növelésére az alacsony képzettségű és az idős dolgozók számára. Olyan rendszer kidolgozására van szükség, melyen keresztül naprakész információkat kapva, a szegregátumban élőkre szabottan, velük kapcsolatot tartva, személyes konzultációkon keresztül segíthető elő az elhelyezkedés, ha szükséges a képzések kiválasztása, a tanulmányok megkezdése. A fiatalok számára már az iskolai tanulmányaik befejezésének évében karriertervezést javasolt biztosítani. Az elhelyezkedés elősegítéséhez olyan információkra van szükség, melyek a tartósan munkanélküliekhez általában nem jutnak el. Mindezek miatt a munkaerőpiaci intézmények, elsősorban foglalkoztatási szolgáltatások modernizációjára és erősítésére van szükség. Érdemes a megye központban működő Munkaügyi Központtal és a Családsegítő Szolgálattal való együttműködést megteremteni, foglalkoztatási információs pontokat (FIP) létrehozni és működtetni. A nemi alapú munkaerőpiaci szegregációt csökkentő intézkedések között kiemelten fontos a nők foglalkoztatásbeli részvételének növelése, a munka és magánélet összeegyeztetését célzó intézkedések, így például az otthoni munka vagy a részmunkaidős foglalkoztatás ösztönzése. Szükséges a hátrányos helyzetűek (a társadalmi kirekesztésben élők, korai iskolaelhagyók, kisebbségek, fogyatékosokkal élők) társadalmi, különös tekintettel foglalkoztatási integrációjának erősítése az oktatási és képzési rendszerek reformja, a foglalkoztatás fejlesztése, a szakképzés és oktatás munkaerőpiaci relevanciájának javítása révén. Mivel Verpelét nem rendelkezik közép- illetve szakiskolai képzésekkel, felnőtt oktatással, ezért a fentebb sorolt célok elérése érdekében szükség van az Egerrel és a helyi vállalatokkal való együttműködés megteremtésére.

Az önkormányzat 2015-ben 53 főt foglalkoztatott és 36 főt alkalmaz közfoglalkoztatás keretében. Verpelét város célként fogalmazta meg a közfoglalkoztatás bővítését. Városgazdaság felállításával város „vállalataként” működve, átveszi az Önkormányzat bizonyos kötelező, és önként vállalt feladatainak fizikai végrehajtását (például foglalkoztatja a közmunkásokat, de immár sokkal szélesebb, értékteremtő munkák keretében.)

Oktatási integráció

Az óvoda gyermekek létszámát, összetételét tekintve a verpeléti csoportokban jelentős számban (közel 50%-ban) vannak etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek, valamint kevés számmal sajátos nevelési igényű gyermekek. Az óvoda nevelési programjában kiemelt szerepet kap a gyermekek 3 éves korban történő beóvodázása, továbbá a hiányzások csökkentése. E feladatok megvalósulását családlátogatásokkal segítik. A programon belül erősítik az intézmény és a szülői ház közötti kapcsolatot is az együttnevelés érdekében. Előadások szervezésével, programokba való bevonással mutatják be a szülőknek az intézmény értékrendjét. Az óvoda azonban nem csupán kiegészítő szerepet vállal, hanem arányos fejlesztést, azaz: kiegészíti, kiterjeszti, felerősíti a szociális tanítást. Szoros kapcsolatot tart fenn az óvoda az iskolával. Az óvoda-iskola átmenetet segíti a tanulást könnyítő módszerek elsajátítása, mely tevékenységet külön szakember segíti.

Az iskola által megfogalmazott célok (indulási hátrányok csökkentése és az esélyegyenlőség biztosítása) a szociális ellátások szintjének kialakítását kívánják meg. Alapvető feladat a szülők igényeinek megfelelően, az iskola társadalmi környezetéhez alkalmazkodva az egész napos ellátások (ügyelet, napközi, tanulószoba) és a diákétkeztetés biztosítása. Verpelét a közoktatással kapcsolatos kötelező és önként vállalt feladatait továbbra is ellátja. A feladatellátás színvonalát lehetőségeihez mérten növelni kívánja. A hátrányos helyzetű tanulók felzárkózását, előrejutását segítő programok körének szélesítésére van szükség. Verpelét város részt vesz a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat rendszerében, mely által az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok számára is elérhetővé kívánja tenni a felsőoktatásban való részvételt. Iskolakezdési támogatásra jogosult a közép- vagy felsőoktatási intézmény teljes idejű nappali tagozatos tanulója. Tehetséggondozási támogatásra jogosult, az a Verpeléti Arany János Általános Iskola és Reményi Ede Alapfokú Művészeti Iskola tanulója, aki nem részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, továbbá az iskola által kiállított igazolás alapján 4,5 tanulmányi átlagot vagy azt meghaladó eredményt ért el. Emellett szükség lenne az ösztöndíj rendszer kiterjesztésére a tehetséges, de anyagi okok miatt tanulmányait folytatni nem tudó, szociálisan hátrányos helyzetű 6-25 éves diákok kiemelkedő eredmények eléréséhez szükséges eszközeik biztosítására.

A szociálisan hátrányos helyzetű, ugyanakkor tehetséges tanulók számára Tanoda program megindítására van szükség. Fő cél az iskolai lemorzsolódás csökkentése és a továbbtanulási utak megerősítése a halmozottan hátrányos helyzetű, roma, valamint a gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló tanulók körében. A civil szervezet keretében kezdeményezett és működtetett tanodai környezet által biztosított nyitott, kirekesztésektől mentes, befogadó légkör, valamint a tanórán kívüli foglalkozásokon való részvétel elősegíti a személyiség szabad kibontakozását és a készségfejlesztést, ezáltal növelve a formális iskolai keretekbe történő integrálódás esélyét, hozzájárulva ezzel az általános iskolai és középiskolai tanulmányi sikerességéhez, iskolai lemorzsolódásuk csökkentéséhez. A tanoda a gyerekek és szülei által saját elhatározásból választott tanulást segítő és menedzselő családias, a résztvevők személyes oktatási igényeihez messzemenőig alkalmazkodó forma. Különösen fontos, hogy a tanodai tevékenységek magukból az egyes gyerekekből kiindulva személyes segítségre, mentorálásra/tutorálásra alapuljanak. Azonban nem szükségszerű, hogy a segítő, mentori/tutori feladatok csupán a tanodában dolgozóakra terjedjenek ki. Javasolt olyan együttműködések kialakítani, amelyek bővíthetik a segítő (elsősorban egyetemisták, kortárs segítő, esetleg külföldi önkéntes diákok) körét. Ösztönözni kell, hogy a roma tanulók az Egerben és környékén hiányszakmaként megjelenő szakmák felé orientálódjanak. Ezzel adva számukra nagyobb esélyt arra, hogy a végzés után piacképes szakmákban tudjanak elhelyezkedni. E mellett további programokkal –

ha kell személyes mentorálással – kell segíteni azokat a tanulókat, akik érettségit vagy felsőfokú végzettséget kívánnak szerezni.

Bérlakás állomány kialakítása, lakhatási támogatás

A szegregátumok felszámolása kiterjedtségük és a városi szövetbe való beágyazottságuk miatt nem megoldható, főleg igaz ez a 2. szegregátumra. Az 1. szegregátum határán vannak olyan ingatlanok, melyek azonnal bevonhatók lennének egy lakhatási célú integrációs folyamatba, mely révén megindulhatna azok felszámolása. Az ingatlanok állapota, komfortossága a városi átlagtól elmaradnak, az 1. szegregátumban a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya majdnem a duplája a városi átlagnak. Az infrastruktúrák hozzáférhetőek a szegregátumok területén, de további beavatkozások (útépítés, csatornázás, stb.) szükségesek. A kiépült hálózatokra való rákötéseket megfelelő támogatáspolitikai kidolgozása és alkalmazása mellett elő kell segíteni. A lakókörnyezet rehabilitációja a településrendezési tervek felülvizsgálata során kiemelt figyelmet kell, hogy kapjon. A rehabilitáció keretében lehetőség nyílik lakóépületek felújítására, a közterületek kialakítására, fejlesztésére, akadálymentesítésére, a közterület közlekedési célú fejlesztésére, közösségi funkciók kialakítására. Verpelét rendszeres települési lakásfenntartási támogatást biztosít, ennek a folyósításának feltétele az önkormányzat felé tehermentes kérelmező közvetlen környezetének rendben tartása és kertje önellátást segítő megművelése: az általa lakott ingatlan udvarán valamint a lakásban egy-egy darab szeméttároló edény elhelyezése és rendeltetésszerű használata; a lakáshoz tartozó udvar, kert rendben tartása, különös tekintettel az esetlegesen ott található szemét és lom eltávolítására; az ingatlanhoz tartozó kert rendeltetésszerű használata, művelése; az ingatlan előtti járdának (járda hiányában egy méter széles területsávnak), a járda melletti zöldsáv úttestig terjedő teljes területének, legfeljebb az épület 10 méteres körzetén belüli területének a gondozása, tisztántartása, szemét- és gyommentesítése; a lakás folyamatos tisztán tartása, takarítása, vizes helyiség és illemhely rendeltetésszerű használata, rendszeres takarítása, fertőtlenítése; a ház olyan állagú legyen, amely biztosítja a rendeltetésszerű használhatóságot, és a ház vonatkozásában biztosítva legyen a higiénikus állapot. A szegregációval érintett területek rehabilitációjára több eszköz áll rendelkezésre:

➤ Integrált lakókörnyezetbe történő mobilizáció:

- használt lakás vásárlása, felújítása, korszerűsítése, akár bérbe adással a fiatal családok számára. A bérbe vétel kezdetén a családoknak a felújítás számlákkal igazolt ráfordított összegéig bérleti díjat nem kell fizetniük. Pár év után pedig, az önkormányzattal kötött lízing szerződés keretében, a bérleti díjuk törlesztőrészlétté változtatásával megvásárolhatják az ingatlant.

- építési telek vásárlása, rendelkezésre bocsátása,

- albérlet-támogatás;

➤ Közösségi programok szervezése;

➤ A konzorciumi partnerek és az együttműködő szervezetek által nyújtott, egyéni adottságokra és szükségletekre épülő beavatkozási eszközrendszer.

A város nem rendelkezik önkormányzati bérlakással. A lakásállomány megújítása, a bérlakás kínálat kialakítása a szegregátumok területén méltatlan körülmények között lévő, egészségtelen, rossz állagú ingatlanok kiváltása miatt szükséges. A program célja nem pusztán a szociális lakásépítés, hanem a szegregált környezetből kitörni szándékozó romáknak való segítségnyújtás. Az önkormányzati bérlakás program keretében a meglévő, nem lakáscélú épület, építmény lakáscélra történő átalakítására, valamint új lakások építésére, lakások, adott esetben teljes épületek megvásárlására törekszik az önkormányzat. A bérlakás és lakásépítési program keretében támogatások formájában ösztönözni kell az energiahatékonysági, demográfiai, minőségi, fenntarthatósági, környezetvédelmi szempontok együttes megvalósulását.

Szegregátum sorszáma	Konkrét intézkedés/ beavatkozás	Érintett specifikus cél	Felelős	Megvalósulás lehetséges időtávja	Pénzügyi forrás
szegregátum 1., 2.	Roma foglalkoztatás növelése	Foglalkoztatási program	szociális és gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények vezetői	2015-től folyamatosan	pályázati forrás
szegregátum 1., 2.	emberek képzésbe ágyazott foglalkoztatása a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben	Foglalkoztatási program	szociális és gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények vezetői	2015-től folyamatosan	pályázati forrás
szegregátum 1., 2.	Közfoglalkoztatás bővítése	Foglalkoztatási program	Verpelét Város Önkormányzat Szociális iroda	2015-től folyamatosan	Önkormányzat saját forrása+ állami támogatás
szegregátum 1., 2.	óvoda bővítés és az iskolában innovatív fejlesztés	oktatási, nevelési infrastruktúra fejlesztése	Verpeléti Arany János Általános iskola és Reményi Ede Alapfokú Művészeti Iskola igazgatója és a Verpeléti Gyöngyszem óvoda vezetője	2015-2016	pályázati forrás
szegregátum 1., 2.	tanulmányi ösztöndíj	hátrányos helyzetű tanulók felzárkózását, előrelépését segítő programok	Verpelét Város Önkormányzat Szociális iroda	egyszerre két tanulmányi félév, a pályázat kiírása folyamatos	önkormányzati forrás+ megyei önkormányzati források+ oktatási intézmény források
szegregátum 1., 2.	Szervezeti társadalmi felelősségvállalási koncepció kidolgozása	a fiatal felnőtt tehetségek társadalmi felelősségvállalását elősegítő programok	Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió Segítő Szolgálat	2015- 2016	pályázati forrás
szegregátum 1., 2.	Tehetséggondozási támogatásra	hátrányos helyzetű tanulók felzárkózását, előrelépését segítő programok	Verpelét Város Önkormányzat Szociális iroda	2015 (tanévenként folyamatos)	önkormányzat saját forrása
szegregátum 1., 2.	Tanoda Program	hátrányos helyzetű tanulók felzárkózását, előrelépését segítő programok	Tanoda működtetésére alakult egyesület	2016-	önkormányzat saját forrása +pályázati forrás
szegregátum 1., 2.	Szennyvízelvezetés megoldása	szociális város rehabilitáció	Polgármester	2015-2020	Pályázati forrás
szegregátum 1., 2.	Földutak pormentesítése,	szociális város rehabilitáció	Polgármester	2015-2020	Pályázati forrás

	meglévő burkolatok felújítása szélesítése				
szegregátum 1., 2.	Közmű rákötések elősegítése, a csapadékvíz elvezető rendszer karbantartása.	szociális város rehabilitáció	Polgármester	2015-2020	Pályázati forrás
szegregátum 1., 2.	A közvilágítás korszerűsítése, bővítése	szociális város rehabilitáció	Polgármester	2015-2020	Pályázati forrás
szegregátum 1., 2.	Telekalakítás és az építés-felújítás támogatási feltételeinek javítása	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	2015-2020	önkormányzat saját forrása
szegregátum 1., 2.	Bérlakások kialakítása integrált lakókörnyezetben	szociális város rehabilitáció	Polgármester	2015-2020	önkormányzat saját forrása + pályázati forrás
szegregátum 1., 2.	rendszeres települési lakásfenntartási támogatást	Lakókörnyezet rehabilitációjára való motiválás	Verpelét Város Önkormányzat Szociális iroda	2015-2020	önkormányzat saját forrása

4.4.2. A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

A projektfejlesztés során általánosan tartózkodni kell attól, hogy bárminemű beavatkozás esélyegyenlőtlenséghez, diszkriminációhoz, szegregációhoz, vagy ezek konzerválódásához járuljon hozzá. A projektfejlesztés dokumentumainak, a település stratégiai dokumentumainak és a település helyi rendeleteinek elkészítésekor ugyanezen elvek kell, hogy érvényre jussanak. A projektfejlesztés során elemi érdek a tervezett tevékenységek társadalmi elfogadottsága, mind az előkészítés, mind a megvalósítás során. Ehhez biztosítani kell a társadalmi párbeszéd valamennyi számításba vehető formáit (pl. közmeghallgatás, lakossági fórum, interaktív médiafelület). A Verpeléti Roma Nemzetiségi Önkormányzat bevonása a társadalmisítás folyamatába elengedhetetlen. A különböző fejlesztések fizikai megközelíthetőségének tervezése elengedhetetlen a mindenki számára biztosított hozzáférés érdekében. Célirányos kampány végrehajtásával oldható meg minden fejlesztés, program, a település életét befolyásoló esemény minél nagyobb arányú elfogadottságának biztosítása. A Verpeléten megjelenő szolgáltatások, rendezvények, különösen a szegregátumot érintők tekintetében egyedi megközelítésű, de ugyanakkor a szélesebb rétegek számára is hozzáférhető módon kell a tájékoztatást megoldani. A hátrányos helyzetű csoportok tájékoztatásához, az információ célhoz juttatásához direkt marketing eszközök alkalmazására van szükség. A város fejlődése érdekében tervezett beavatkozások, fejlesztések összességében ellene hatnak és külön-külön sem járulnak hozzá a szegregáció erősödéséhez, vagy annak konzerválódásához.

A tervezett akcióterületi és pontszerű fejlesztések lehetséges szegregációs hatása egyrészt a szegregátumok, veszélyeztetett területek, illetve a kerület által krízislakóháznak minősített ingatlanjaiba történő közvetlen fejlesztési beavatkozások (bontás, felújítás), másrészt a környező területek fejlesztésének a leromlott területekre való felértékelő hatásával, mely utóbbi az alacsonyabb státuszú háztartások vonatkozásában kizorító hatással bírhat. Az alábbi fejlesztések érintik valamilyen formában a szegregátumokat, veszélyeztetett területeket, illetve a város által krízislakóháznak minősített ingatlanokat:

1. Szegregátum fejlesztései: Az akcióterületi fejlesztés tartalmazza a szociális városrehabilitációs és telep- rehabilitációs programot. Ennek keretében elindul a településrendezési tervek felülvizsgálata, megtörténik a tömb telkeinek rendezése, közterületeinek kiszabályozása, a lakóházak teljes közművel való ellátása, a lakókörnyezet felújításának motiválása. A menthetetlenül leromlott lakóházak bontásra kerülnek, a lakókat integrált lakókörnyezetbe mobilizálják. Az önkormányzat családmentori szolgáltatást biztosít a költöztetésekre felkészülés során, illetve szükség esetén utánkövetést biztosít annak érdekében, hogy a bérlők megfelelő segítséget és tájékoztatást kapjanak. Amennyiben szükséges adósságkezelési szolgáltatás nyújt a hátralekos háztartásoknak illetve egyéb pl. foglalkoztatási programokba vonja be őket, az egyéb támogatási és szolgáltatási szükségletek felmérése a családmentori szolgáltatás során történik.
2. Akcióterület fejlesztései: A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások felújítása és komfortosításának támogatás, teljes közművesítés elérése minden otthon tekintetében.

4.4.3. Az Anti-szegregációs terv megvalósításának nyomon követése – monitoring

A Szociálpolitikai kerekasztal folyamatosan vizsgálja a tervezett intézkedések és célok megvalósulását, erről évente összefoglalót készít. Figyelemmel kíséri a szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek, illetve a kerületben élő legszegényebb családok helyzetét. Az ASZP elfogadását követő második év végén az Szociálpolitikai kerekasztal felülvizsgálja a megfogalmazott célok relevanciáját, a változó helyzetre reagálva felülvizsgálja eredeti célkitűzéseit. Ezt az eljárást össze kell kötni az ITS felülvizsgálatával annak érdekében, hogy a két dokumentumban rögzített célrendszer összehangoltsága biztosított legyen. Verpelét Város Önkormányzata a hozzá tartozó valamennyi területen kötelezettséget vállal az Antiszegregációs Intézkedési Tervben foglaltak érvényesítésére és megvalósítására. Az irányítása alatt lévő, fennhatósága és felügyelete alá tartozó szervek és intézmények számára kötelezővé teszi, hogy döntéseik és tevékenységük során a kialakult területi és/vagy etnikai szegregációs folyamatok megfordítására kell törekedjenek, azok a szegregáció kialakulását és fennmaradását semmilyen formában nem segíthetik elő.

5. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

Az IVS összhangban van a Településfejlesztési Konceptióval, mind a településhálózatban elfoglalt helye, mind a helyzetértékelés vonatkozásában, valamint a stratégiai célok megfogalmazásában. Az ITS-t és a település Helyi Építési Szabályzatát összhangba kell hozni, a városrészekre kitzűzött célok és az akcióterületek projektelemeinek megvalósítását a felülvizsgálandó rendezési tervnek kell lehetővé tennie.

A város meglévő fejlesztési irányjaival összhangban, új alaprendszerre történő ráépítéssel, a város gazdasági és természeti, táji adottságaira, regionális, megyei és kistérségi szerepkörére támaszkodva, ezek egy összefüggő viszonyrendszerben való újragondolása által rajzolódik ki Verpelét középtávú jövőképe.

Az ITS készítéséhez felhasznált és stratégiai szempontból beépített jelentősebb dokumentumok a következők:

- Nemzeti Vidékfejlesztési Stratégia 2012- 2020
- Országos Fejlesztési Konceptió és Területfejlesztési Konceptió
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program 2014-2020
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program 2014-2020
- Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója
- Heves Megye Területfejlesztési Programja
- Verpelét településfejlesztési koncepciója (munkaközi változat)

5.1. KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK (A STRATÉGIA ILLESZKEDÉSE A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖKHÖZ, AZ ÁGAZATI STRATÉGIÁKKAL, AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDASÁGI PROGRAMJÁVAL, A TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMMAL ÉS MÁS KÖRNYEZETVÉDELMI TERVEKKEL, A TERÜLETFEJLESZTÉSI TERVDOKUMENTUMOKKAL, VÉDETTSÉGEKKEL VALÓ ÖSSZHANG BEMUTATÁSA)

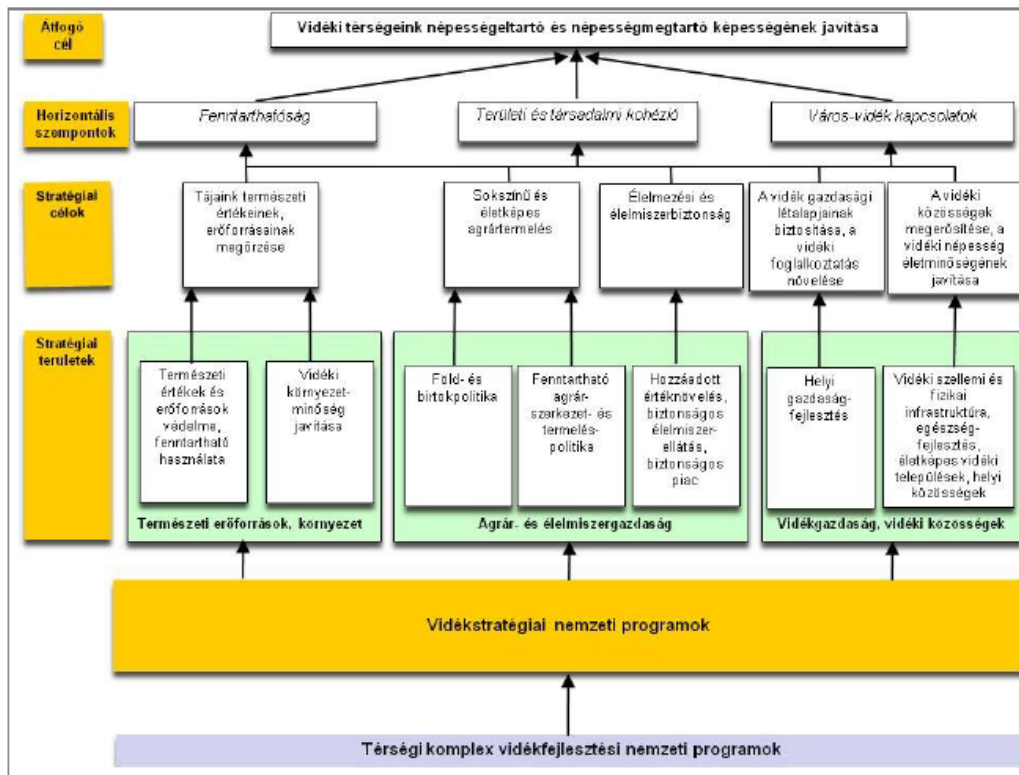
5.1.1. Nemzeti Vidékfejlesztési Stratégia 2012- 2020

A Nemzeti Vidékstratégia célja, hogy 2020-ig a vidék társadalmi és gazdasági folyamataiban látható és minden érintett számára érezhető javulás következzen be. Ennek érdekében négy átfogó területről; az agrárgazdaságról, a vidékfejlesztésről, az élelmiszergazdaságról valamint a környezet védelméről határoz meg tennivalókat. A stratégia integrált vidékfejlesztési politikát tűz ki célul, a családi gazdaságok fejlesztésének ad elsőbbséget, a monokultúrás tömegtermelés helyett a minőségi, mozaikos, a környezet- és tájgazdálkodási szempontokat szem előtt tartó mezőgazdaságot részesíti előnyben. A dokumentumban alapcélkitűzésként szerepel a tájak épségének tudatos megőrzése, a lakosság jó minőségű és biztonságos élelmiszerral történő ellátása, a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás, az ivóvízbázisok, a talajok, az élővilág és a környezet védelme.

A Stratégia átfogó célkitűzése az ország vidéki térségeinek népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása, melynek elérése érdekében öt stratégiai célt fogalmaz meg:

1. tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése,
2. sokszínű és életképes agrártermelés,
3. élelmezési és élelmiszerbiztonság,
4. a vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése,
5. a vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása.

A Nemzeti Vidékstratégia a célok megvalósításához hét területen 43 nemzeti stratégiai és 8 térségi programot nevesít.

1. ábra A stratégia célrendszere és területei

5.1.2. Országos Fejlesztési Koncepció és Országos Területfejlesztési Koncepció (az 1/2014 (I.3.) OGY Határozatával elfogadva)

A koncepció nagy hangsúlyt fektet a humán, társadalmi, természeti és gazdasági erőforrások feltárásával, kiaknázásával és térségben tartásával, a helyi gazdaság (helyi termékek, hungarikumok, tudatos fogyasztói szokások) dinamizálásával történő versenyképesség növelésére, mely által a települések gazdaságilag, társadalmilag és környezetileg fenntartható pályára léphetnek. A társadalmi integrációval, és a békés egymás mellett élés kultúrájának erősítésével, az öngondoskodás és a jó közösségi példák, megoldások ösztönzésével a szegregációs folyamatok megállítására törekszik. Kiemelt fejlesztési területet képeznek a településeink sajátos vidéki értékeket megőrző, azokra építő fejlesztése, felzárkóztatása, beleértve a társadalmi, közösségi, gazdasági és infrastrukturális fejlesztéseket.

Kulcsfontosságú, hogy a falvak, vidéki települések népességmegtartó képessége erősödjék. Kiemelten fontos a vidéki térségek gazdaságának megerősítése. Az agrár- és élelmiszergazdaságon túl a vidéki térségek jövője szempontjából kulcsfontosságú a vidéki foglalkoztatást biztosító további gazdasági ágazatok fejlesztése, a gazdasági diverzifikáció, a helyi gazdaság megerősítése.

Mivel Verpelét egy városhiányos térség közepén alakult várossá, így kiemelten fontos a város- és a település kapcsolatának fejlesztési prioritásainak meghatározása. A városkörnyéki falvak a lakó- és rekreációs funkciókon kívül szerepet játszanak a városok élelmiszerellátásában és az ökológiai hálózatok, a városok körüli zöld gyűrűk, zöldfelületek biztosításában.

Központi fejlesztési és területfejlesztési feladat a magyarországi növekvő területi különbségek megállítása gazdaság- és társadalomfejlesztési eszközökkel, a leszakadó térségek területi felzárkóztatása, a kiegyenlített térségi fejlődés feltételeinek megteremtése. Fontos a város-vidék kapcsolatok erősítése, a településszerkezeti és térségi sajátosságokhoz igazodó fejlesztések,

programok megvalósítása, integrált térségi és helyi fejlesztési programok megvalósítása, a vidéki térségek fejlesztésével összhangban és szinergiában történő városhálózati- és városfejlesztés.

Kulcsfontosságú, hogy a falvak, vidéki települések népességmegtartó képessége erősödjék. Kiemelten fontos a vidéki térségek gazdaságának megerősítése. Az agrár- és élelmiszergazdaságon túl a vidéki térségek jövője szempontjából kulcsfontosságú a vidéki foglalkoztatást biztosító további gazdasági ágazatok fejlesztése, a gazdasági diverzifikáció, a helyi gazdaság megerősítése.

A települések demográfiai problémáinak kezelésére átívelő, integrált beavatkozások szükségesek, kiemelt hangsúlyt fektetve a megfelelő munkalehetőségek teremtésére, a foglalkoztatás és a társadalmi befogadás eszközeivel. A településeknek és az érintett szervezeteknek fel kell készülniük a társadalom korszerkezetének változásából következő új szükségletek kielégítésére is, felfedezve a helyzetből adódó kihívások mellett a lehetőségeket is. Ezzel párhuzamosan, a helyi szintről kiindulva támogatni kell a kiegyensúlyozottabb korszerkezetet célzó politikák bevezetését (beleértve a családbarát politikákat), valamint a magasabb gazdasági aktivitási arányt célzó intézkedéseket.

Heves megye fejlesztési irányai

- Gazdasági versenyképesség javítása a megye gazdasági adottságaira építő munkahelyteremtő beruházások ösztönzése, a munkahelymegtartó- és gyarapító fejlesztések támogatása és a beruházás-ösztönzést támogató infrastruktúrák (infokommunikációs, közlekedési, oktatás-szakképzési, stb.) fejlesztése révén, a táji, környezeti szempontok figyelembevételével. A megyén belüli észak-déli, északi területein a kelet-nyugati kapcsolatok javítása.
- A helyi innovációk segítése, a K+F tevékenységek támogatása elsősorban a megyében működő felsőoktatási intézményekre (Eszterházy Károly Főiskola, Károly Róbert Főiskola) alapozva.
- Turizmus súlyának megőrzése, növelése a termékkínálat fejlesztésével, komplexitásának és attraktivitásának növelésével különösen a lovas- (Szilvásvárad) és ökoturizmus (Tisza-tó), továbbá az egészségipar minőségi fejlesztése révén, építve Eger és a Mátra-vidék történelmi, borászati és természeti adottságaira, hagyományaira is.
- A megye környezeti minőségének javítása környezetbarát technológiák, megújuló energiaforrások meghonosításával és minél szélesebb körben történő alkalmazásával mind a verseny, mind pedig a közsférában, kiemelten építve Heves megye kedvező geotermikus adottságaira is.
- Heves megye kiemelkedő adottságaira építve a gyógy- és egészségturizmus pozicionálása, igazodva az európai demográfiai trendekhez, alapozva a megye gyógy- és termásvíz vagyonára is.
- A fejlesztési célok eléréséhez szükséges módszerek, eszközök, nemzetközi tapasztalatok megismerése és adaptálása interregionális típusú együttműködésekre alapozva.
- A hátrányos helyzetű periferiális kistérségekben az ellátórendszerek és térségközponti szerepkörök fejlesztése mellett a közlekedési viszonyok javítása, a jelentős arányú roma népesség társadalmi integrációjának segítése.

5.1.3. Terület- és Településfejlesztési Operatív Program

Magyarország Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióban (OFTK) rögzített átfogó és hosszú távú fejlesztési irányai alapján a Partnerségi Megállapodás (PM) kijelöli a 2014-20-as időszak öt fő nemzeti fejlesztési prioritását. Az ötödik nemzeti fejlesztési prioritás, a gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósításának legfontosabb biztosítékát a területi operatív programok jelentik. Ezek közül is kiemelkedik a jelentős forráskeretekkel rendelkező, az ország európai szinten felzárkózást igénylő minden megyéjére kiterjedő (ún. kevésbé fejlett régiók célterület) Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP). Ennek megfelelően a TOP fő küldetése, hogy kereteket biztosítson a területileg decentralizált fejlesztések tervezéséhez és megvalósításához.

A TOP fejlesztési irányai:

I. Térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében

A közép- és nagyvárosokban többnyire adottak a magas hozzáadott értékű termelés bővítését célzó üzleti infrastrukturális feltételek, azonban az üzleti szolgáltatások tekintetében elmaradások tapasztalhatók. Az ipari parkok, inkubátorházak és egyéb iparterületek üzleti szolgáltatási spektruma szegényes, fejlesztésre szorul. Ezért elsősorban a közép- és nagyvárosokban szükséges a meglévő üzleti infrastrukturális kapacitások minőségi fejlesztése, valamint a kedvező vállalkozói környezet kialakításához szükséges professzionális üzleti szolgáltatási háttér fejlesztése. Szükség van továbbá a térségi gazdaságösztönzéssel foglalkozó intézményi kapacitások fejlesztésére, a vállalkozói aktivitás és térségi beruházás ösztönzés előmozdítására. Fontos, hogy e fejlesztéseknek a tágabb térségükre kihatóan valósuljanak meg, ösztönözve és segítve a leszakadó vidéki térségek fejlesztését is, biztosítva a munkavállaló lakosság helyben boldogulását.

A TOP e térségekben egyrészt a helyi gazdaságfejlesztéshez szükséges önkormányzati üzleti infrastrukturális háttér és szolgáltatások fejlesztését támogatja. Az üzleti infrastruktúra részeként a TOP – a Vidékfejlesztési Programmal komplementer módon – a helyi vállalkozói aktivitás erősítése és a foglalkoztatás növelése érdekében a helyi ellátáshoz kapcsolódó önkormányzati infrastrukturális feltételek megteremtésében, mint pl. a közétkeztetés helyi termékekre épülő megszervezésében vállalhat szerepet.

Fenti fejlesztéseket egészítik ki a célzott foglalkoztatási és képzési programok, melyek a konkrét térségi gazdasági igényekre épülve, az önkormányzatok, helyi foglalkoztatók és a képző intézmények partneri együttműködésére alapozva segítik elő a megfelelő képzettségű munkaerő biztosítását, ezáltal a térségi foglalkoztatási viszonyok javítását.

Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása:

Olyan városi és települési környezet, infrastruktúra és közszolgáltatási rendszer kialakítása a cél, amely ösztönzi a vállalkozásokat és a gazdasági tevékenységeket, az önkormányzat és a vállalkozások együttműködésére épül, segíti a munkavállalást és a munkába járást, továbbá kedvezőbb életminőséget biztosít, megtartja a népességet, kiemelten a fiatalokat.

A települési életminőség javítását szolgáló beavatkozások ugyancsak gazdaságfejlesztési és foglalkoztatási orientációjúak. Az ország népesedési helyzetéből fakadóan már középtávon komoly munkaerőhiánnyal szembesülhet. A helyzet javításáért a fejlesztéspolitika egyik eszköze az lehet, hogy a gyermekeket nevelők számára minél élhetőbb lakókörnyezetet és a közszolgáltatások minél könnyebb elérhetőségét biztosítja. E törekvések legfőbb támogatói a gyermek és családbarát közterületi és közszolgáltatási beavatkozások lehetnek. A TOP-ban megjelenő, fenntartható és innovatív megoldásokkal fejlesztett közösségi közlekedés, valamint az energiahatékonyságukban javuló városi lakó- és közszolgáltatási infrastruktúrák a környezettudatos, modern lakó- és vállalkozói környezet kialakításához járulnak hozzá (a CO₂ kibocsátás csökkentése mellett), miközben megvalósulhat korábbi környezetkárosítások felszámolása és kármentesítése. A népesség és a munkaerő helyben maradásának, illetve vonzásának fontos tényezői, hogy a napi tevékenységek ellátását minél jobban szervezett, igényekre szabott közlekedési, és egyéb közszolgáltatási (köztük hangsúlyosan a gyermekmegőrzést szolgáló) tevékenységek biztosítsák.

II. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken

A klímaváltozás alapvető okainak és következményeinek jelentős része a városi térségekben összpontosul. A városok mikroklímája a globális változások hatásai nélkül is jelentősen eltér a kevésbé városiasodott térségektől, ezek a különbségek pedig a klímaváltozás hatására a későbbiekben felerősödhetnek. Emiatt a TOP kiemelt célja a városokban a fenntartható városi közlekedés támogatása, teret adva az innovatív megoldásokra.

Magyarország a természeti adottságai alapján különösen a biomassza és a geotermikus energia területén rendelkezik jelentős potenciállal. A geotermikus gradiens kimagasló (5 K/100 m), közel másfélszerese a világtávnak. Magyarország területének közel 80%-a áll mezőgazdasági vagy erdészeti művelés alatt, így a biomassza energetikai célú hasznosítása területén jelentős, hosszú távon és fenntarthatóan hasznosítható potenciál áll rendelkezésre. Az EU-s és a nemzeti fejlesztési fókuszoknak megfelelően az energiahatékonyság és a megújuló energiát hasznosító rendszerek támogatásának fókuszában is a CO₂ kibocsátás mérséklése áll. Összhangban a hazai fejlesztési dokumentumokban megfogalmazottakkal a fejlesztési irányt a települési önkormányzatok tulajdonában vagy fenntartásában álló épületekhez, ingatlanokhoz, infrastrukturális létesítményekhez köthető energiahatékonyságot, energiatakarékosságot és a megújuló energia felhasználásának arányát növelő, a CO₂ kibocsátás mérséklését szolgáló fejlesztések adják. Az uniós törekvésekkel összhangban a 2014–2020-as gazdaságfejlesztés, így a TOP gazdaságfejlesztésének is fontos iránya a zöld gazdaság fejlesztése.

III. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése

A lakosság rendelkezésére álló humán közszolgáltatások – mindenekelőtt az egészségügy és a szociális ellátások – minőségét, színvonalát jelentős mértékben meghatározza a területileg, helyileg e szolgáltatások működtetésére, rendelkezésre álló épületállomány fizikai állaga, technikai felszereltség korszerűsége.

A nem megfelelő színvonalú fizikai infrastruktúra miatt több száz településen egyáltalán nincs mód és lehetőség az életesélyek és az életminőség javítása, a területi felzárkóztatás, a népességmegtartó képesség szempontjából is fontos szolgáltatások működtetésére. Máshol a leromlott állagú épületek és az elavult felszerelések, vagy a technikai eszközök, hiánya miatt nincs tényleges lehetőség korszerű, magas színvonalú közszolgáltatások nyújtására. A TOP az önkormányzatok számára kötelezően előírt közszolgáltatások, így az egészségügyi és szociális ellátás infrastruktúrájának fejlesztését segíti elő. Az egészségügyi fejlesztések esetében kiemelt cél a megelőzés elősegítése. Mindez szerepet játszik a népesség, kiemelten a leszakadással fenyegetett népesség helyzetének javításában.

Emellett a TOP a közép- és nagyvárosokban integrált programokat támogat a leromlott város- és településrészek megújítása, a hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek javítása érdekében.

IV. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés

A társadalmi és gazdasági folyamatokkal összefügg a helyi közösségek működése, a közösségi aktivitás és a társadalmi felelősségvállalás. A kedvezőtlen helyzetben lévő térségek jövője szempontjából különösen fontos a gyermekek és fiatalok helyzete, valamint a roma népesség helyzete. A gyermekek és fiatalok a helyi közösség jövőjét jelentik. Nem csak arról szükséges gondoskodni, hogy megfelelő iskolai képzésben és nevelésben részesüljenek, hanem arról is, hogy a helyi társadalom értékes tagjaivá váljanak, a bennük rejlő tehetséget és tudást megfelelő szinten kamatoztatva. Szükséges a helyi tehetséges fiatalok mentorálása; továbbá helyben maradási és letelepedést segítő programokkal a magasan képzettek helyben tartásának segítése. A rászorulóknak segítése, erősebb szociális háló, mentálhigiénés szolgáltatások kiépítése, fejlesztése szintén az életminőség és társadalmi összetartozás javítását szolgálja.

A fejlesztendő térségek, köztük a leszakadó vidéki térségek és a leromló, nagyarányú hátrányos helyzetű népességgel rendelkező városi területek komplex gazdasági-társadalmi problematikája a magyar terület- és várospolitikára egyre égetőbb kérdés. Mindez elképzelhetetlen a helyi közösségek aktív részvétele nélkül. A korábbi tervidőszakban sajnos több felzárkóztatási célú projekt zárult sikertelenül, mert nem helyezték kellő hangsúlyt az ott élők meggyőzésére, a projektekbe történő aktív bevonására. A TOP támogatja e fejlesztendő térségek és településrészek felzárkózását, ezen belül a

helyi közösségek és kohézió erősítését, a helyi és térségi gazdasági és közösségi aktivitás erősítését. Ennek érdekében a helyi igényeken alapuló esélyteremtő programok és a közösségi identitást erősítő helyi akciók megvalósítására nyílik lehetőség.

V. *Városi közösségek erősítése a közösségi és kulturális szolgáltatások minőségének javításával*

A helyi közösségek aktivitása és részvétele a fejlesztési folyamatokban, a civil aktivitás, a szektorok közötti együttműködés hatékony eszköze a városok fejlesztésének. A prioritási tengely alkalmazása a közösségi részvétel és együttműködés erősítése, a helyi civil szektor aktivitásának és ismertségének növelése, valamint a lakossági közösségépítés szempontjából indokolt. A városi közösségek identitásának, összetartozásának és elégedettségének fejlesztése prioritási tengely keretében olyan kísérleti, közösségvezérelt kezdeményezésen (CLLD) alapuló fejlesztések fognak megvalósulni ERFA és ESZA források összehangolt felhasználásával, amelyek elősegítik a városok közösségeinek fejlődését, illetve az egyes szektorok szorosabb együttműködését. E fejlesztésekre a városokban alakuló helyi akciócsoportok által kidolgozott helyi fejlesztési stratégiák alapján nyílik lehetőség. A prioritás infrastrukturális oldalát közösségi terek és szolgáltatók minőségi fejlesztése, bővítése, valamint a helyi, ill. a közösségi alapú gazdaságfejlesztést támogató beruházások szolgáltatók. Az infrastrukturális beruházásokhoz szorosan kapcsolódó közösség-szervezési és -fejlesztési akciók, projektek és programok növelik a városi CLLD-k területén élő lakosság összetartozását, identitástudatát, illetve erősítik a helyi és közösségi gazdaságfejlesztés alapjainak megteremtését, valamint az egyes szektorok közötti párbeszédet és közös gondolkodást.

A TOP Plusz fejlesztési irányai:

1. Prioritás: Élhető megye

- Integrált településfejlesztés: a helyi közlekedési infrastruktúra és szolgáltatások, a települési zöld és kék infrastruktúra, a klíma-alkalmazkodás, a barnamezős rehabilitáció, helyi közösségi és kulturális, sport és szabadidős terek és szolgáltatások, IKT és okos település fejlesztések és a szociális városrehabilitáció terén.

2. Prioritás: Klímabarát megye

- Helyi, önkormányzati energetika: önkormányzati épületek és gyógyfürdők energiahatékonysági korszerűsítése, valamint a megújuló energia-felhasználás növelése.

3. Prioritás: Gondoskodó megye

- A helyi szinten elérhető, fenntartható és magas színvonalú önkormányzati közszolgáltatások biztosítása, kiemelten a gyermekjóléti alapellátás, a bölcsődei és az óvodai ellátás, a köznevelés, az egészségügyi és a szociális alapellátás területén, megteremtve a szolgáltatásnyújtás megfelelő infrastrukturális feltételeit.
- Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések, a helyben történő foglalkoztatás támogatása, valamint az egészségügyi és szociális beruházásokhoz, továbbá a helyi közösségi és kulturális, sport és szabadidős infrastrukturális fejlesztésekhez kapcsolódó humánfejlesztési, valamint felzárkózást segítő és esélyegyenlőség megteremtését célzó programok.

4. Prioritás: Budapest infrastrukturális fejlesztések

- A megyei prioritások tematikájával és a fővárosi fejlesztési dokumentumokkal (területfejlesztési koncepció és program, településfejlesztési stratégia) összhangban lévő, fókuszált és Budapest-specifikus tartalom: Esélyteremtő és Zöld Budapest beavatkozások, élhetőbb városi környezet megteremtése integrált településfejlesztési beavatkozásokkal, esélyteremtő szolgáltatások, szociális célú városrehabilitáció és az épületállomány energiahatékony infrastrukturális hátterének javítása.

5. Prioritás: Budapest humán fejlesztések

- A megyei prioritások tematikájával és a fővárosi fejlesztési dokumentumokkal összhangban lévő, fókuszált és Budapest-specifikus tartalom: A szociális szolgáltatások kapacitásainak megerősítése,

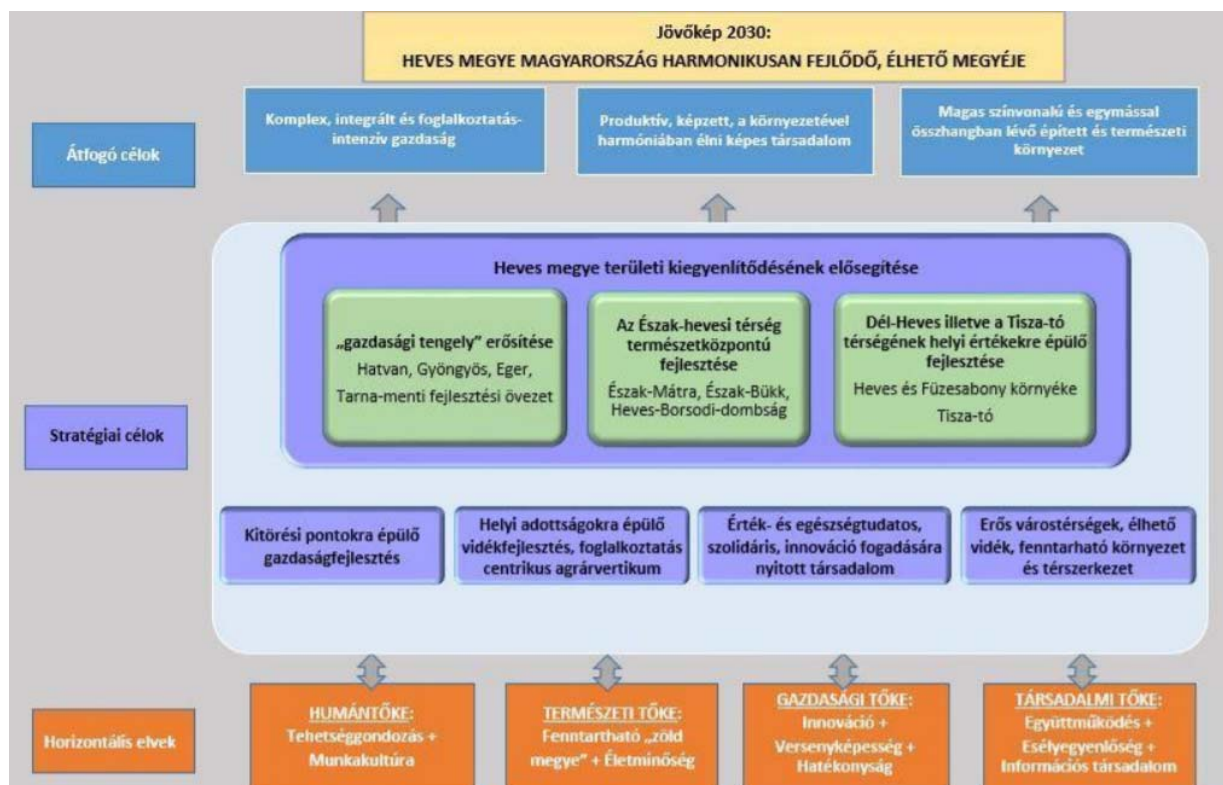
a lakhatáshoz és a lakhatást segítő szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítése, Fővárosi Foglalkoztatási Paktum létrehozása, a szociális, egészségügyi és munkaerő-piaci szolgáltatások és támogatások összehangolt biztosítása, a lakásfelújításokat támogató energiaügynökségi modell létrehozása.

6. Prioritás: Versenyképes megye

- Helyi gazdaságfejlesztés és foglalkoztatás ösztönzése keretében önkormányzati és helyi, térségi gazdaságfejlesztési infrastruktúra (pl. üzleti infrastruktúra), a helyi gazdasághoz kapcsolódó térségi és helyi közlekedési infrastruktúra (pl. alacsonyabb rendű utak), helyi és térségi turizmusfejlesztés, gyógyfürdőkhöz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése, aktív- és ökoturisztikai beruházások támogatása.

5.1.4. Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2021-2027)

A Nemzeti Fejlesztés 2030- Országos Fejlesztési Konceptió és Országos Területfejlesztési Konceptiót és Heves megye adottságait alapul véve a következő jövőkép fogalmazható meg: „Heves megye a megfelelően képzett és képezhető, egészséges humán tőkére támaszkodó, innováció-orientált, versenyképes és kiszámíthatóan fejlődő gazdaságával, természeti erőforrásainak fenntartható használatával és társadalmi erőforrásainak, közösségeinek folyamatos fejlesztésével, munkahelyek teremtésével és egyre javuló közbiztonságával 2030-ra a nemzetgazdaság fontos szereplőjévé válik.” Ennek a jövőképnek az elérését megvalósító program szlogenszerűen az alábbi módon fogalmazható meg: HEVES MEGYE MAGYARORSZÁG HARMONIKUSAN FEJLŐDŐ, ÉLHETŐ MEGYÉJE.

Átfogó célok:

- Komplex, integrált és foglalkoztatás-intenzív gazdaság
- Produktív, képzett, a környezetével harmóniában élni képes társadalom
- Magas színvonalú és egymással összhangban lévő épített és természeti környezet

Stratégiai célok:

1. Heves megye területi kiegyenlítődésének elősegítése

1.1. Hatvan-Gyöngyös-Eger „gazdasági tengely” erősítése

1.2. Az Észak-hevesi térség természetközpontú fejlesztése

Az Észak-hevesi térség turisztikai potenciállal rendelkező területei számára kitörési pont, a természeti adottságok vonzerővé fejlesztése és ezzel összhangban a fogadóképesség elemeinek kiépítése. A turisztikai fejlesztések során különös hangsúlyt kell, hogy kapjon a gyógy- és termálvizek komplex kiaknázása, hasznosítása, az egészség-, az öko- és a bakancsos turizmus szerepvállalása, a vadászat és a tavak (létrehozandó víztározók) intenzívebb bevonása a turizmusba. A világ turizmusában is megfigyelhető folyamat a természethez fordulás, az aktív turizmuságak fellendülése, ezek közül a térségben kiemelkedő szerepe van a lovas turizmusnak. A cél eléréséhez erősíteni szükséges a települések közötti együttműködést, a gazdasági (pl. erdőgazdálkodás) és idegenforgalmi célkitűzések összhangját, a marketing tevékenységet, valamint a humán erőforrás fejlesztését.

2. Kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés

- **Élelmiszeripar kapacitás- és minőségfejlesztése:** *Cél az eredetvédelem erősítésével az egyedi jellegek megismertetése, piaci megjelenések fokozása, továbbá egy eredetvédelmi kutatóközpont létrehozása és működtetése, élelmiszerfejlesztő központ hatóanyagbázisának bővítése, a helyi termékek piacra vitelének erősítése valamint a wellness és a turisztikai ágazat helyi élelmiszerszektorral való együttműködésének fokozása.*
- **Energetikai szerkezetváltás a klímavédelem és az energiaimport függőség csökkentése érdekében**
- **Gépipar fejlesztése, versenyképességének fokozása**
- **Sokszínűségében harmonikus megye, mint turisztikai desztináció pozicionálása:**
Fogadóképesség javítása: A tervezési időszak során meg kell alapozni a nagyobb számú külföldi és belföldi vendégek fogadásának feltételrendszerét, figyelembe véve a megye vonzóképességét. A „Zöldülő megye”, azaz az ökoturisztikai kínálati jelleg elősegítésének fontos alappillére a magas minőségű helyi termékek felhasználására, illetve a helyi szolgáltatások igénybe vételére alapozott, azok beazonosítható identitását és unikalitását kihasználó turisztikai kínálat kialakulásának elősegítése.
Turisztikai attrakciók fejlesztése
Turisztikai desztináció menedzsment szervezetek tényleges felállításának elősegítése: A hatékony desztináció menedzsment rendszer kialakításhoz marketing és menedzsment tevékenységgel kell ösztönözni az együttműködést, támogatva a turisztikai marketingkommunikációs, illetve turisztikai értékesítési munkát. A Magyar Turizmus Zrt. a regionális marketingigazgatóságokon keresztül alakít ki partnerséget a TDM szervezetekkel annak érdekében, hogy a feladatok összehangolt turisztikai szakmai célok mentén haladjanak.
Turisztikai termék-programok: gyógyturizmus, kerékpáros turizmus, ökoturizmus, lovasturizmus, borturizmus, vadászat turizmus, falusi turizmus, tematikus útvonalak, kulturális turizmus, rendezvény turizmus.

- **KKV szektor versenyképességének növelése**

3. Helyi adottságokra épülő vidékfejlesztés, foglalkoztatás centrikus agrárvertikum

- **Fenntartható agrárszerkezet létrehozása**
- **Egészséges, vonzó vidék megteremtése a helyi gazdaság erősítésével**
- **Hozzáadott érték növelése termékpálya modellek tudatos kialakításával**
- **Együttműködő, egymást erősítő, stabil helyi közösségek**

4. Érték- és egészségtudatos, szolidáris, innováció fogadásra nyitott társadalom

- **A család, mint érték előtérbe helyezése**
Cél a család mint az érték-központú gondolkodás megerősítése, a megyében élő családok helyzetének a javítása, a családbarát megoldások elősegítése és a társadalmi felelősségvállalás esélyegyenlőségi dimenziójának az erősítése. Táv munkával, részmunkaidős foglalkoztatással, bedolgozással, rugalmas munkaidő kialakításával, családi termeléssel, illetve a közmunkaprogram racionalizálásával javulhatna elsősorban a falvak munkanélküliségi rátája,

valamint a nők foglalkoztatási helyzete. A „családbarát megye” megvalósításához családsegítő, gyermekvédő és gyermekjóléti szolgáltatások és programok megerősítésére, a bölcsődei, óvodai, általános iskolai illetve időskorú ellátás kiszélesítésre illetve továbbképzési lehetőségek biztosítására van szükség. Az intézmények és munkahelyek közösségi közlekedéssel és kerékpárral való elérhetőségének biztosítása a közösségi közlekedés kibővítésével szintén fontos célkitűzés.

- A sport, mint az egészséges élet nélkülözhetetlen alappillére
  - Egészséges társadalom kialakítása
  - Társadalmi különbségek mérséklése, mint a szegénység megszüntetésének eszköze
  - A lakosság biztonságérzetének javítása
  - Korszerű gyakorlati tudás biztosítása
  - A kultúra szerepének növelése a térségi identitás erősítésében
5. Erős várostérségek, élhető vidék, fenntartható környezet és térszerkezet
- Az elérhetőség feltételeinek javítása
  - Környezeti beruházások ösztönzése, stratégiai erőforrások védelme
  - Fenntartható település- és térszerkezet
  - Infokommunikációs fejlesztések

A megyében kiemelten kezelendő, fejlesztendő területek az Egri kistérségre lebontva az alábbiak:

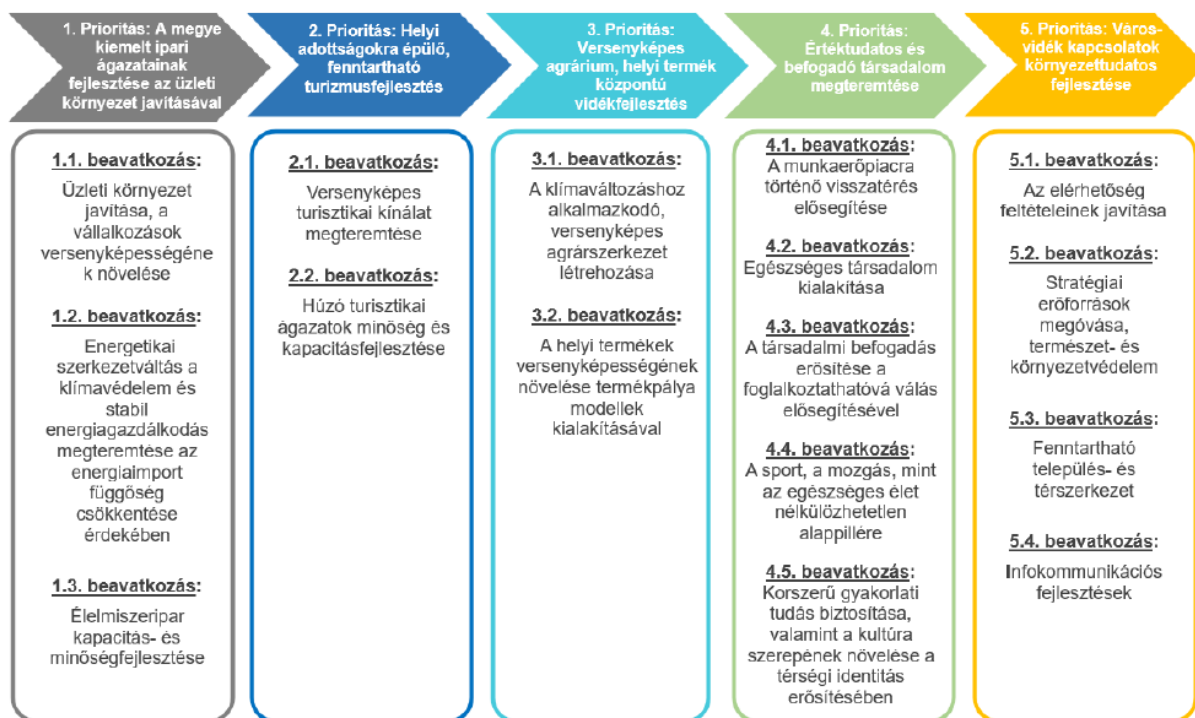
- a humántőke fejlettségének növelése,
- a helyi foglalkoztatás növelése,
- az üzleti szolgáltatások (pl. turizmus) fejlesztése,
- az infrastruktúrák (energiaellátás, vízellátás, közlekedés, informatikai hálózat) fejlesztése, és
- a természeti adottságok (tőke) okszerű kiaknázása.

5.1.5. Heves Megye Területfejlesztési Programja (2021-2027)

A területfejlesztési program stratégiai programrésze és operatív programrésze közötti logikai kapcsolat szerint a stratégiai program kijelöli a megyei stratégiai fejlesztési prioritásokat, melyeket az operatív program bont le operatív szintű fejlesztési javaslatokra, beavatkozási területekre, valamint a kapcsolódó intézkedésekre.

A Stratégiai Program célrendszere követi a Konceptió célrendszerének struktúráját, azonban külön prioritást kap a turizmus fejlesztése. Az egyes prioritásokon belül pontosításra kerültek a beavatkozások a jelenleg ismert fejlesztési források – kiemelten az Operatív Programok – alapján, azonosítva azok beavatkozásait a megyei célrendszer releváns elemeivel.

A 2021-2027-es uniós fejlesztési ciklusra vonatkozóan a konkrét megyei fejlesztési prioritásokat és a prioritások megvalósítását szolgáló beavatkozásokat az alábbi ábra mutatja be.

5.1.6. Heves Megye Területfejlesztési Programja (2021-2027) - Operatív program

A Stratégiai Programban bemutatott egyes prioritások azokat a főbb beavatkozási területeket és kapcsolódó elérendő célokat határozzák meg, amelyek a Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2021-2027) célrendszerében meghatározott stratégiai célok elérését szolgálják. Az egyes prioritásokon belül beavatkozásokban foglaltuk össze a logikailag, tematikusan összetartozó tématerületeket, amelyek további bontása konkrét intézkedésekre az operatív programban történt meg. A következőben a stratégiai programban meghatározott beavatkozásokhoz kapcsolódó intézkedések kerülnek bemutatásra.

Prioritás	Beavatkozás	Intézkedés
1. Prioritás: A megye kiemelt ipari ágazatainak fejlesztése az üzleti környezet javításával	1.1. beavatkozás: Üzleti környezet javítása, a vállalkozások versenyképességének növelése	1.1.1. intézkedés: Innovatív vállalkozói tevékenységek támogatása
		1.1.2. intézkedés: Beszállítói kapcsolatok fejlesztése
		1.1.3. intézkedés: A vállalkozások munkahelyteremtő támogatása
		1.1.4. intézkedés: Iparterületek fejlesztése és szolgáltatásfejlesztés az ipari parkokban és inkubátorházakban, valamint egyéb iparterületeken működő vállalkozások számára
		1.1.5. intézkedés: Piacra jutás segítése
		1.1.6. intézkedés: Kisvállalkozói tőkejuttatási programok kidolgozása
		1.1.7. intézkedés: Munkahelyi képzések támogatása a vállalkozások számára
	1.2. beavatkozás: Energetikai szerkezetváltás a klímavédelem és stabil energiagazdálkodás megteremtése az energiainportfüggőség csökkentése érdekében	1.2.1. intézkedés: Vállalkozások megújuló energia hasznosítását és energiahatékonyság növelését célzó fejlesztéseinek támogatása
		1.2.2. intézkedés: Lakóingatlanok energetikai korszerűsítése és megújuló energia felhasználásának növelése
		1.2.3. intézkedés: Helyi energia ellátását biztosító kiskapacitású erőművek létesítése
		1.2.4. intézkedés: Stabil energiabázis megteremtése, energetikai szerkezetváltás támogatása
	1.3. beavatkozás: Élelmiszeripar kapacitás- és minőségfejlesztése	1.3.1. intézkedés: Technológiai fejlesztések és K+F+I támogatása a megyei élelmiszer-feldolgozóipar versenyképességének növeléséért
		1.3.2. intézkedés: A borágazat technológiai fejlesztésének támogatása

2. Prioritás: Helyi adottságokra épülő, fenntartható turizmusfejlesztés	2.1. beavatkozás: Versenyképes turisztikai kínálat megteremtése	2.1.1. intézkedés: Szuprastruktúra fejlesztése	
		2.1.2. intézkedés: Turisztikai marketing	
		2.1.3. intézkedés: Humán erőforrás feltételeinek javítása	
	2.2. beavatkozás: Húzó turisztikai ágazatok minőség és kapacitásfejlesztése	2.2.1. intézkedés: Egészség és gyógyturizmus fejlesztése	
		2.2.2. intézkedés: Kulturális örökségre alapuló turizmus fejlesztés	
		2.2.3. intézkedés: Ökoturizmus fejlesztése	
2.2.4. intézkedés: Bor- és gasztronómia turizmus fejlesztése			
2.2.5. intézkedés: Aktív turizmust szolgáló feltételrendszer kialakítása			
3. Prioritás: Versenyképes agrárrium, helyi termék központú vidékfejlesztés	3.1. beavatkozás: A klímaváltozáshoz alkalmazkodó, versenyképes agrárszerkezet létrehozása	3.1.1. intézkedés: Technológia fejlesztések támogatása a versenyképesség javítása és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás jegyében	
		3.1.2. intézkedés: Mezőgazdasághoz kapcsolódó innovatív tevékenységek támogatása	
		3.1.3. intézkedés: Fiatal gazdák képzésének, induló tevékenységének támogatása, szaktanácsadási rendszer működtetése	
		3.1.4. intézkedés: A szőlészet és a magas élőlétszám-igényű kertészeti kultúrák támogatása	
		3.1.5. intézkedés: A hal-, erdő- és vadgazdálkodás támogatása	
		3.1.6. intézkedés: Az állattenyésztés ágazatának támogatása	
	3.2. beavatkozás: A helyi termékek versenyképességének növelése, a helyi gazdaság megerősítése és fejlesztése	3.2.1. intézkedés: Rövid ellátási lánc (REL) kialakításának támogatása helyi piacok létrehozatalával	
		3.2.2. intézkedés: Helyi termékek előállításának támogatása	
		3.2.3. intézkedés: A háztáji gazdálkodás támogatása	
		4.1. beavatkozás: A munkaerőpiacra történő visszatérés elősegítése	4.1.1. intézkedés: Bölcsődei szolgáltatások helyben vagy lakóhelyhez közeli biztosítása (bölcsődei férőhelyek szükség szerinti bővítése, bölcsődei intézmények infrastruktúra fejlesztése, meleg étkezés biztosítása)
			4.1.2. intézkedés: Óvodai szolgáltatások helyben vagy lakóhelyhez közeli biztosítása (óvodai férőhelyek szükség szerinti bővítése, óvodai intézmények infrastruktúra fejlesztése, meleg étkezés biztosítása)
			4.1.3. intézkedés: Gyermekjóléti szolgáltatások erősítése (családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés, káros szenvedélyek megelőzését szolgáló tanácsadás, szabadidős programok szervezése stb.)
4.1.4. intézkedés: A részmunkaidő vagy távmunka lehetőségének elősegítése			
4.1.5. intézkedés: A családi értékek védelme, a hagyományos családmódel erősítése és támogatása			
4.2. beavatkozás: Egészséges társadalom kialakítása	4.2.1. intézkedés: A lakosság felvilágosítását szolgáló programok kidolgozása az egészséges életmód, az egészséges táplálkozás és a preventív gondolkodás megismertetése és erősítése terén, illetve a szűrővizsgálatok szerepének növelése		
	4.2.2. intézkedés: Az egészségügyi alap- és szakellátás infrastrukturális fejlesztése		
	4.2.3. intézkedés: Az egészségügyi szakemberhiány pótlásának támogatása		
	4.2.4. intézkedés: Az egészségügyi intézmények műszerezettség, informatikai fejlesztése		
	4.2.5. intézkedés: A szociális alapszolgáltatásokhoz és szakosított ellátásokhoz való hozzájutás és a szociális szolgáltatások infrastrukturális fejlesztése		
4.3. beavatkozás: A társadalmi befogadás erősítése a foglalkoztathatósá válnak elősegítésével	4.3.1. intézkedés: A hátrányos helyzetű fiatalok közép- és felsőfokú oktatásba való eljutásának és benmaradásának elősegítése (ösztöndj rendszer)		
	4.3.2. intézkedés: Fiatalok első munkahelyhez jutásának segítése (gyakornoki program)		
	4.3.3. intézkedés: A letelepedés elősegítése a képzett fiatalok megtartására		
	4.3.4. intézkedés: Munkaerő piaci igényekhez igazodó felnőttképzési programok elindítása a foglalkoztathatóság biztosítása érdekében		
	4.3.5. intézkedés: Komplex felzárkózási programok (Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda Program)		
	4.3.6. intézkedés: Foglalkoztatási Paktum működtetése		
4.4. beavatkozás: A sport, a mozgás, mint az egészséges élet nélkülözhetetlen alappillére	4.4.1. intézkedés: Sporttáborok támogatása, erdei iskolák korszerűsítése		
	4.4.2. intézkedés: Az egészségfejlesztő testmozgás koncepcióján alapuló rendszeres testmozgás programok megvalósítása a megye településein		

		4.4.3. intézkedés: Sportlétesítmények kialakítása, korszerűsítése, építése, gyermek- és diáksport versenyek rendezése, valamint közösségi szabadidős programok támogatása
	4.5. beavatkozás: Korszerű gyakorlati tudás biztosítása	4.5.1. intézkedés: Iskolák és tornatermek infrastrukturális fejlesztése, eszközigényeik fejlesztése 4.5.2. intézkedés: Felsőoktatási intézmények képzési-, kutatási- és infrastruktúrát érintő fejlesztése, valamint gazdasági szereplőkkel történő együttműködésének fokozása 4.5.3. intézkedés: Távoktatás, a nem-formális és informális, valamint a rugalmas tanulási lehetőségek támogatása, hatékonyabbá tétele 4.5.4. intézkedés: Az iskolai szemléletformálás és tehetséggondozás megerősítése, a lemorzsolódás csökkentése 4.5.5. intézkedés: A gazdaság igényeihez igazodó szak- és felnőttképzés kialakítása
5. Prioritás: Város-vidék kapcsolatok környezettudatos fejlesztése	5.1. beavatkozás: Az elérhetőség feltételeinek javítása	5.1.1. intézkedés: Közúthálózat-fejlesztés 5.1.2. intézkedés: Intelligens közösségi közlekedés 5.1.3. intézkedés: Vasút szerepének növelése 5.1.4. intézkedés: Kerékpárút hálózat fejlesztése
	5.2. beavatkozás: Stratégiai erőforrások megóvása, természet- és környezetvédelem	5.2.1. intézkedés: Ivóvíz minőségének javítása, távlati vízbázisvédelem 5.2.2. intézkedés: Ar- és belvízvédelem 5.2.3. intézkedés: Hatékony hulladékgazdálkodás feltételeinek megteremtése; folyékony hulladék elvezetése és kezelése 5.2.4. intézkedés: Közvilágítás korszerűsítése 5.2.5. intézkedés: Természetvédelmi területek és értékek megóvása 5.2.6. intézkedés: Barnamezős területek hasznosítása 5.2.7. intézkedés: Környezettudatosság ösztönzése
	5.3. beavatkozás: Fenntartható település- és térszerkezet	5.3.1. intézkedés: Az önkormányzati közszolgáltatást nyújtó intézmények fejlesztései 5.3.2. intézkedés: Vonzó települési arculat megteremtése 5.3.3. intézkedés: A közösségi terek fejlesztése az életminőség javítása céljából 5.3.4. intézkedés: Települési infrastruktúra fejlesztések a közbiztonság javítása érdekében 5.3.5. intézkedés: Leszakadó településrészek komplex fizikai és társadalmi megújítása 5.3.6. intézkedés: A helyi identitás megerősítése és közösségformálás 5.3.7. intézkedés: Tudatos település - Okos város 5.3.8. intézkedés: Települési zöld infrastruktúrák kialakítása, fejlesztése 5.3.9. intézkedés: Belterületi út- és járdafelújítások 5.3.10. intézkedés: Lakhatási feltételek javítása
	5.4. beavatkozás: Infokommunikációs fejlesztések	5.4.1. intézkedés: Vállalkozások informatikai fejlesztéseinek támogatása 5.4.2. intézkedés: Közsféra informatikai fejlesztése; elektronikus szolgáltatások elérhetővé tétele, megismertetése 5.4.3. intézkedés: Az információs társadalom kiépítéséhez szükséges hálózatok fejlesztése 5.4.4. intézkedés: Digitális írástudatlanság felszámolása, IT-technológiák használatának ösztönzése

6. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

6.1. FELMERÜLŐ KOCKÁZATOK

A stratégia megvalósítását a település által befolyásolható belső, és a község hatáskörén túl mutató külső tényezőkből fakadó kockázatok befolyásolhatják.

Felmerülő kockázatok	
Belső kockázatok	Külső kockázatok
A települési lakosság érdektelensége	Szabályozási környezet változása
Alacsony munkavállalási hajlandóság	Jogszabályváltozások
Alacsony befektetői kedv	Kedvezőtlen pályázati feltételek
Önerő hiány	Támogatási források elapadnak (A település sikeresen pályázott a korábbi időszakokban külső forrásokra, azonban további külső forrást csak korlátozottan tud igénybe venni)
Önkormányzati vezetésben bekövetkezendő negatív változás	Gazdasági környezet tovább hanyatlik országos szinten
Humánerőforrás hiánya, nem megfelelő humán erőforrás a stratégia végrehajtásához, az Önkormányzat nem tud megbirkózni a településfejlesztés koordinációs feladataival	Az idegenforgalom fellendülése elmarad a várakozásoktól, így a település fejlesztésének egyik fontos pillérét nem tudja megerősíteni.
Gazdasági szervezetek nem kapcsolódnak be a fejlesztésekbe, így azok fenntarthatatlanná válnak	
A projektek megvalósítása során az egyes fejlesztések eltérő előkészítettségi fokon állnak. A fejlesztésekhez kapcsolódó eljárások (engedélyezés, közbeszerzés, jogi viták stb.) felborítják az ütemezést.	
Az Önkormányzat irányítási rendszere nem megfelelő a stratégia végrehajtásához, azaz a hiányos monitoring rendszer és nem optimális szervezeti struktúra késlelteti a megvalósítást és nem biztosítja a fenntarthatósági szempontok érvényesülését	

2. táblázat: A stratégia megvalósulását fenyegető kockázatok összefoglalása

6.2. KOCKÁZATKEZELÉSI STRATÉGIA

A stratégia végrehajtását befolyásoló kockázatok bekövetkezési valószínűségét, azoknak a projekt céljaira gyakorolt hatását, valamint a felmerülő kockázatok kezelési stratégiáját az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

A felmerülő kockázatok kezelési stratégiája				
Kockázat megnevezése	Bekövetkezés valószínűsége	Hatása a stratégia megvalósulására	Bekövetkezésük valószínűségét csökkentő intézkedések	Bekövetkezésük esetére tervezett intézkedések
Belső kockázatok				
A települési lakosság érdektelensége	közepes (2)	nagy (3)	Folyamatos kommunikáció (Önkormányzati tájékoztatók, közösségi tervezés)	Tájékoztatás, meggyőzés
Alacsony munkavállalási hajlandóság	kicsi (1)	nagy (3)	Tájékoztatás, képzések, fejlesztési programok	Motivációs eszközök bevezetése
Alacsony befektetői kedv	közepes (2)	közepes (2)	Alap infrastrukturális fejlesztések önkormányzati megvalósítása, kedvezmények biztosítása a gazdasági szektor részére (pl: adókedvezmények)	További kedvezmények biztosítása (adókedvezmények), Erőteljes marketing tevékenység
Önerő hiány	közepes (2)	nagy (3)	Racionális önkormányzati gazdálkodás	Kedvezményes hitel felvétel
Önkormányzati vezetésben bekövetkezendő negatív változás	kicsi (1)	nagy (3)	Ésszerű gazdálkodás, Eredmények közzlése, Folyamatos lakossági tájékoztatás, Fórumok megtartása	Az új Önkormányzat folytatja az Integrált Településfejlesztési Stratégia megvalósítását, Stratégia felülvizsgálata 3-5 évenként
Humán erőforrás hiánya	közepes (2)	közepes (2)	Továbbképzés, átképzés, Foglalkoztatási programok	Felelősök meghatározása feladatkörrel, Megbízási szerződéssel külső munkaerő foglalkoztatása
Fejlesztések fenntarthatatlanná válnak	közepes (2)	közepes (2)	Önkormányzati ösztönző program létrehozása	
A projektek megvalósítása során az egyes fejlesztések eltérő előkészítettségi fokon állnak.	közepes (2)	közepes (2)	A fejlesztések összehangolása a projektmenedzsment révén	
Az Önkormányzat irányítási rendszere nem megfelelő a stratégia végrehajtásához	közepes (2)	nagy (3)	Az irányítási rendszer fejlesztése, csatlakozás a fenntarthatóságot erősítő szervezetekhez	

Külső kockázatok					
Szabályozási környezet változása	közepes (2)	nagy (3)	A külső kockázatok és hatásainak befolyásolására az Önkormányzatnak kevés eszköz áll rendelkezésre, kisebb a ráhatása. Az országos folyamatokhoz, tendenciákhoz illeszkednie kell az önkormányzat programjait, céljait; járási szinten aktív résztvevőként kell befolyásolni a fejlesztési politikát.		Megváltozott jogszabályokhoz való igazodás
Jogszabályváltozások	nagy (3)	közepes (2)	A külső kockázatok és hatásainak befolyásolására az Önkormányzatnak kevés eszköz áll rendelkezésre, kisebb a ráhatása. Az országos folyamatokhoz, tendenciákhoz illeszkednie kell az önkormányzat programjainak, céljainak; járási szinten aktív résztvevőként kell befolyásolni a fejlesztési politikát.	Tervek, önkormányzati intézkedések felülvizsgálta jogszabályváltozások alkalmával, jogharmonizáció biztosítása	A Stratégia felülvizsgálata, célkitűzések vállalások aktualizálása
Kedvezőtlen pályázati feltételek	közepes (2)	nagy (3)	illeszkednie kell az önkormányzat programjainak, céljainak; járási szinten aktív résztvevőként kell befolyásolni a fejlesztési politikát.	Pályázati kiírások véleményezése a társadalmítás időszakában	Projektek pályázati feltételekhez igazítása
Támogatási források elapadnak	kicsi (1)	közepes (2)	A külső kockázatok és hatásainak befolyásolására az Önkormányzatnak kevés eszköz áll rendelkezésre, kisebb a ráhatása. Az országos folyamatokhoz, tendenciákhoz illeszkednie kell az önkormányzat programjait, céljait; járási szinten aktív résztvevőként kell befolyásolni a fejlesztési politikát.		
Gazdasági környezet tovább hanyatlik országos szinten	közepes (2)	közepes (2)			
Az idegenforgalom fellendülése elmarad a várakozásoktól	kicsi (1)	közepes (2)			

3. táblázat: Kockázatkezelés összefoglalása

A kockázatok elemzése során kiemeltük azokat, amelyeknek a bekövetkezési valószínűsége nagy és jelentős hatással vannak a stratégia megvalósíthatóságára. Ezekkel kiemelten szükséges foglalkozni és megoldást találni a kockázat elkerülésére. Jelentősnek ítélt kockázatok:

- Források bizonytalanságából eredő kockázatok
- Az önkormányzati oldal nem megfelelő felkészültsége
- A lakosság nem mobilizálható

A legnagyobb kockázata annak van, ha a stratégiában megfogalmazott fejlesztések elmaradnak! Az azonosított és bemutatott kockázatok nyomán követése javasolt a stratégia monitoringja során, azzal egy időben, évente legalább egyszer. Amennyiben a felsorolt kockázatok valamelyike

bekövetkezik, a megadott intézkedések végrehajtása javasolt. A stratégia megvalósítása során, illetve a felülvizsgálat során esetlegesen azonosítható újabb kockázatok kezelése elengedhetetlenül fontos, ezért szükséges ezek beépítése a kockázatkezelési stratégiába.

7. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE

7.1. A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK

A fejezet azon önkormányzat által végzett nem beruházási jellegű tevékenységeket foglalja össze, amelyek segítik, támogatják a fejlesztési és rehabilitációs célok elérését.

A város biztosíthatja ezt a megfelelő keretek előteremtésével, valamint szabályozó, rendeletalkotó tevékenységével. Ezek közé tartozhat a gazdasági területek előkészítése, infrastruktúra fejlesztése, illetve a hatékony és következetes települési marketing tevékenység, pozitív arculat és identitás erősítés, funkcióvesztett, kiüresedett, használaton kívüli épületek és területek hasznosítása.

Az ITS végrehajtásánál legcélszerűbb minden egyes beavatkozást megelőzően megvizsgálni, hogy az egyedi szituációban, mely módszer vagy módszerek alkalmazása a legoptimálisabb. Ideális esetben a megfelelő keretek előteremtése és a szabályozó tevékenység együtt jelenik meg és az elérni kívánt célok irányába egyszerre hatnak.

Helyi klímastratégia

A klímaváltozás a biológiai sokszínűségre, azaz az élővilág fajgazdagságára gyakorolt hatása szempontjából Magyarország Európa egyik legsérülékenyebb országa. A települési szintű klímastratégia kidolgozásának és megvalósításának célja a globális éghajlatváltozást előidéző folyamatok mérséklése, illetve az elkerülhetetlen következményekre való felkészülés és alkalmazkodás, a városi szinten rendelkezésre álló eszközökkel. A települési klímaprogram sikerének érdekében meg kell alkotni azokat a környezetvédelmi programokat, intézkedéseket, amelyek a klímaprogram alapjait szolgálhatják. Az éghajlatváltozás problémájára elsősorban nem az államok kormányaitól, felsőbb szintektől kell várni a megoldást, az alsóbb szinteken kell megtenni a lépéseket. A települési éghajlatváltozási programnak megelőzési és alkalmazkodási cselekvésekből kell állnia, melyeknek négy területre kell különösen koncentrálnia: közlekedés (gépjárműforgalom csökkentése, a gyaloglás és kerékpározás támogatása, a közlekedési igény csökkentése), energia-felhasználás (az épületek és infrastrukturális létesítmények energiaellátásánál cél az energiatakarékosság és az energiahatékonyság fokozása, valamint a megújuló energiaforrások előnyben részesítése), hulladékgyűjtés (a hulladék mennyiségének csökkentése, a szelektív hulladékgyűjtés), a gazdaság térbeli szerkezete, a gazdaság lokalizációja.

Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT)

A hazai vízgazdálkodás egyik legkomolyabb feladata és egyben kihívása a települési vízgazdálkodás hatékonyságának fejlesztése annak érdekében, hogy a települések felkészülhessenek a környezeti és társadalmi változásokra. A települési vízgazdálkodás egy olyan komplex több tényezős rendszer (a környezetvédelem, az ipar és mezőgazdaság, a lakhatás, valamint a meglévő és új infrastruktúra fejlesztés összehangolása), melynek sikeressége a településen, társadalmi konszenzuson alapul és közösségileg kialakított megoldásokon múlik. Fontos továbbá, hogy egységes szemléletű, koherens

tevékenységcsoportként, a műszaki, intézményi, szabályozási és finanszírozási, valamint a környezeti és a fenntarthatósági szempontok együttesen legyenek figyelembe véve.

A település fejlődése, fejlesztése a településrendezési eszközökön keresztül formálódik, és ezen keresztül hatással van a vízgazdálkodásra (pl.: az elvezetendő csapadékvíz mennyiségére), viszont az is igaz, hogy a település vízgazdálkodása hatással van a településre annak fejleszthetőségére, fejlődésére.

Ezen kölcsönhatás, ami szükségessé teszi egy település számára, hogy foglalkozzon a települését érintő vízgazdálkodási kérdésekkel. Ezen kölcsönhatás teszi szükségessé az integrált szemléletet és az érdekeltek aktív bevonását a döntéshozatalba. Ehhez viszont szükséges egy olyan alaplokumentum, lásd: Integrált Települési vízgazdálkodási Terv (ITVT), amely egységes szerkezetben tárgyalja és értékeli a település különböző vízgazdálkodási elemeit és rámutat a településfejlesztési elképzelésekkel való kapcsolódási pontokra.

Az ITVT integrálja, és biztosítja a kapcsolatot:

- a település napi működése és a település vízgazdálkodási elemei között,
- a települési vízgazdálkodási elemek között,
- a településfejlesztési elemek és a település vízgazdálkodási elemei között.

Cél, hogy az ITVT-n keresztül a települési vízgazdálkodás elemei és ezzel kapcsolatos teendők, kötelezettségek beépüljenek a település napi működési ügymenetébe és fejlesztési terveibe, ezáltal biztosítva a település hatékony működtetését és a vízgazdálkodással összefüggő szakmai feladatok, kötelezettségek ellátását.

Az ITVT tervezési területe a település közigazgatási területe, belehelyezve a települést vízgyűjtőbe, illetve ezen belül értelmezve a települési vízgyűjtőket, valamint a tervezési határon jelentkező input és output kapcsolatokat, hatásokat.

Fenntartható Energia Akcióprogram (SEAP)

A fenntartható energia akcióprogram célja egy olyan rendszer/élettér megalkotása, mely az élővilág minden értékének megőrzésével hosszútávú boldogulást kínál mindannyiunknak.

Az emberi tevékenység okozta szén-dioxid kibocsátás alapvetően energetikai probléma, melynek nagy része a városainkba, településeinkre koncentrálódik, tehát a legnagyobb változásokra és fejlődésre a települések energiaellátási rendszerében van szükség. Az akcióprogram feladata, hogy helyi, település szintű energetikai stratégiát nyújtson, így Verpelét esetében is a fenntartható energiaellátási rendszerre vonatkozó javaslatokkal növelje azok ellátásbiztonságát és versenyképességét. Ennek két alapvető eszköze az energiahatékonyság fokozása, azaz energiafogyasztás maximális csökkentése az észszerűség határain belül, a jelenlegi életminőség megtartása mellett, majd az így kapott fogyasztás kielégítése minél nagyobb arányban megújuló energiaforrások felhasználásával.

A Fenntartható Energia Akcióprogram (SEAP) kulcsfontosságú konkrét intézkedéseket és projekteket tartalmaz. Az energia-megtakarításon kívül a SEAP egyéb eredmények eléréséhez is hozzájárul, mint például:

- helyváltotatást nem igénylő szakmunkák és stabil munkahelyek létrehozása;
- egészségesebb környezet és életminőség;
- jobb gazdasági versenyképesség és az energiától való nagyobb függetlenség.

A SEAP lehetőséget biztosít az anyag- és energiatakarékos technológiák alkalmazásával az ipar, az állattenyésztési ágazatok és az ahhoz kapcsolódó élelmiszeripar fejlesztésére is. A SEAP-okban a helyi önkormányzatok önkéntesen kötelezettséget vállalnak az energiahatékonyság javítására és a megújuló

energiaforrások fokozott hasznosítására azért, hogy Magyarország összességében elérje az Európai Unió által 2020-ra kitűzött 20%-os CO₂-kibocsátás csökkentését.

Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet

A településfejlesztési stratégia megvalósításához elengedhetetlen az önkormányzat következetes és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása, mely biztosítja és fenntartja a transzparens és támogató adminisztratív és szabályozási környezetet.

A fentieknek köszönhetően csökken a gazdasági bizonytalanság, a befektetési kockázat, s a társadalmi, valamint a gazdasági szereplők számára biztonságos befektetői környezet jön létre. Felismerve a biztonságos környezetben rejlő előnyöket, előtérbe helyeződnek a közszféra és magánszféra együttműködésén alapuló projektmegvalósítási konstrukciók, melyek biztosítják a befektetések költséghatékonyságát, az önkormányzat pénzügyi forrásainak szabadabb felhasználhatóságát, a beruházások gyorsabb megvalósulását.

Szabályozási tevékenységek, tervalku

Az önkormányzatokról és az épített környezetről szóló törvények értelmében a területek felhasználásának, illetve a területeken az építés szabályainak meghatározása a települési önkormányzat joga. Verpelét a Településfejlesztési Konceptiójára és jelen Integrált Településfejlesztési Stratégiájára építve most kezdi meg településrendezési eszközeinek felülvizsgálatát, amelyek szükségesek a település fejlődéséhez, és ahhoz, hogy kihasználja a településrendezésben illetve a szabályozásban lévő lehetőségeket.

A településrendezési terv felülvizsgálata a 2013-ban megváltozott jogszabályi környezet, valamint az évek alatt felmerült igények, gazdasági változások miatt szükséges.

A stratégia „másodlagos”, „harmadlagos” elemei szerint alakíthatják a további településrendezési eszközöket (településszerkezeti terv, szabályozási terv és helyi építési szabályzat).

Befektetői és lakossági kezdeményezésre az Önkormányzat csak településrendezési szerződés keretén belül módosítja terveit, indokolt esetben. A tervalku lehetővé teszi, hogy nagy beruházások esetén, a beruházó és az önkormányzat között olyan szerződés kössen, amely mindkét fél számára előnyös és rögzített fejlesztési feladatokkal bír.

Az Önkormányzat számára az építési törvény több településrendezési eszköz megvalósulását biztosító jogintézményt (építésjogi követelmények, – változtatási, telekalakítási és építési - tilalmak, telekalakítás, elővásárlási jog, kisajátítás, helyi közút céljára történő lejegyzés, útépitési és közművesítési hozzájárulás, településrendezési - beépítési, helyrehozatali és beültetési - kötelezések, kártalanítási szabályok, településrendezési szerződés) is biztosít arra, hogy részt vegyen a településképfőmálásában.

Funkcióvesztett, kiüresedett, használaton kívüli épületek hasznosítása

Annak érdekében, hogy a városban megjelenő különféle vállalkozási szándékok becsatornázhatók legyenek az önkormányzati fejlesztési elképzelések megvalósításába, elengedhetetlen a jelenleginél lényegesen aktívabb ingatlanstratégia kialakítása. Ingatlanguzdgáldkódási stratégia keretében a város saját tulajdonú ingatlanait felméri, azok hasznosíthatóságát számba veszi. Különös figyelmet fordít a jelenleg még nem hasznosított ingatlanok és külterületi egyéb ingatlanok gazdasági életbe történő bevonására.

Verpelét város önkormányzata nem rendelkezik szociális- illetve bérlakás állománnyal, de lakásguzdgáldkódási tevékenysége során felmérést készít a helyi lakásguzdgáldkódási helyzetről, a lakásigényről (beleértve a nem megfelelő lakáskörülmények felszámolása miatt jelentkező igényeket

is). Az önkormányzat a mások által bérelt ingatlanok után fizetett bérleti díjakból szerzett tőkéből bérlakás állományt alakíthat ki.

Térség- és városmarketing; marketingstratégia kialakítása

Verpelétnek jelenleg nincs aktív, jól működő marketing tevékenysége. Látszólag több szervezetnek is a tagja (pl. Mátra völgye Turisztikai Egyesület, Egri borút), de ezeken keresztül nem kapható naprakész információ a várossal, nincs jelentős turisztikai, gazdasági hozadéka. A város a Településfejlesztési koncepciójában és Integrált településfejlesztési stratégiában megfogalmazott célok elérése érdekében újra kell, hogy gondolja arculati és reklám megjelenését. Jelentős marketing tevékenységet és PR akciókat kell indítania az új gazdasági irányok, a turisztikai vonzerők, kínálat célzott megismertetésére. Szükség van olyan magánbefektetői és településközi összefogásokra, kölcsönösen eredményes partneri együttműködések kialakítására, melyek szakmai és marketing, minőségbiztosítási rendszerük által Verpelét céljainak megvalósulásához is hozzájárulhatnak. Az így átgondolt, egységes megjelenítésű városmarketing révén az új gazdasági szereplők Verpelétre vonzása és a vendégforgalom növekedése a cél, hogy az átutazó turistákat, a térség kínálatának összekapcsolásával, többnapos itt tartózkodásra ösztönözzék.

Önkormányzati kommunikáció

Az önkormányzat kommunikációs tevékenysége elsősorban online történik. A www.verpelet.hu kétnyelvű online felületen a látogatók megtalálhatják az aktuális híreket, önkormányzati intézményekről alapinformációkat, közérdekű adatokat. 2014-ben indult el a hangos hírmondó működése. A képviselő-testület évente legalább egy alkalommal közmeghallgatást tart.

Helyi gazdaságfejlesztés eszközei, vállalkozás fejlesztés támogatása

Verpelét város önkormányzatának 2015-2019-ös időszakra vonatkozó gazdasági programjának célja, hogy a város meglévő eredményeinek megőrzésén túl a fejlesztési igényeknek megfelelő tartós értékeket tudjanak létrehozni, mely Verpelét fejlődése szempontjából elengedhetetlen. A programban megfogalmazott fejlesztések javítják a településen élők közérzetét, ösztönzik a helyben maradási, a letelepedést, kulturális értékek minél szélesebb körű elérhetőségét lehetővé teszik, elősegíti a Verpeléten letelepedni szándékozó vállalkozók lehetőségeit.

A helyi vállalkozások támogatása, érvényesülésének segítése érdekében össze kell állítani az ún. Vállalkozói térképet, mely tartalmazza, hogy a településen mely vállalkozások mivel foglalkoznak, milyen címen található a telephelyük, mi a nyitva tartásuk és az elérhetőségük.

Az Önkormányzat honlapján bemutatkozási lehetőséget kell biztosítani a helyi vállalkozásoknak.

A helyi vállalkozásokat olyan szolgáltatásokkal kell segíteni, melyek segítik a piacra jutást, innovációt ösztönöznek. Strukturált üzleti környezet kialakulását kell előmozdítani, minimalizálni az új üzleti vállalkozások körüli kezdeti akadályokat, melyek által a már működő vállalkozások meg tudják alapozni továbbfejlődésük lehetőségeit, irányait, valamint kialakulhat a vállalkozások közötti együttműködés is. A vállalkozások gazdaság vérkeringésébe való eredményesebb bekapcsolódását információk és szolgáltatások biztosításával kell ösztönözni. Ebbe beletartozhat a helyszín biztosításán kívül a menedzsment igény szerinti támogatása és a lakosság számára ingyenes tanácsadó szolgálat kialakítása is.

Társadalmi befogadást, a kulturális és épített környezet iránti felelősségvállalást előmozdító szemléletformáló akciók

A valódi közösséget a helyi lakosok hozzáállása, aktivitása, tenni akarása teremti meg. A lakosság érdeklődését felkelteni és kielégíteni saját életkörülményeik önálló alakítása iránt a társadalmi részvétel, az együttműködés, az önrendelkezés lehetőségeit biztosító intézmények, lehetőségek kialakításával lehet. Egy város fejlődése csak akkor valósulhat meg, ha a döntéshozók döntéseik során megismerik a lakosság véleményét és velük való együttműködésben alakítják ki a város jövőképét és a jövőre vonatkozó elképzeléseiket közösen valósítják meg. A civil szervezetek jelentős társadalomszervező szereppel bírnak, az állampolgárok számára megfelelő keretet és lehetőséget biztosítanak az önszerveződésre, arra, hogy azonos érdeklődési kör, hasonló problémák kezelésére, megoldására, meghatározott célok elérésére létrehozzák saját szövetségeiket, kifejezzék igényeiket és érvényesítsék érdekeiket. Verpeléten a 11 civilszervezet összesen 356 tagot számlál. Az önkéntesek közreműködése által valósul meg az idősek segítése, helyi közbiztonság védelme, rendezvények szervezése, közterületek virágosítása stb. A közösségi szolgálat további kiaknázható lehetőséget is jelent, hiszen 2016-tól az érettségi vizsgára jelentkezés előfeltétele lesz, hogy minden diák 50 óra közösségi szolgálatot végezzen középiskolai tanulmányai során. Ezáltal a fiatal nem csak a helyi közösség javát szolgálja, megold egy társadalmi, környezeti stb. problémát és ezzel értéket teremt, hanem egyúttal együttműködő készsége, empátiája, kreativitása, felelősségvállalása, projektismerete is fejlődik.

Családok támogatása

Verpelét átfogó célja közé tartozik a demográfiai egyensúly helyreállítása, a településről történő elvándorlás megállítása és megelőzése. Ezen cél elérésének fontos eszköze minden olyan program, szándék, intézkedés, ami a családok biztonságérzetét növeli. A település vezetése részéről ez elsősorban nem anyagi, hanem mindössze szervezési kérdésekről, odafigyelésről szól. A családbarát település eszméje a teljes életpályára ki kell, terjedjen. A gyermekellátási intézményekkel való sűrű ellátottság (a korai fejlesztőközponttól, a családi napközitől, pár órára is igénybe vehető gyermekfelügyelettől kezdve), a teljes körű gyermeknevelési modell (iskoláztatás, logopédus, tanórán kívüli szakkörök, tanfolyamok mellett ide tartoznak a helybentartási támogatások is) megteremtése mellett igen fontos, hogy az infrastruktúra hálózat (pl. babakocsival is használható járdák, nyitvatartási idők összehangolása, részmunkaidős foglalkoztatás támogatása), a közösségi terek és -programok kialakítása is ezen elv mentén történjen. Az idősek helyi ellátása annak érdekében, hogy saját otthonaikban maradva lakhassanak. Ezen elvek fényében indult Verpeléten a házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés.

Verpelét kiemelt területként tartja számon a gyerekek számára az óvodai férőhelyek biztosítását, valamint a kisgyermekes családoknak biztosított legyen az elhelyezés a 0-3 éves korú gyermeknek egy olyan intézményben, ami nem kerül semmibe, s azt hogy a tanuláshoz a feltétele minden gyermek számára azonosan biztosított legyen, a rászorulóknak ingyenes étkezésben részesüljenek. Fontosnak tartja, hogy a szabadidő hasznos eltöltéséhez lehetőséget biztosítson számukra. A családbarát település fontos elemei, mint a logopédus, tehetséggondozás, gyermekjóléti szolgálat, gyermekorvos mind adottak a városban.

A város közterületeinek közösségi használata és a helyi identitástudat növelése

Verpelét szeretné megtalálni igazi városi arculatát, ahol ugyanakkor az utcák, bókászásra, kószálásra, barátkozásra csábítanak. A közterek a közösségi élet színhelyei, város egyéniségének meghatározói. Élénk, virágzó közterekkel szeretné erősíteni a város vagy egy utca lakóiban a közösségi érzést. Olyan, a közösség, helybeliek számára fontos közösségi terek létrehozását ösztönzi, mely a mindennapi élet színhelyei (lehet ez egy park, egy belső hangulatos udvarral rendelkező vendéglátóhely, egy játszótér, egy esti sétára csábító sétány), ahol az itt élők és dolgozók meg tudják élni a környékkel és egymással való kapcsolatukat. Ezek a közterek képesek jelentősen emelni a telekárakat, hozzájárulnak a környék megfiatalításához, segítenek a szemléletformálásban, hogy az emberek jobban óvják és megbecsüljék

természeti környezetüket. A sikeres köztér könnyen megközelíthető, körbejárható, biztonságos, van ülőhely. A környező épületek jellege, bája döntően befolyásolja, hogy mennyire szívesen használják az emberek az adott teret. A végezhető tevékenységek a köztér nélkülözhetetlen építőkövei, a találkozási lehetőségek pedig erősítik a kötődést az adott térhez és ezzel együtt a városhoz. Ahhoz, hogy a fent soroltak megvalósulhassanak az önkormányzat célja az egyes közterekhez kapcsolódó összefogások megszületésének elősegítése, a közterek felújításának kezdeti lépéseitől, a tervezéstől a lakosság bevonása. Ezáltal olyan közterek létrehozása a cél, mely a lakók számára igazán értékes és hasznos funkciókat tölt be. Olyan közösségek kialakulását szeretné ösztönözni az önkormányzat, akiknek köszönhetően az adott köztér időről időre képes megújulni, akik a magukénak érzik az adott parkot, teret és akik ápolják (közös programokat, palántázást, virágültetéseket, önkéntes parkfelújító napokat (pl. padfestés akció) szervez), óvja azokat.

7.2. AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEINEK MAGHATÁROZÁSA

7.2.1. Önkormányzati Hivatal szervezeti rendszere

Verpelét Város Önkormányzata fő tevékenységi köre az általános közigazgatás. Feldebrő és Tarnaszentmária Községek Önkormányzatával közös hivatalként működik. Az Önkormányzat, mint közigazgatási szervezetnek az ügyfélkörébe tartozik a lakosság, a gazdálkodó és civil szervezetek. Az önkormányzat képviselő-testületének feladata a rendezési folyamatban a település sajátosságainak érvényesítésén és az értékek figyelembevételével a koncepcionális és megvalósítási hangsúlyok meghatározása, amik mentén a jövőjüket tervezik. Az önkormányzat a feladatainak hatékonyabb, célszerűbb, gazdaságosabb és ésszerűbb megoldása érdekében társulásokban vesz részt. A képviselő-testület elsősorban a megyei közgyűléssel, más települések képviselő-testületeivel, gazdasági, szolgáltató szervezetekkel, közszolgáltatásokat nyújtó intézményekkel alakít társulásokat (Verpelét-Feldebrő- Tarnaszentmária Óvodafenntartó Társulás, Tarna-menti Központi Ügyeleti Társulás, Heves Megyei Regionális Hulladékgazdálkodási Társulás, Eger Körzete Területfejlesztési Önkormányzati Társulás). Társulásos formákat keres a vezetékes szolgáltatásokkal, valamint a nyomvonalas fejlesztésekkel kapcsolatos tervek és elképzelések megvalósításánál.

A képviselő-testület a rendelkezésre álló eszközökkel támogatja a választópolgárok olyan öntevékeny együttműködéseit is, amelyek céljuk és rendeltetésük szerint a helyi önkormányzati feladatok megoldására irányulnak.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényben (önkormányzati törvény, Ötv.), nevesítve van, hogy a településfejlesztés és a településrendezés a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó önkormányzati feladatok közé tartozik. A városfejlesztés irányait az alábbi, képviselő-testület által jóváhagyott dokumentumok tartalmazzák: településfejlesztési koncepció, településrendezési terv (szerkezeti terv és szabályozási terv), illetve az Integrált Településfejlesztési Stratégia, egyéb ágazati stratégiák.

Az Önkormányzat gyakorolja a tulajdonosi jogokat a település vagyona fölött, továbbá a képviselő-testület kompetenciájába tartozik a költségvetés elfogadása is, azaz közvetlen eszközei is vannak az Önkormányzatnak a fejlesztésekre, továbbá az átfogó fejlesztési programokra.

Verpeléten három állandó bizottság működik: Pénzügyi Bizottság, Szociális és Egészségügyi Bizottság, valamint a Vagyonnyilatkozat Nyilvántartó, Ellenőrző és Összeférhetetlenséget Vizsgáló Bizottság. A képviselő-testület által szükségesnek tartott esetben, meghatározott feladat ellátására ideiglenes bizottságot vagy munkacsoportot hoz létre.

A Bizottságok a részükre megállapított hatáskörökbe tartozó koncepciókat, előterjesztéseket, rendelet- tervezeteket a képviselő- testület munkatervében szereplő időpontok előtt megtárgyalja, véleményezi. A Pénzügyi Bizottság közreműködik az éves költségvetési javaslat – költségvetési koncepció szerinti – kidolgozásában, elfogadás előtt véleményezi és éves költségvetési javaslatot és

előterjesztést, közreműködik az éves költségvetési rendelet módosításainak előkészítésében, véleményezi az erre vonatkozó javaslatot és előterjesztést. Állást foglal a költségvetéssel és a pénzügyi átcsoportosítási javaslatokkal kapcsolatos kérdésekben, közreműködik a költségvetési vonatkozó önkormányzati rendeletek kidolgozásában, véleményezi azokat, véleményezi a költségvetést érintő nem vagyongazdálkodási tárgyú egyéb előterjesztéseket. Közreműködik a költségvetés végrehajtásáról szóló féléves, háromnegyed éves, éves beszámoló elkészítésében, elfogadás előtt véleményezi azokat, közreműködik a zárszámadás elkészítésében, véleményezi az erre vonatkozó javaslatot és előterjesztést. A Szociális és Egészségügyi Bizottság előkészíti az egészségügyi, szociális, gyermekjóléti intézmény létrehozásával átszervezésével, megszüntetésével, feladatának megváltoztatásával, nevének megállapításával, vezetőjének megbízásával és megbízatásának összefüggő testületi döntést. Segíti a szociális és gyermekjóléti közszolgáltatások ellátását a szociális és gyermekjóléti intézmények működésének törvényességét. Javaslatokat tesz a képviselőtestületnek a szociális intézmények továbbfejlesztésére, véleményezi a testület elé kerülő szociális és egészségügyi tárgyú előterjesztéseket. Dönt a bizottságra átruházott szociális és egészségügyi önkormányzati hatósági ügyekben. Figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatás alakulását, valamint a település egészségügyi ellátásának helyzetét, különös tekintettel az ellátás színvonalára és a lakosság igényeire. Részt vesz a település kötelező egészségügyi feladataival kapcsolatos önkormányzati döntések előkészítésében. A vagyonyilatkozatot a Vagyonyilatkozat-nyilvántartó és Ellenőrző, Összeférhetlenséget Vizsgáló Bizottság tartja nyilván és ellenőrzi. Ellenőrzés céljából a képviselő hozzátartozójának nyilatkozatába is csak az ellenőrző bizottság tagjai tekinthetnek be. A vagyonyilatkozattal kapcsolatos eljárást Vagyonyilatkozat-nyilvántartó és Ellenőrző, Összeférhetlenséget Vizsgáló Bizottságnál bárki kezdeményezheti. Az eljárás eredményéről a bizottság tájékoztatja a soron következő ülésen a képviselő-testületet. A vagyonyilatkozattal kapcsolatos eljárás során a Vagyonyilatkozat-nyilvántartó és Ellenőrző, Összeférhetlenséget Vizsgáló Bizottság felhívására a képviselő köteles saját, illetve a hozzátartozója vagyonyilatkozatában feltüntetett adatokra vonatkozó azonosító adatokat haladéktalanul írásban bejelenteni. Az azonosító adatokat csak a bizottság tagjai ismerhetik meg, azokat az eljárás lezárását követő nyolc napon belül törölni kell.

A Hivatal egységes szakapparátusként működik, így a különböző kisebb szervezeti egységek az egységes polgármesteri hivatalt képviselik munkájuk során. A hivatal intézmény felügyeletet lát el a településen működő óvoda, általános iskola, szociális és egészségügyi intézmények, a közösségi ház és könyvtár felett. Feladatai ellátásában Verpelét Város Önkormányzat három szervezeti egysége működik közre: igazgatási csoport, pénzügyi-gazdasági csoport, adó csoport, szociális csoport.

A településrendezési kérdésekben a polgármester az illetékes. A Városi Önkormányzat munkáját az Egri Járási Hivatal szakigazgatási szervei segítik. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia készítése során a település nem hozott létre menedzsment szervezetet. A fejlesztési dokumentum kidolgozásában a Városi Önkormányzat szakreferensei vettek részt.

7.2.2. Az integrált stratégia megvalósításával kapcsolatos szervezeti elvárások

Az integrált stratégia megvalósítása olyan szervezeti működést kíván meg a városoktól, amely biztosítja egyrészt a stratégia egészének folyamatos karbantartását, az elért eredmények visszacsatolását a stratégia tervezési folyamatába („stratégiai menedzsment”), másrészt pedig biztosítja a stratégia által kijelölt akcióterületi alapú fejlesztések professzionális és hatékony megvalósítását („operatív menedzsment”). A projektmenedzsment általános kategóriái szerint csoportosítva tehát: a stratégiai menedzsment a „hatások” érvényesüléséért, míg az operatív menedzsment az eredményekért (mind a közvetlen „outputok”, mind a tényleges eredmények) visel felelősséget.²

7.2.3. A stratégiai menedzsment

---

² Városfejlesztési kézikönyv, 2009

Az ITS megvalósítása során a döntéshozói szintet Verpelét Város Képviselő-testülete jelenti. A stratégiai menedzsmentet a település képviselőtestülete, jegyzője és polgármestere, a pénzügyi bizottság elnöke alkotják, és szakmailag az Eger MJV Polgármesteri Hivatala Városüzemeltetési Iroda Építéshatósági Csoportjában dolgozó építéshatósági ügyintéző valamint a megbízott főépítész segíti.

A stratégiai menedzsment fő feladatai:

- Az ITS megvalósításának nyomonkövetése, elvárt eredmények, hatások értékelése.
- Az operatív menedzsment szint tevékenységének stratégiai szintű felügyelete, céljainak meghatározása, eredményeinek értékelése, szükség esetén korrekció kezdeményezése.

Verpelét Város Önkormányzatának nincs Városfejlesztési Bizottsága. A Képviselő-testületi ülésre előterjesztett, településfejlesztés és településrendezési témaköröket érintő napirendi pontok döntés előkészítési feladatait a Polgármesteri Hivatal szervezeti egységei végzik, melyet a város jegyzője vezet. A várospolitikai elvárásokkal való összhangot a településrendezési tervek végigvezénylésével megbízott főépítész és a Polgármesteri Kabinet irányítja.

Fontosabb feladatok:

- A városi társadalom és gazdaság igényeinek és lehetőségeinek feltárása, azok változásainak beépítése az ITS-be.
- A városfejlesztés külső és belső környezetében bekövetkezett változások figyelemmel kísérése, a célokra gyakorolt hatások elemzése.
- ITS partnerségi egyeztetések szakmai irányítása, felügyelete.
- Szakmai stratégiai szinten a településközi koordináció előkészítése.

7.2.4. Operatív menedzsment

Az operatív menedzsmentet a polgármesteri hivatal fejlesztések megvalósításában közreműködő szervezeti egységei, valamint az érintett intézmények vezetői (pl. általános iskola igazgatója, óvodavezető, stb.) alkotják. Verpelét Önkormányzata nem kíván külön településfejlesztő társaságot létrehozni. Az önkormányzat a városüzemeltetési feladatait a Polgármesteri Hivatalba integrálta, ahol a műszaki, építési és településrendezési kérdésekkel egy kolléga foglalkozik. Az Önkormányzaton belüli szervezet, illetve menedzsment kockázata miatt (pl. a merev hivatali szervezet, a bürokrácia, valamint a nagyfokú függőség a képviselő-testületi döntésektől) a hivatalon belüli szervezeti és működési szabályok speciális kialakításával kell biztosítani, hogy világos ellenőrzési és felelősségi feltételek teremthetők meg. Az operatív menedzsment fő feladatai:

- ITS partnerségi egyeztetések anyagainak előkészítése, előterjesztése döntés-előkészítésre.
- A döntéshozók részére éves jelentés készítése az ITS vonatkozó projektelemeinek megvalósításáról, a változó külső, belső tényezőkről, korrekciókról, társadalmi igények változásáról.
- ITS megvalósítási folyamatáról a lakosság tájékoztatására alkalmas információk összeállítása, évente legalább egyszer, jelentősebb változások esetén többször is.

7.3. TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI

JAVASLATOK

A települési koordináció célja az ITS településközi egyeztetése, melynek jellege Verpelét térségi szerepkörétől függ. A városban az alábbi intézmények működnek:

Közigazgatás: Verpeléti Közös Önkormányzati Hivatal, mely Verpelét város, Feldebrő, Tarnaszentmária községek önkormányzati feladatait látja el;

Nevelési, oktatási intézmények: napközi otthonos óvoda (Verpeléti Gyöngyszem Óvoda), Verpeléti Arany János Általános Iskola és Reményi Ede Alapfokú Művészeti Iskola;

Egészségügyi intézmények: Egészségház: házi orvos, gyermekorvos, fogorvos, orvosi ügyelet;

Szociális intézmények: Verpeléti Alapszolgáltatási Központ: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali intézményi ellátás

Verpeléti Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat Társulás: családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás, idősek otthona;

Petőfi Sándor Községi Ház és Könyvtár

Egyéb: rendőrség körzeti megbízottja, kovácsműhely.

Az okmányirodai és építéshatósági feladatokat, valamint a gyámhivatali feladatokat a Járási Hivatal látja el.

7.3.1. Járási kapcsolatok

A területfejlesztési együttműködések terén jelenleg a járási szintű együttműködések a legmeghatározóbbak. Eger Körzete Kistérségi Területfejlesztési Önkormányzati Társulás 2013. január 1-i megszűnése után felálló Egri Járási Hivatalhoz 22 település tartozik, annak Verpelét Eger után a második legnépesebb települése. Fontos a járáshoz tartozó önkormányzatokkal való szoros együttműködés fenntartása. További jelentős együttműködést jelent a település földrajzi elhelyezkedéséből fakadóan, hogy erősen vonzódik a járási székhelyhez, Egerhez, valamint a szomszédos, európai hírű termálfürdővel rendelkező Egerszalókhöz és Demjénhez. A térségen belül különösen nagy jelentőséggel bír az összefogás.

Verpelét város figyelembe veszi az Integrált Településfejlesztési Stratégia elkészítésénél a térségi és regionális fejlesztési dokumentumokban megfogalmazott célkitűzéseket. (lásd: 2.6. Stratégia külső és belső összefüggései)

Verpelét céljai, melyek a környező településeket is érintik:

Komplex turizmusfejlesztés:

Ökoturizmus fejlesztése;

Turisztikai marketing és kommunikáció;

Idegenforgalmi együttműködések;

Helyi gazdaság diverzifikációja:

Gazdasági telephely fejlesztés;

Gazdaságfejlesztési partnerségi program kialakítása;

Beruházás élénkítő program;

Községi funkciók megerősítése:

Egészségügyi program;

Szociális ellátó rendszerek fejlesztése;

Humán erőforrás fejlesztés:

Közoktatás fejlesztése;

Intézményi háttér fejlesztése.

7.3.2. Településközi egyeztetések

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményről a 31. §-ban rendelkezik az ITS egyeztetéséről és elfogadásának szabályairól. Az érintett településekkel e jogszabály szerinti egyeztetés történik a település partnerségi határozatában foglaltak alapján.

7.3.3. Társadalmi részvétel

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletnek megfelelően Verpelét város meghozta a partnerségi egyeztetés szabályairól szóló határozatát, mellyel meghatározta a tervező munka kereteit is. Az előkészítés és a teljes tervezési munka során biztosított a tervezés, majd a megvalósítás folyamatának, tartalmának nyilvánosságát, a helyi társadalom és gazdaság szereplőinek partnerként történő bevonását. A település lakosságának, civilszervezeteinek, vállalkozásainak kötetlen megbeszélésre való invitálásával megismerhetővé váltak a jövőbeni elképzelések, kezelendő problémáik és a településről alkotott jövőképük. Cél, hogy az ITS felülvizsgálata során létrejött partnerségi egyeztetések, élő kapcsolatok megmaradjanak hosszú távon is. A tervezést megnyitó fórum nem csak egy találkozási lehetőség volt a tervezők és az érintett városi szereplők között, hanem egy folyamatos kommunikáció nyitása, amely az Önkormányzat számára folyamatos visszacsatolást ad az eredmények nyomán követéséről.

7.4. MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA (OUTPUT ÉS EREDMÉNYINDIKÁTOROK MEGHATÁROZÁSA AZ EGYES AKCIÓTERÜLETI BEAVATKOZÁSOKRA ÉS AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA INTÉZKEDÉSEIRE, AZOK MÉRÉSI MÓDJÁNAK, GYAKORISÁGÁNAK RÖGZÍTÉSE; A MONITORING RENDSZER MŰKÖDTETÉSI MECHANIZMUSÁNAK MEGHATÁROZÁSA)

A monitoring nem más, mint a program tervezése során meghatározott tevékenységek elvégzésének, célok teljesülésének, vagyis végeredményben a program megvalósulásának folyamatos nyomon követése. Ennek alapjául az előzetesen kitűzött célok számszerűsítése szolgál. A monitoring tevékenységhez szükségesek az azt támogató indikátorok. Az indikátor egy olyan mutató, amely a komplex valóságról szóló információt leegyszerűsített formában közli. Legyenek: Specifikusak, Mérhetőek, Elérhetőek, Relevánsak, Megbízhatóak, Aktuálisak. Az indikátoroknak a következő kérdésekre kell választ adniuk: Mennyit? Mit? Mikor? Kinek? Hol? Mivel a 2014 – 2020 közötti időszakban az eredményközpontúság elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnő, ezért az ITS indikátorai úgy kerültek kialakításra, hogy azok egyértelmű és hozzáférhető adatokra támaszkodjanak, azaz az indikátorok változását az adatok egyértelmű változásához lehessen kötni. A monitoring tevékenység kulcsa, hogy a mutatószámok aktuális értékeit a program végrehajtói folyamatosan gyűjtsék és elemezzék, lehetőséget biztosítva, ezáltal mind a programmenedzsment döntéshozók, mind a donorok számára, hogy rendszeresen egyértelmű jelzést kapjanak a program, illetve annak egyes részei aktuális állásáról. Ezen információ birtokában megítélhetik, hogy a program az előzetes terveknek, elképzeléseknek megfelelően halad-e, és ez alapján a tervektől való eltérés esetén szükség szerint megtehetik a megfelelő kiigazító lépéseket a végrehajtás, a megvalósítás menetében. A monitoring rendszer működtetési mechanizmusa az EU-s társfinanszírozású projektek esetében a közösségi és a hazai jogszabályoknak megfelelően történik, az érintett Közreműködő Szervezet felelős a megvalósulás és a fenntartás során vállalt célértékek kezeléséért. A projekt szinteken vállalt célértékek nagyobb célok mentén való egyszerűsítésének és összegzésének figyelemmel kísérése a helyi városfejlesztési szereplők feladata. Az ITS megvalósulását a képviselőtestület fogadja el, megvalósulását a szakosztályokon keresztül folyamatosan figyelemmel kíséri.

Javasolt az IVS évenkénti „áttekintése” valamint 3-5 évenként történő „aktualizálása”.

Évenkénti vizsgálat: Az ITS áttekintésére célszerűen évenként kerül sor, kapcsolódva az egyes akcióterületi fejlesztések éves értékeléséhez. Az áttekintés során megállapításra kerülnek a fejlesztés „kimeneti (output)” és „eredmény” jellegű indikátorainak értékei, ezek alapján értékelésre kerül a célok irányába történő előrelépés mértéke. Az áttekintés során az alábbi lényeges forrásokból származó további információ felhasználása is ajánlott:

- Az „IVS partnerségi fórum” véleménye, visszajelzései
- Elkészült ágazati stratégiák vagy nagyobb léptékű területi tervek hatása
- Szabályozási és gazdálkodási környezet változása
- Egyéb, nagyobb léptékű fejlesztések elkészülte, esetlegesen tervezett fejlesztések elmaradása

Szükség esetén az önkormányzat – a stratégiai menedzsment funkciójában - korrigálhatja a stratégiát az elért eredmények és a külső környezet esetleges változásainak megfelelően.

Az éves áttekintés kizárólag kisebb korrekciók végrehajtására szolgál. A korrekciókat, beleértve a korrekciót kiváltó okokat, megfontolásokat rögzíteni kell és nyilvánossá kell tenni. Célszerű az Önkormányzat Hivatala által elkészített módosítás megtárgyalása az „ITS Partnerségi Fórum” keretében, majd ezt követően az Önkormányzat döntési rendszerében (Bizottság ill. Közgyűlés) történő elfogadása.

Harmonizáció: Új Önkormányzati Gazdasági Program készítéséhez kapcsolódóan az ITS célrendszerét, beavatkozási logikáját is célszerű áttekinteni, a két dokumentumot egymással összhangban tervezni.

Felülvizsgálat 3-5 évente: Részletesebb, a helyzetelemzést, a stratégiai célokat és beavatkozásokat érintő aktualizálásra, felülvizsgálatra – ha lényeges változás nem történik a külső környezetben – általában 3-5 évente van szükség. Ezen alkalmakkor célszerű az ITS „hatás” jellegű indikátorai értékének figyelembe vétele, az elért eredmények ezek alapján történő értékelése.

Figyelemmel kell kísérni a külső környezet változásait, amellyel szükség esetén összhangba kell hozni a stratégiai célkitűzéseket, illetve azok megvalósulási eszközeit, valamint a stratégiához közvetlenül nem kapcsolódó projektek stratégia célrendszerére gyakorolt vélelmezett vagy tényleges pozitív és negatív hatásait.

Ki kell értékelni a már végrehajtott feladatok eredményeit, különös tekintettel a pályázati úton megvalósított fejlesztések esetén a pénzügyi és fizikai megvalósulásra (a stratégia megvalósításának kezdete óta, valamint az előző képviselő-testület által elfogadott beszámoló óta megvalósult forrásfelhasználást).

A felülvizsgálat elvégzésének felelőse Verpelét Város Önkormányzata. A településfejlesztési feladatok teljesítéséről a projektmenedzser negyedévente beszámolót tart a Képviselő-testületnek. Szükséges a közvélemény folyamatos tájékoztatása a helyi sajtón keresztül, illetve a helyben szokásos módon közmeghallgatások keretében.

A stratégia végrehajtásának és eredményeinek nyomon követését az átfogó cél, valamint a tematikus célok és a településrészi célok mellé rendelt indikátorrendszer biztosítja. A célrendszer bemutatásánál mutattuk be az átfogó, tematikus és településrészi célokhoz rendelt indikátorait, megjelölve azok adatainak forrásait, elérendő célértékeket.